

UNIVERZA V LJUBLJANI  
EKONOMSKA FAKULTETA

MAGISTRSKO DELO

**OCENJEVANJE BONITETE POSLOVANJA MOŽNIH  
LIZINGOJEMALCEV**

Ljubljana, maj 2013

NATAŠA GRMEK PRELEC

## **IZJAVA O AVTORSTVU**

Spodaj podpisana Nataša Grmek Prelec, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, izjavljam, da sem avtorica magistrskega dela z naslovom Ocenjevanje bonitete poslovanja možnih lizingojemalcev, pripravljenega v sodelovanju s svetovalko dr. Metko Tekavčič.

Izrecno izjavljam, da v skladu z določili Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. l. RS, št. 21/1995 s spremembami) dovolim objavo magistrskega dela na fakultetnih spletnih straneh.

S svojim podpisom zagotavljam, da je predloženo besedilo rezultat izključno mojega lastnega raziskovalnega dela; je predloženo besedilo jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam v magistrskem delu, citirana oziroma navedena v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, in pridobila vsa dovoljenja za uporabo avtorskih del, ki so v celoti (v pisni ali grafični obliki) uporabljena v tekstu, in sem to v besedilu tudi jasno zapisala; se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku (Ur. l. RS, št. 55/2008 s spremembami); se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predložene magistrskega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom.

V Ljubljani, dne \_\_\_\_\_

Podpis avtorice: \_\_\_\_\_

# KAZALO

|                                                                            |           |
|----------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>UVOD .....</b>                                                          | <b>1</b>  |
| <b>1 PREDSTAVITEV LIZINGA .....</b>                                        | <b>3</b>  |
| 1.1 Razvoj lizinga.....                                                    | 3         |
| 1.2 Opredelitev lizinga .....                                              | 4         |
| 1.3 Vrste lizinga .....                                                    | 5         |
| 1.3.1 Finančni lizing.....                                                 | 6         |
| 1.3.2 Operativni lizing.....                                               | 7         |
| 1.4 Pravni okviri pogodb o lizingu.....                                    | 8         |
| 1.5 Osnovna razlika med lizingom in kreditom .....                         | 8         |
| 1.6 Prednosti in slabosti lizinga.....                                     | 9         |
| 1.7 Računovodski vidik in obdavčitev lizinga .....                         | 10        |
| <b>2 TVEGANJA LIZING HIŠE .....</b>                                        | <b>11</b> |
| 2.1 Opredelitev tveganja .....                                             | 11        |
| 2.2 Vrste tveganj .....                                                    | 11        |
| 2.3 Kreditno tveganje .....                                                | 12        |
| 2.4 Druga pomembnejša tveganja .....                                       | 12        |
| 2.4.1 Tveganja na strani virov financiranja.....                           | 12        |
| 2.4.1.1 Likvidnostno tveganje .....                                        | 13        |
| 2.4.1.2 Tveganje spremembe obrestne mere .....                             | 13        |
| 2.4.1.3 Valutno tveganje .....                                             | 15        |
| 2.4.2 Tveganja, ki so povezana s predmetom lizinga.....                    | 15        |
| 2.4.2.1 Tveganje preostanka vrednosti .....                                | 15        |
| 2.4.2.2 Tveganje poškodb predmeta lizinga.....                             | 16        |
| 2.4.2.3 Druga tveganja povezana z lastništvom .....                        | 17        |
| 2.4.3 Operativno tveganje .....                                            | 18        |
| 2.4.4 Tveganje spremembe zakonodaje .....                                  | 19        |
| <b>3 OBVLADOVANJE KREDITNEGA TVEGANJA V LIZING HIŠI .....</b>              | <b>20</b> |
| 3.1 Boniteta ter proces ocenjevanja bonitetne in kreditne sposobnosti..... | 20        |
| 3.1.1 Opredelitev pojma bonitete .....                                     | 20        |
| 3.1.2 Nefinančna analiza .....                                             | 22        |
| 3.1.3 Finančna analiza .....                                               | 22        |
| 3.1.3.1 Analiza računovodskih izkazov .....                                | 22        |
| 3.1.3.2 Analiza računovodskih izkazov s finančnimi kazalniki .....         | 23        |
| 3.2 Instrumenti zavarovanja kreditnega tveganja.....                       | 25        |
| <b>4 FINANČNA ANALIZA PODJETJA – POTENCIALNEGA LIZINGOJEMALCA... 30</b>    |           |
| 4.1 Predstavitev podjetja – potencialnega lizingojemalca .....             | 30        |
| 4.2 Analiza računovodskih izkazov .....                                    | 31        |
| 4.2.1 Analiza bilance stanja.....                                          | 31        |

|                                                                                       |           |
|---------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| 4.2.2 Analiza izkaza poslovnega izida .....                                           | 32        |
| 4.3 Analiza računovodskih izkazov s pomočjo finančnih kazalnikov .....                | 32        |
| 4.3.1 Kazalniki stanja financiranja (vlaganja).....                                   | 33        |
| 4.3.2 Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja (kazalniki plačilne sposobnosti) ..... | 37        |
| 4.3.3 Kazalniki stanja investiranja (naložbenja) .....                                | 43        |
| 4.3.4 Kazalniki obračanja.....                                                        | 43        |
| 4.3.5 Kazalniki gospodarnosti.....                                                    | 46        |
| 4.3.6 Kazalniki dobičkonosnosti .....                                                 | 48        |
| 4.3.7 Kazalniki dohodkovnosti.....                                                    | 51        |
| 4.3.8 Drugi kazalniki .....                                                           | 52        |
| 4.4 Zaključna analiza rezultatov potencialnega lizingojemalca.....                    | 56        |
| <b>SKLEP.....</b>                                                                     | <b>58</b> |
| <b>LITERATURA IN VIRI.....</b>                                                        | <b>60</b> |
| <b>PRILOGE</b>                                                                        |           |

## KAZALO TABEL

|                                                                                                    |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Tabela 1: Kapital in obveznosti do virov sredstev .....                                            | 34 |
| Tabela 2: Stopnja lastniškosti financiranja.....                                                   | 35 |
| Tabela 3: Dolgovi in obveznosti do virov sredstev .....                                            | 35 |
| Tabela 4: Stopnja dolžniškosti financiranja .....                                                  | 36 |
| Tabela 5: Dolgovi in kapital.....                                                                  | 36 |
| Tabela 6: Koeficient dolgovno–kapitalskega razmerja.....                                           | 37 |
| Tabela 7: Kapital in dolgoročna sredstva .....                                                     | 38 |
| Tabela 8: Koeficient kapitalske pokritosti dolgoročnih sredstev .....                              | 39 |
| Tabela 9: Likvidna sredstva in kratkoročne obveznosti.....                                         | 40 |
| Tabela 10: Koeficient neposredne pokritosti kratkoročnih obveznosti (hitri koeficient) .....       | 40 |
| Tabela 11: Likvidna sredstva in kratkoročne terjatve ter kratkoročne obveznosti .....              | 41 |
| Tabela 12: Koeficient pospešene pokritosti kratkoročnih obveznosti (pospešeni koeficient) .        | 41 |
| Tabela 13: Kratkoročna sredstva in kratkoročne obveznosti .....                                    | 42 |
| Tabela 14: Koeficient kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti (kratkoročni koeficient)..... | 43 |
| Tabela 15: Podatki potencialnega lizingojemalca podjetja X .....                                   | 44 |
| Tabela 16: Podatki primerjanega podjetja.....                                                      | 45 |
| Tabela 17: Podatki povprečja mikro podjetij v panogi .....                                         | 45 |
| Tabela 18: Koeficient obračanja zalog.....                                                         | 45 |
| Tabela 19: Povprečna doba vezave zalog .....                                                       | 46 |
| Tabela 20: Dobiček in prihodki.....                                                                | 46 |
| Tabela 21: Stopnja dobičkovnosti prihodkov.....                                                    | 47 |
| Tabela 22: Čisti dobiček in prihodki .....                                                         | 47 |

|                                                                           |    |
|---------------------------------------------------------------------------|----|
| Tabela 23: Stopnja čiste dobičkovnosti prihodkov .....                    | 48 |
| Tabela 24: Podatki potencialnega lizingojemalca podjetja X .....          | 49 |
| Tabela 25: Podatki primerjanega podjetja.....                             | 49 |
| Tabela 26: Podatki povprečja mikro podjetij v panogi .....                | 49 |
| Tabela 27: Koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala (ROE) .....          | 49 |
| Tabela 28: Podatki potencialnega lizingojemalca podjetja X .....          | 50 |
| Tabela 29: Podatki primerjanega podjetja.....                             | 51 |
| Tabela 30: Podatki povprečja mikro podjetij v panogi .....                | 51 |
| Tabela 31: Koeficient razširjene dobičkonosnosti sredstev (ROA) .....     | 51 |
| Tabela 32: Kapital ter dolgoročna sredstva in zaloge .....                | 52 |
| Tabela 33: Stopnja samofinanciranja .....                                 | 52 |
| Tabela 34: Kapital in dolgoročne obveznosti ter dolgoročna sredstva ..... | 53 |
| Tabela 35: Kreditna sposobnost .....                                      | 53 |
| Tabela 36: Dobiček iz poslovanja in plačane obresti .....                 | 54 |
| Tabela 37: Pokritje obresti .....                                         | 54 |
| Tabela 38: Podatki potencialnega lizingojemalca podjetja X .....          | 55 |
| Tabela 39: Podatki primerjanega podjetja.....                             | 55 |
| Tabela 40: Podatki povprečja mikro podjetij v panogi .....                | 55 |
| Tabela 41: Čista obratna sredstva v primerjavi z dolgoročnim dolgom ..... | 56 |



## UVOD

**Problematika magistrskega dela.** Danes je v razviti Evropi lizing prisoten že v vseh panogah, pogosto pa je to edini možni način financiranja investicij manjših in srednje velikih podjetij, posebej tistih na začetku njihove poti (Gerbec & Košir, 1999, str. 17). Lizinga podjetja so zelo fleksibilna podjetja in se zato tudi hitro odzivajo na trg ter na samo povpraševanje po finančnih produktih, zato so produkti lizinga hitro spreminjajo ter prilagajajo povpraševanju (Može, 2008, str. 50).

Poslovanje lizinga hiš je tako zaradi njihove temeljne funkcije izpostavljeno različnim vrstam tveganj. S tveganji se nenehno srečujemo, v zasebnem in poslovnem življenju. Naša uspešnost je odvisna od ustreznega predvidevanja in zaznavanja tveganj ter odzivov nanje oziroma ustreznega obvladovanja tveganj.<sup>1</sup> Pri tem ne gre le za to, da se izognemo čemu, kar nam škodi, temveč je pomembno, da pridobimo, kar nam koristi. Neizkoriščanje priložnosti je lahko pomembno tveganje (Vezjak, 2008, str. 11).

Riziko, nevarnost ali tveganje nasploh lahko opredelimo za možnost negotovega nastopa pričakovanega dogodka, možnost nastopa drugačnega dogodka, kot smo predvideli, ali pa nastop dogodka ob drugem trenutku. Vsako poslovno tveganje pa je sestavljeno iz dveh temeljnih sestavin: verjetnosti nastanka in njegove intenzivnosti. Tveganje je lastno vsaki gospodarski dejavnosti, za lizing hiše pa velja, da one služijo s tveganjem. Pogoji, da lahko služijo s tveganjem, je seveda ta, da ga znajo izmeriti in s tem posledično določiti njegovo ceno, ki jo zaračunavajo lizingojemalcem. Za tveganja je značilna tudi visoka stopnja medsebojne prepletenosti in soodvisnosti.

Nekateri avtorji pravijo, da je lahko največje tveganje, če kdo ni pripravljen tvegati. Zato lizing hiša, ki se izogiba vsakega tveganja ali prevzema zelo malo tveganj, ne more biti uspešna, z druge strani pa lizing hiša, ki sprejema pretirana tveganja, zanesljivo sili v težave. Tveganjem se torej praktično ni mogoče izogniti, zato za lizing hišo lahko rečemo, da je za uspeh njenega posla ključno obvladovanje tveganj. Lizing hiša mora v najboljši meri prepoznati vsa tveganja, jih predvideti in se pred njimi kar najboljše zavarovati. Ocenitev tveganja in njegovo spoznanje je nujno za poslovanje. Nekatera tveganja so predvidljiva in se jih da oceniti, druga tveganja pa so popolnoma nepredvidljiva in obstaja možnost napake pri ocenjevanju tveganja. Zelo pomembno tveganje za lizing hišo je kreditno tveganje.

**Namen in cilji magistrskega dela.** Namen magistrskega dela je na osnovi analize domače in tuje strokovne literature ter na podlagi teoretičnih ugotovitev dobiti izhodišča za izboljšanje odločanja pri dajanju lizinga, tj. izboljšanje kakovosti odločanja lizingodajalcev, kar ima za posledico zmanjšanje kreditnega tveganja lizing hiše. Z rezultati magistrskega dela tako želim

---

<sup>1</sup> V slovenščini, pa zlasti v uradnih dokumentih, se večinoma uporablja izraz upravljanje tveganj. Strokovno se mi zdi primernejša uporaba izraza obvladovanje tveganj, ki ga v magistrskem delu tudi uporabljam. Pri direktnem citiranju pa puščam izraz, ki ga je uporabil avtor sam.

predvsem prispevati k opredelitvi tistih računovodskih informacij, ki so z vidika lizingodajalca najbolj pomembne.

Temeljna teza magistrskega dela je naslednja: za lizing hiše je ključno obvladovanje tveganj. Med tveganji je najpomembnejše kreditno tveganje, ki ga mora lizing hiša ustrezno obvladovati. Da ga ustrezno obvladuje, ga mora najprej poznati, poznati pa mora tudi elemente, ki vplivajo na tveganje pri potencialnem lizingojemalcu. Zato potrebuje določene predhodne analize, ena ključnih je finančna analiza.

Cilji magistrskega dela, ki jih poskušam doseči za dosego namena, so naslednji:

1. Na osnovi primarnih ter sekundarnih virov želim prikazati in podrobneje preučiti pomembnost tveganj lizing hiše; predvsem pa opozoriti na najpomembnejše tveganje lizing hiše, ki je kreditno tveganje.
2. V okviru obvladovanja kreditnega tveganja je cilj magistrskega dela predstaviti oceno potencialnega lizingojemalca (podjetja), in sicer z analizo preteklega poslovanja tj. analizo temeljnih računovodskih izkazov, v okviru te analize pa uporabiti in predstaviti računovodske kazalnike, ki izražajo uspešnost potencialnega lizingojemalca (podjetja).
3. Predstaviti primer odločanja lizingodajalca o sprejemu njegove poslovne odločitve za odobritev lizing posla. Predstaviti primer ugotavljanja bonitete potencialnega lizingojemalca kot to počne izbrana lizing hiša in na osnovi tega ugotoviti kateri kazalniki so najpomembnejši za odločanje.

**Metoda dela in struktura poglavij.** Za dosego namena in ciljev je magistrsko delo z metodološkega vidika razdeljeno na dva sklopa; na teoretični in empirični. V uvodnem delu najprej opredelim problematiko magistrskega dela, namen in cilje dela, metode dela ter strukturo poglavij magistrskega dela.

V prvem sklopu magistrskega dela gre za teoretična spoznanja. Za pisanje prvega sklopa magistrskega dela sem proučila izbrano domačo in tujo strokovno literaturo, članke z novjšimi teoretičnimi spoznanji z omenjenega področja, razprave in študije različnih strokovnjakov, zakonodajo. Uporabila sem tudi svoje lastno znanje iz prakse na področju lizinga.

Teoretični del obsega prva tri poglavja. V prvem poglavju gre za opredelitev pojmov povezanih z lizingom (razvoj lizinga, opredelitev lizinga, vrste lizinga, pravni okviri pogodb o lizingu, osnovna razlika med lizingom in kreditom, prednosti in slabosti lizinga ter računovodski vidik in obdavčitev lizinga). V drugem poglavju opredelim tveganje in predstavim tveganja lizing hiše (kreditno tveganje, likvidnostno tveganje, tveganje spremembe obrestne mere, valutno tveganje, tveganje preostanka vrednosti, tveganje poškodb predmeta lizinga, druga tveganja povezana z lastništvom, operativno tveganje in tveganje spremembe zakonodaje). Sledi tretje poglavje v katerem je predstavljeno obvladovanje

kreditnega tveganja v lizing hiši. V tem poglavju podrobneje opredelim pojem bonitete, predstavim nefinančno in finančno analizo. V nadaljevanju poglavja so predstavljeni še instrumenti zavarovanja kreditnega tveganja v lizing hiši (pogodbena določila, lastna udeležba, menica, poročta in garancije, pristop k dolgu, pogodba z zavarovalnico, zastavna pravica, hipoteka, bančna garancija in garancija povratnega odkupa).

Empirični del magistrskega dela predstavlja četrto poglavje. V zadnjem poglavju poskušam teoretična spoznanja prikazati na primeru izbranega potencialnega lizingojemalca (podjetja). V magistrsko delo vključim informacije potencialnega lizingojemalca (podjetja) in primerjanih podjetij, ki so pridobljene iz letnih poročil ter temeljnih računovodskih izkazov, ki so objavljeni na GVIN-u in Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (v nadaljevanju AJ PES). Položaj potencialnega lizingojemalca (podjetja) v okviru primerjalne analize primerjam s podobnim slovenskim podjetjem in s podjetji iste velikosti v panogi. Pri primerjalni analizi se osredotočam na tradicionalno analizo preteklega poslovanja izbranega potencialnega lizingojemalca (podjetja) z računovodskimi kazalniki. Magistrsko delo zaključujem z analizo rezultatov poslovanja potencialnega lizingojemalca. Tudi v tem sklopu magistrskega dela uporabljam izkušnje in znanja, ki sem jih pridobila v službi ter med dodiplomskim in podiplomskim študijem.

Magistrsko delo zaključim s sklepnimi mislimi, v katerih so povzete najpomembnejše ugotovitve. Na koncu magistrskega dela sem dodala še seznam literature in virov ter priloge.

## **1 PREDSTAVITEV LIZINGA**

### **1.1 Razvoj lizinga**

O razvoju lizinga govori več različnih avtorjev (na primer Može, Vuk, Gerbec & Košir). Po njih sem na kratko povzela bistvene značilnosti razvoja lizinga in ga opisala v nadaljevanju.

Lizing ima dolgo tradicijo, saj se je pojavljal že v zgodnjih časih naše civilizacije. Po nekaterih podatkih so Sumerci okrog leta 2000 pred našim štetjem že uporabljali lizingške transakcije. V tistem času je bil prisoten lizing poljedelskih zemljišč, poljedelskega orodja, živine in celo sužnje. Okrog leta 500 pred našim štetjem so se v času Babiloncev pojavili prvi zasebni lizingojemalci. Družina Nippur je v tem času odprla bančno in lizing hišo Murashu. Specializirali so se za lizing poljedelskih zemljišč, živine in poljedelskega orodja. V času rimskega imperija pod cesarjem Justinjanom so bile v Justinjanovem zakoniku opredeljene najemne pogodbe in hkrati se je v tem času prvič pojavljal opredelitev lizinga na finančni in operativni. Lizing je Rimljanom v času osvajanja sveta predstavljal edino možno obliko financiranja njihovih velikih vojaških odprav. Tudi antične dežele, kot so Grčija in Egipt, so lizing videle kot uporaben in edini možen način financiranja za nakupe zemljišč, živine in premičnin. Pri Grkih je bil pogost lizing nepremičnin, saj obstajajo zapisi o najemu rudnikov srebra.

Razvoj sodobnega lizinga se je začel po koncu druge svetovne vojne z ustanavljanjem neodvisnih lizinških družb, ki so posojala kapital. Lizing se je najbolj razvijal v Združenih državah Amerike (v nadaljevanju ZDA), kjer se je leta 1952 pojavila prva uradna sodobna lizinška hiša United States Leasing Corporation. Veliko se je povpraševalo po letalih, računalnikih in drugi opremi. Tudi IBM in Xerox sta v 60-ih letih spoznala pomembnost lizing financiranja računalniške in pisarniške opreme, kar je bil dodaten pomemben prispevek k rasti lizinga v ZDA. Po razvoju na ameriškem trgu se je lizing pričel širiti tudi na mednarodni trg in v evropske države (na primer Italijo, Veliko Britanijo, Avstrijo). Leasing A.G. je prva lizinška hiša ustanovljena v Evropi. Ustanovljena je bila 1958 v Švici s sedežem v Baslu.

Leta 1942 se prvič omenja lizing tudi v Republiki Sloveniji (v nadaljevanju Slovenija ali RS). Tega leta je namreč tovarna Peko d.d. iz Tržiča pri avstrijskem in nemškem lizinškem podjetju najela čevlarske stroje. Lizing se je v Sloveniji začel hitreje razvijati v 90-ih letih po osamosvojitvi Slovenije z liberalizacijo ekonomske zakonodaje. Vuk (2005, str. 30) navaja, da je bilo prvo slovensko lizing podjetje KBM Leasing d.o.o. Maribor ustanovljeno leta 1989. Leta 1993 je bilo ustanovljeno Združenje leasing podjetij Slovenije, ki je postalo članica Leaseurope – Evropska federacija združenj leasing podjetij. V slovensko združenje je bilo konec leta 2012 po podatkih Združenja bank Slovenije vključenih 15 podjetij.

## **1.2 Opredelitev lizinga**

Razumevanje oziroma pojmovanje lizinga se spreminja v času in prostoru, v odvisnosti od trenutnih potreb oziroma namenov ter trenutne naravnosti glede obravnave njegovih pravnih, davčnih, finančnih, ekonomskih, marketinških, računovodskih in drugih vidikov (Gerbec & Košir, 1999, str. 31).

Beseda »leasing« izhaja iz angleškega glagola »to lease« in v prevodu pomeni dati v najem ali zakup. V Sloveniji se v poslovni praksi še vedno veliko uporablja tujka »leasing« za najem ali zakup, uporablja se pa tudi že »poslovenjen« izraz »lizing«. V Mednarodnih standardih računovodskega poročanja (2008) in v Slovenskih računovodskih standardih (2006) se uporablja izraz »najem«, v Obligacijskem zakoniku (Ur. l. RS, št. 97/2007-UPB1) se uporabljata izraza »najem« ali »zakup«, tudi Zakon o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 10/2010-UPB2, 85/2010; v nadaljevanju ZDDV) uporablja besedo »najem«, Uredba o standardni klasifikaciji dejavnosti pa je uvedla alternativni izraz »finančni zakup – najem« (Ur. l. RS, št. 69/2007, 17/2008). Slovar knjižnega jezika (2008) pa govori o »zakupu premičnine ali nepremičnine«, ki lahko preide v last zakupnika po plačilu določene zakupnine.

Mednarodni računovodski standard 17 (2008) opredeljuje lizing (najem) kot pogodbeno razmerje, v katerem najemodajalec prenese na najemnika, v zameno za plačilo ali niz plačil, pravico do uporabe sredstva za dogovorjen čas.

Amembal in Halladay (1998a, str. 239) navajata, da bi morala opredelitev lizinga s stališča računovodskih pravil ločiti med poslovnim in finančnim lizingom, s stališča davčne zakonodaje med obdavčenim in neobdavčenim lizingom in s pravnoobligacijskega stališča med pravnim lizingom in prodajo z zavarovalno pravico do lastništva. Na splošno se na lizing gleda kot na katerikoli sporazum, ki prenaša na uporabnika sredstev (lizingojemalca) pravico do uporabe teh sredstev za določeno časovno obdobje. V zameno za uporabo sredstev lizingojemalec plačuje lastniku (lizingodajalcu) nadomestilo.

V zvezi z opredelitvijo lizinga so mnenja avtorjev deljena. Vse različne razlage in opredelitve so si enotne v razumevanju lizinga kot posebne vrste poslovne (komercialne) operacije, pri kateri lastnik opreme (dajalec lizinga) predaja njenemu uporabniku (jemalcu lizinga) pravico uporabe predmeta lizinga proti plačilu določene najemnine (lizinških obrokov) za pogodbeno časovno obdobje in na podlagi nekaterih, posebej za lizinško razmerje značilnih pogodbenih določil (Gerbec & Košir, 1999, str. 33).

Bistvena lastnost lizinga je lizingodajalčeva ohranitev pravnega lastništva nad predmetom lizinga najmanj za čas trajanja pogodbenega razmerja ter lizingojemalčeva pravica do ekonomske uporabe predmeta lizing pogodbe.

Pri pisanju magistrskega dela sem se odločila, da ne bom uporabljala tuje besede »leasing«, temveč slovensko različico »lizing«.

### **1.3 Vrste lizinga**

Mednarodni standardi računovodskega poročanja so glavni okvir, ki ga povzemajo ter uporabljajo tudi Slovenski računovodski standardi. Mednarodni standardi računovodskega poročanja v mednarodnem standardu računovodskega poročanja 17 (2008) govorijo o finančnem lizingu ter o operativnem lizingu. Finančni najem je najem, pri katerem se pomembna tveganja in pomembne koristi, povezane z lastništvom nad najetim opredmetenim osnovnim sredstvom, prenesejo na najemnika. Lastninska pravica lahko preide na najemnika ali pa tudi ne. Poslovni najem je najem, ki ni finančni.

Avtorji za delitev lizinga uporabljajo različna merila, kot so geografski prostor, časovna dimenzija, obseg poslov, posamezni udeleženci, uporabniki lizinga itd. Lizing lahko na primer po Brigham-u (1992, str. 625) razdelimo na tri različne oblike.

- Sale and lease back ali povratni lizing, pri katerem podjetja svoje osnovno sredstvo prodajo lizing hiši in jo istočasno vzamejo nazaj v lizing. S tem lizingom je podjetju omogočena pridobitev dodatnih sredstev za obratna sredstva, ki so potrebna za povečanje obsega poslovanja.

- Finančni lizing; lizingodajalec s tem lizingom ne nudi storitev vzdrževanja, pogodbenega razmerja ni mogoče prekiniti, v kolikor niso kršena pogodbeni določila, in lizingojemalec s plačilom obrokov plača celotno vrednost sredstva ter seveda zaslužek lizingodajalca.
- Operativni lizing ali poslovni najem nudi poleg financiranja sredstva tudi vzdrževanje.

Glede na prakso delovanja, bi lahko lizing obravnavali še z nekaterih drugih vidikov:

- Neposredni in posredni lizing. Pri neposrednem lizingu nastopa kot lizingodajalec prodajalec direktno. Pri posrednem lizingu pa nastopa kot lizingodajalec lizing hiša, ki kupi in da v lizing predmet lizinga, ki ga je lizingojemalec sam izbral pri proizvajalcu ali trgovcu.
- Neto lizing in bruto lizing. Pri neto lizingu je lizingojemalec sam zadolžen za vsa vzdrževanja predmeta lizinga, pri bruto lizingu pa vsa vzdrževanja predmeta lizinga ali del vzdrževanja prevzame lizingodajalec.
- Glede na ročnost financiranja ločimo kratkoročni lizing do enega leta, srednjeročni lizing do pet let in dolgoročni lizing nad pet let.

Zaradi vedno novih prilagajanj davčnim, pravnim, tržnim in računovodskim zahtevam se vedno znova pojavljajo tudi nove oblike lizinga. Vsako obliko lizinga pa v sklopu opredelitev Mednarodnih standardov računovodskega poročanja (2008) uvrstimo v finančni ali v operativni lizing.

### **1.3.1 Finančni lizing**

Mednarodni standardi računovodskega poročanja (2008) v mednarodnem računovodskem standardu 17 opredeljujejo finančni najem (lizing) kot najem pri katerem se prenesejo vse pomembne oblike tveganja in koristi povezane z lastništvom sredstva. Lastninska pravica pa lahko preide na drugo stran ali pa tudi ne. Najemodajalcu (lizingodajalcu) pa tak posel omogoča povračilo naložbe v predmet najema ter ustrezen donos.

Lizingojemalec uživa nad predmetom lizinga vse pravice povezane z ekonomskim lastništvom predmeta, ni pa pravni lastnik predmeta. Po mnenju strokovnega sveta Slovenskega inštituta za revizijo lahko za finančni najem štejemo vsak najem, iz katerega izhaja, da se bo po preteku pogodbe lastninska pravica nad pogodbenim predmetom najverjetneje prenesla na najemnika; da ima najemnik pravico in možnost kupiti pogodbeni predmet po ceni, ki bo na dan, ko bo pravico mogoče izkoristiti, po pričakovanju nižja od njegove takratne poštene vrednosti, in da je že ob začetku najema precej gotovo, da bo najemnik to možnost izkoristil; da se trajanje oziroma pogodbeni rok najema ujema z večjim delom dobe koristnosti pogodbenega predmeta, po preteku pogodbe pa lahko pride do prenosa lastništva ali pa tudi ne. Poleg lastništva se na lizingojemalca prenesejo tudi vsa tveganja povezana z uporabo predmeta lizinga (Može, 2008, str. 51).

Finančni lizing se uporablja zlasti, ko lizingojemalec pričakuje, da bo predmet lizinga potreboval celoten čas njegove življenjske dobe, predmet lizinga si izbere sam. Višina mesečnih obrokov finančnega lizinga je lahko fiksna ves čas trajanja lizing pogodbe, lahko pa je tudi spremenljiva, če je v pogodbi določena spremenljiva obrestna mera. Uporablja se referenčna obrestna mera, največkrat se uporablja EURIBOR, na podlagi katere se v določenem cikličnem zaporedju, ki je lahko trimesečno, polletno ali letno, določajo višine obrokov, ki bodo veljale v prihajajočem obdobju. Obrok najemnine je sestavljen iz glavnice (nakupna cena predmeta lizinga) ter pribitka lizingodajalca v obliki obresti ter davka na dodano vrednost.

### **1.3.2 Operativni lizing**

Mednarodni standardi računovodskega poročanja (2008) v mednarodnem računovodskem standardu 17 definirajo poslovni (operativni) najem (lizing) kot najem, ki ni finančni najem. Pri operativnem najemu se vse pomembne oblike tveganj in koristi, ki so povezane z lastništvom sredstva, ne prenesejo na lizingojemalca.

Bergant (1995, str. 28) pravi, da je poslovni najem (operativni lizing) smotrni, če je predmet najema potreben za specifičen posel in je čas najema krajši od življenjske dobe predmeta, ko je predmet najema splošno dosegljiv in je možna hitra tehnološka zastarelost, če se pričakuje padanje tržne cene predmeta najema, če se lahko pričakuje zmanjševanje najemnine in če najemojemalec ni prepričan v ustreznost sredstva, ki ga najema.

Lizingojemalec si izbere želeni predmet lizinga, lizingodajalec pa predmet lizinga kupi in ga da v najem lizingojemalcu. Lizingojemalec plačuje mesečne obroke – najemnino. Obrok najemnine je sestavljen iz glavnice (celotna glavnica je razlika med nakupno ceno predmeta lizinga ter določenim ocenjenim preostankom vrednost predmeta lizinga), pribitka lizingodajalca v obliki obresti (obresti se računajo tudi na preostalo vrednost predmeta lizinga) ter davka na dodano vrednost. Poznamo tudi na primer operativni lizing vozil z vključenimi dodatnimi storitvami (storitve registracije, zavarovanje vozila, vzdrževanje vozila, nabavo novih pnevmatik). Prednost za lizingojemalca je, da je lizing obrok fiksni za celotno obdobje lizinga, kar mu omogoča planiranje stroškov. Lizingodajalci po preteku lizing pogodbe dobijo predmet lizinga nazaj.

Če strnem svoja znanja iz prakse na področju lizinga, pridem do več ugotovitev, ki jih podajam v nadaljevanju. Vsa tveganja povezana z lastništvom (na primer poškodba predmeta lizinga, zastarelost predmeta lizinga, ...) nosi pri finančnem lizingu v celoti lizingojemalec, pri operativnem pa lizingodajalec. Pogodbena doba pri finančnem lizingu pokriva večji del dobe koristnosti predmeta lizinga, pri operativnem lizingu je pogodbena doba lahko bistveno krajša. Lizingodajalec in lizingojemalec že pri sklenitvi pogodbe o finančnem lizingu določita fiksno obdobje trajanja pogodbe, odpoved pogodbe je pri finančnem lizingu praktično nemogoča, pri operativnem lizingu lahko lizingojemalec pogodbo odpove brez problemov. Pri

finančnem lizingu je predmet lizinga knjižen kot opredmeteno osnovno sredstvo v bilanci stanja lizingojemalca, obroki so izkazani kot obveznost, lizingojemalec obračunava amortizacijo predmeta lizinga, ima stroške amortizacije ter stroške obresti. Pri operativnem lizingu mesečni obroki lizinga predstavljajo strošek najemnin. Vzdrževanje in zavarovanje predmeta lizinga krije pri finančnem lizingu praviloma lizingojemalec sam, pri operativnem lizingu lahko stroške krije lizingodajalec. Pri izračunu višine lizing obrokov se lahko uporabi fiksna ali variabilna obrestna mera, pri operativnem lizingu je zaradi preostanka vrednosti praviloma dobro upoštevati fiksno obrestno mero. Davek na dodano vrednost (v nadaljevanju DDV) si lizingojemalec pri finančnem lizingu poračuna (odbija) takoj na začetku ob sklenitvi lizing pogodbe, ko prejme račun, pri operativnem lizingu se DDV poračuna (odbija) mesečno od vsakega računa za obrok posebej. Seveda si lizingojemalec DDV ne more poračunati v vseh primerih.

## **1.4 Pravni okviri pogodb o lizingu**

Pri nas pogodba o lizingu še ni zakonsko celovito urejena, saj je ne moremo primerjati z nobeno od pogodb, ki so opredeljene v Obligacijskem zakoniku, kajti vsebuje elemente več pogodb in ravno tako elemente, ki niso zajeti v nobeni od zakonsko urejenih pogodb.

Pogodba o lizingu je pogodba modernega gospodarstva, ki je nastala s pomočjo mednarodne prakse, v Sloveniji pa predstavlja mešano rabokupno pogodbo, oziroma po nekaterih teoretikih posebno vrsto zakupne oziroma najemne pogodbe. Bistvena značilnost lizinga je, da gre za posel, pri katerem lastnik opreme oziroma dajalec lizinga predaja njenemu uporabniku oziroma jemalcu lizinga pravico uporabe predmeta lizinga proti plačilu določene najemnine oziroma lizinških obrokov za pogodbeno časovno obdobje, in na podlagi nekaterih posebej za lizinško razmerje značilnih pogodbenih določil. Gre torej za pogodbo o uporabi stvari proti odplačilu, ki dopušča, da stvar polagoma preide v popolno razpolagalno sfero uporabnika (Pivka Galun, 2005).

V pogodbenem odnosu nastopata dve stranki. Prva stranka je lastnik oziroma lizingodajalec predmeta lizinga, druga stranka pa je lizingojemalec, ki ima za plačilo pravico do uporabe predmeta lizinga. V bistvu gre za financiranje uporabe določenega predmeta z možnostjo odkupa. Tako lahko predmet lizinga ob plačilu zadnjega obroka ali ob predčasnem odplačilu preide v last lizingojemalca. Ves čas trajanja pogodbenega razmerja ostaja lizingodajalec pravni lastnik, lizingojemalec pa ekonomski.

## **1.5 Osnovna razlika med lizingom in kreditom**

Če poskušam ugotoviti bistvene razlike med lizingom in kreditom, bi lahko rekla naslednje:

- Pri lizingu ostane lizingodajalec pravni lastnik predmeta lizinga do trenutka odplačila celotnega lizinga, lizingojemalec je v tem času le ekonomski lastnik.

- Obseg potrebnih lastnih sredstev je pri lizingu praviloma nižji, ker ima lizingodajalec dobro zavarovanje v samem predmetu lizinga.
- Pri lizingu daje lizingojemalec v uporabo predmet lizinga in ne denar.
- V primeru razdrta pogodbe je lizingojemalec takoj dolžan vrniti predmet lizinga.
- Zavarovanje lizinga predstavlja že sam predmet lizinga, lizingodajalec lahko zahteva tudi dodatno zavarovanje. Kreditodajalec pa največkrat svoje terjatve dodatno zavaruje s hipoteko oziroma zastavo nad predmetom kreditne pogodbe.

## 1.6 Prednosti in slabosti lizinga

Lizing ima tako prednosti kot slabosti. O teh govori tudi zelo veliko različnih avtorjev. Če poskušam strniti glavne prednosti in slabosti lizinga glede na izkušnje in prakso, ki jo imam na tem področju, pa lahko ugotovim, da so prednosti za lizingodajalca predvsem v tem, da ostaja pravni lastnik celotno dobo pogodbenega razmerja, kar pomeni, da je precej dobro zavarovan, zato navadno tudi ne zahteva dodatnih zavarovanj. Postopki sklepanja lizing pogodb so navadno enostavnejši. Vse to tudi znižuje stroške sklepanja lizing pogodb. Slabost za lizingodajalca je, če se predmet lizinga lizingojemalcu odvzame zaradi neplačevanja, če dobi vrnjen predmet, ki ni ustrezno ohranjen, če dobi vrnjeno vozilo s preseženimi dogovorjenimi kilometri. Predmet lizinga mora sam prodati, zato je zelo pomembno, da se preveri možnosti prodaje na trgu še pred sklenitvijo lizing pogodbe in se to tudi upošteva pri izračunih.

Prednost za lizingojemalca so predvsem enostavnejši postopki sklepanja lizing pogodb. Lizingojemalec lahko lizing prilagaja svojim željam, kar pomeni, da sam sodeluje pri oblikovanju višine pologa, višine obroka, trajanja lizinga. Če stranka sklene lizing pogodbo s fiksno obrestno mero, so stroški lizinga znani in enaki celotno dobo lizinga. Dokumentacija potrebna za pridobitev lizinga je praviloma manj obsežna kot za kredit, lizing lažje pridobijo tudi novo nastala podjetja in podjetja s slabšo boniteto, čeprav je potrebno poudariti, da se to že spreminja. Bergant (2006) pravi, da lizing zmanjšuje tveganje v zvezi s plačilno sposobnostjo: olajšuje predvidevanje izdatkov, omogoča skladnost med dinamiko izkoriščanja investicije in dinamiko plačevanja najemnine oziroma financiranja, zmanjšuje pritisk na obratni kapital, saj se finančnih sredstev ne angažira vnaprej, temveč se sredstvo financira sproti preko svojih učinkov. Strankam z dobro boniteto se nudi tudi 100 % financiranje, kar pomeni, da lizingojemalcu ni potrebno plačati pologa. Možno je tudi dobiti premostitveno posojilo za plačilo DDV-ja, ki si ga stranka uveljavlja kot vstopnega. Zavarovanje predstavlja sam predmet lizinga in praviloma ni potrebno dodatno zavarovanje, ki ga navadno zahtevajo banke v obliki poročila, zastave nepremičnin, premičnin itd. S 01.07.2007 je lizing v nekaterih primerih postal cenejši, ker obresti niso več obdavčene. Lizing je tako postal cenejši za fizične osebe ter davčne zavezanke, ki nimajo pravice do poročila (odbitka) vstopnega DDV, lizing je cenejši tudi v primeru predmetov najema od katerih ni mogoče poročati (odbijati) vstopnega DDV (na primer avtomobili). Slabost lizinga z vidika lizingojemalca je predvsem to, da lizingojemalec ni lastnik predmeta lizinga. Do poplačila vseh obveznosti iz

lizing pogodbe ostaja lizingojemalec samo ekonomski lastnik. Slabost je lahko tudi to, da lizingojemalec potrebuje vsak poseg na predmetu lizinga soglasje lizingodajalca. Slabost je lahko v končni fazi tudi visoka obrestna mera, slabost so tudi stroški odobritve pogodbe, ki so praviloma višji pri pogodbah sklenjenih za daljše časovno obdobje. Kot pravi tudi Bergant (1995, str. 41) je ena od slabosti tudi ta, da mora lizingojemalec plačevati najemnino kljub izgubi oziroma uničenju zaradi višje sile ali napak predmeta lizinga.

## **1.7 Računovodski vidik in obdavčitev lizinga**

Kot pravi Vuk (2005, str. 41) so Mednarodni standardi računovodskega poročanja, ki jih povzemajo tudi Slovenski računovodski standardi, prevzeli anglosaksonski način obravnavanja operativnega in finančnega lizinga. Slovenski računovodski standardi tako ločujejo finančni in operativni lizing, namesto besede lizing je v uporabi beseda najem. Podrobneje lizing opredeljujejo slovenski računovodski standard 1, 17 in 18. Pri finančnem lizingu lizingojemalec kot ekonomski lastnik izkazuje predmet lizinga v svojih poslovnih knjigah kot osnovno sredstvo ter ga amortizira, lizingodajalec pa izkazuje terjatev. Pri operativnem lizingu pa lizingodajalec v skladu s slovenskim računovodskim standardom 1 izkazuje predmet lizinga kot svoje osnovno sredstvo in ga tudi amortizira. Predmet lizinga se ne izkazuje v bilanci stanja lizingojemalca, kljub temu, da ga uporablja za svojo dejavnost. Obroki se knjižijo kot prihodki lizingodajalca. Lizingojemalec predmet lizinga izkazuje zunajbilančno, najemnine pa predstavljajo stroške najema.

Do 01.07.1999 se je lizing obdavčeval po Zakonu o prometnem davku, vsaka pogodba je bila obdavčena z davkom od prometa proizvodov ter davkom od prometa storitev. Zakon o prometnem davku je bil nadomeščen z ZDDV. ZDDV opredeljuje finančni lizing kot promet blaga, ki se ga izroči na podlagi pogodbe o najemu blaga za določeno obdobje, operativni lizing pa opredeljuje kot promet storitev.

Za namene DDV se finančni lizing šteje za promet blaga v skladu s 6. členom ZDDV-1, davčna osnova pa je v skladu s 36. členom ZDDV-1 celotno plačilo, ki ga je prejel najemodajalec od najemnika. V skladu s 33. členom ZDDV-1 najemodajalec obračuna DDV od celotne vrednosti v trenutku izročitve blaga, ne glede na čas dejanskega odplačevanja, najemnik, v kolikor je davčni zavezanec s pravico do odbitka DDV, pa davek v skladu s 62. členom ZDDV-1 odbija (Bartol & Janežič, 2007). Finančni lizing se torej obravnava kot promet blaga in DDV se obračuna, ko je blago izročeno, četudi lastninska pravica še ne preide na lizingojemalca. Pomembno je, da je v pogodbi naveden prenos lastništva ob plačilu zadnjega obroka. V davčno osnovo so vključene tudi obresti, ki jih lizingodajalec zaračuna v zvezi z opravljeno storitvijo (lizingom). Je pa novi Pravilnik o izvajanju ZDDV-1 v petem odstavku 39. člena uvedel novost. 36 člen ZDDV-1 dopolnjuje z določilom, da se v davčno osnovo ne vštevajo stroški financiranja, če so izkazani ločeno od vrednosti blaga. Tako je predmet lizinga obdavčen kot promet blaga, obresti pa se obravnavajo kot storitev financiranja, ki pa je v skladu s 4. a točko 44. člena ZDDV-1 oproščena.

Operativni lizing se obravnava kot storitev, zato se DDV obračunava od vsakega obroka najemnine posebej. Če se po koncu pogodbe pogodbeni stranki dogovorita za prenos lastništva, se to šteje za nov promet blaga in se DDV obračuna v skladu s 6. členom ZDDV-1.

2. točka 44. člena ZDDV-1 obravnava kot oproščeno dejavnost tudi dajanje nepremičnin (ob upoštevanju izjem) v najem, zakup in lizing. Lahko pa se lizingodajalec z lizingojemalcem nepremičnine, ki ima pravico do celotnega odbitka DDV, v skladu s 45. členom ZDDV-1 dogovori, da bo obračunal DDV po predpisani stopnji. Skupaj podata izjavo na pristojnem davčnem uradu pred izpeljavo lizing posla.

## **2 TVEGANJA LIZING HIŠE**

Najpogostejši pristop lizing hiše k obvladovanju tveganja je njeno aktivno sprejemanje. Sprejemanje tveganja je za lizing hišo dejansko glavni vir zaslužka, kajti lizingojemalci so za prevzem tveganja pripravljeni lizingodajalcu plačati. V stroških sklenitve pogodbe, ki jih lizingodajalec zaračunava lizingojemalcu ob sklenitvi lizing pogodbe, je zajeta tudi »premija za rizični sklad«.

Tveganja, katerim je izpostavljen lizingodajalec, in njihova obvladovanja predstavljam v nadaljevanju.

### **2.1 Opredelitev tveganja**

Tveganje je posledica spoznanja, da obstajajo donosne priložnosti. Opredelimo ga lahko kot nezmožnost, da bi pravilno napovedali tok dogodkov, oziroma kot nezmožnost popolnoma nadzorovati, ali bodo rezultati prihodnjega toka dogodkov enaki načrtovanim (Mramor, 1993, str. 99).

### **2.2 Vrste tveganj**

V literaturi obstajajo različne delitve tveganj. Ker je dejavnost lizing hiše precej podobna poslovanju banke, se pri svojem poslovanju soočata s podobnimi tveganji. Avmedoska (2005, str. 11) tako po Saunders-u povzema razvrstitev tveganj bančnega poslovanja na kreditno tveganje, deželno tveganje, tveganje spremembe obrestne mere, tveganje spremembe deviznega tečaja, likvidnostno tveganje, tržno tveganje, zunajbilančno tveganje, tveganje nesolventnosti in operativno tveganje.

Najpomembnejša tveganja s katerimi se srečuje lizing hiša in jih v nadaljevanju podrobneje opisujem so:

- kreditno tveganje,
- likvidnostno tveganje,

- tveganje spremembe obrestne mere,
- valutno tveganje,
- tveganje preostanka vrednosti,
- tveganje poškodb predmeta lizinga,
- operativno tveganje,
- tveganja povezana z lastništvom,
- tveganje spremembe zakonodaje.

## **2.3 Kreditno tveganje**

Kendall (1998, str. 119) obravnava kreditno tveganje kot verjetnost, da bo transakcija oziroma da bodo transakcije z nasprotno stranko ostale neizvršene zaradi nezmožnosti nasprotne stranke, da bi poravnala svoje finančne obveznosti. Kreditno tveganje po Kendallu (1999, str. 157) sestavljajo tri komponente. Vrednost terjatve, ki je izpostavljena izostanku plačila, delež vrednosti, ki ga bo mogoče dobiti nazaj v primeru izostanka plačila in verjetnost izostanka plačila. Vuk (2005, str. 83) pravi, da kreditno tveganje običajno opredelimo kot tveganje plačilne nesposobnosti ali nepripravljenosti lizingojemalca, da terjatev poravna v celoti ali pravočasno v skladu s pogodbo o lizingu.

Kreditnemu tveganju se ni mogoče izogniti zato mora lizing hiša narediti vse, da bo tveganje čim manjše, obvladovanje kreditnega tveganja je tako bistvena sestavina skrbnega in varnega poslovanja lizing hiše. Temeljita ocena kreditnega tveganja je zelo pomembna še pred sklenitvijo lizing posla. Kreditno tveganje lahko opredelim kot razliko med celotno izpostavljenostjo pri poslu (sedanjo vrednostjo nezapadlih glavnih in zapadlih neplačanih obrokov) in sedanjo (tržno) vrednostjo predmeta lizinga. Cena je v bistvu težko točno določljiva, ker je tržna vrednost predmeta lizinga le približno ocenjena. O uspešno izpeljanem poslu tako lahko govorimo šele takrat, ko lizingojemalec poplača vse lizing obroke in druge obveznosti, ki jih ima do lizingodajalca. Neplačevanje obveznosti lizingodajalcu pa lahko vplivajo na njegovo likvidnost, dolgoročno stabilnost, v končni fazi pa lahko privedejo lizing hišo tudi do prisilne poravnave, likvidacije ali celo stečaja.

## **2.4 Druga pomembnejša tveganja**

### **2.4.1 Tveganja na strani virov financiranja**

Lizing hiše za opravljanje svoje dejavnosti potrebujejo finančna sredstva, zadolžujejo se pri bankah. S kreditom ali lastniškim kapitalom jih oskrbujejo lastniki, ki so največkrat banke. Zadolžujejo se seveda pri banki lastnici, lahko pa tudi pri drugih bankah. Pri zadolževanju so zelo pomembna prava razmerja med višino obveznosti do virov sredstev ter višino financiranja lizing posla in usklajenost med ročnostjo obveznosti do virov sredstev ter ročnostjo pogodb o lizingu.

#### 2.4.1.1 Likvidnostno tveganje

Vsaka lizing hiša mora skrbno gospodariti z viri in sredstvi tako, da je v vsakem trenutku sposobna izpolniti vse svoje dospele obveznosti. Potrebno je načrtovanje likvidnosti. Likvidnostno tveganje lahko zelo enostavno opredelimo kot tveganje, da lizing hiša ni sposobna zagotoviti sredstev za poravnavo svojih obveznosti v trenutku njihove zapadlosti. Lizing hiša je likvidna kadar lahko v razumnem času in po razumni ceni pridobi potrebne vire sredstev. Zapadle obveznosti lahko poravna s tekočimi prilivi, s prodajo sredstev z relativno visoko možnostjo unovčenja in z izposojenimi sredstvi. Lizing hiša lahko izboljša likvidnost, če poveča visoko likvidna sredstva, poveča zadolženost s krajšo ročnostjo, zmanjša sredstva z daljšo ročnostjo, poveča obveznosti z daljšo ročnostjo, poveča kapital. Če so prilivi in odlivi neusklajeni, se lizing hiša izpostavlja tveganju nelikvidnosti.

Likvidnostno tveganje je tveganje nastanka izgube, če lizing hiša ni sposobna poravnati vseh dospelih obveznosti oziroma je prisiljena zagotavljati potrebna sredstva s pomembno višjimi stroški od običajnih. Večja potreba po likvidnosti se običajno pojavi, če lizing hiša pridobi večje posle nepričakovano in če se bistveno zmanjšajo planirani prilivi iz naslova že sklenjenih pogodb (Xy d.o.o., 2009a). Samo ohranjanje naložb v likvidni obliki z namenom zagotavljanja likvidnosti pa običajno predstavlja izgubo zaslužka, zato je iskanje optimalnega razmerja med likvidnostjo in dobičkonosnostjo lizing hiše eno od temeljnih meril obvladovanja likvidnosti, ker večja kot je likvidnost lizing hiše, manjša je njena donosnost. Zato je zelo pomembno, da lizing hiša sproti spremlja ključne elemente likvidnosti; s kratkoročnim planiranjem prilivov in odlivov, na podlagi česar lahko primerno ukrepa in pravočasno pridobi vire za financiranje ter ima za tekoče uravnavanje likvidnosti najet okvirni kratkoročni kredit (Xy d.o.o., 2011).

Za merjenje izpostavljenosti lizing hiše likvidnostnemu tveganju so v uporabi kazalniki likvidnosti, ki jih izračunamo na podlagi računovodskih izkazov za nazaj, kar lizing hiše ne zanima. Kos (2010, str. 37) pravi, da je likvidnostno tveganje specifično za vsako finančno institucijo posebej, zato morajo le-te prilagoditi upravljanje likvidnosti, stresne scenarije in likvidnostne rezerve svojim specifičnim potrebam. Zelo pomembno je, da imajo dobro dokumentirano notranjo politiko upravljanja likvidnosti, tako v normalnih okoliščinah, kot tudi v izrednih, stresnih okoliščinah.

#### 2.4.1.2 Tveganje spremembe obrestne mere

Obrestno tveganje izhaja iz neusklajenosti obrestno občutljivih postavk aktive in pasive z vidika ročnosti spremembe obrestne mere in vrste obrestne mere. Tveganje spremembe obrestne mere je tveganje, da se bodo obrestne mere spremenile, kar pomeni, da bi postala pogodbeno določena obrestna mera drugačna od tržne. Vsekakor mora lizing hiša sprejeti določen obseg obrestnega tveganja, če želi še naprej ustvarjati dobiček.

Saunders (1994, str. 73–75) razlikuje tveganje reinvestiranja in refinanciranja. Pri tveganju refinanciranja gre za neskladje med obrestnim obdobjem obveznosti do virov sredstev in naložbe. Gre za tveganje, da bodo stroški obveznosti do virov sredstev narasli nad donos, ki ga prinaša naložba. Lizing hiša je izpostavljena temu tveganju, če dolgoročno naložbo s fiksno obrestno mero financira s kratkoročno obveznostjo. Pri tveganju reinvestiranja pa je obrestno obdobje naložbe krajše od obveznosti do virov sredstev, zato se lahko zgodi, da bodo donosi novih naložb nižji od stroškov obstoječih virov.

Tveganje neskladja med obrestno mero obveznosti do virov sredstev in investicije se lahko pojavi vedno, ko viri financiranja temeljijo na drugačni obrestni meri kot lizing pogodbe. Lizing hiše se lahko financirajo iz virov, kjer se kot referenčno obrestno mero uporablja EURIBOR ali LIBOR, lahko pa se financirajo tudi iz virov s fiksno obrestno mero. Zato je zelo pomembna usklajenost obrestne mere med obveznostmi in terjatvami. Lizing hiše se zavarujejo pred tveganjem spremembe obrestne mere tudi s tem, da poskušajo čim bolje uskladiti dospelost naložb in obveznosti.

Lizing hiša lahko meri obrestno tveganje tako, da spremlja višino in spremembo obrestne mere terjatev in obveznosti. Spremlja povprečno skupno obrestno mero portfelja družbe, povprečno obrestno maržo portfelja družbe, povprečno referenčno obrestno mero portfelja družbe, povprečno skupno obrestno mero vseh najetih kreditov, povprečno obrestno maržo vseh najetih kreditov, povprečno referenčno obrestno mero vseh najetih kreditov, ročnost terjatev in obveznosti (Xy d.o.o., 2009b). Iz razmerja med merjenimi obrestnimi merami lizing hiša mesečno spremlja izpostavljenost obrestnemu tveganju, kar je osnova za morebitni popravek politike obrestnih mer. Politika obrestnih mer je odvisna od tržnih gibanj obrestnih mer, obrestnih mer, ki jih ponuja konkurenca, obrestnih mer, ki jih družba doseže pri najemanju novih kreditov za financiranje novih poslov in obrestne mere portfelja družbe.

Ačko (2009, str. 24) pravi, da slovenske finančne institucije v praksi že nekaj časa obvladujejo obrestno tveganje z usklajevanjem bilančnih postavk in uporabo obrestnih izvedenih finančnih instrumentov. Veršnik Čemas (2006, str. 46–49) navaja, da se lahko zavarujemo z uporabo naslednjih izvedenih finančnih instrumentov:

- obrestni terminski posel (dogovor o najemu oziroma plasmaju določenega zneska sredstev na določen dan v prihodnosti, za dogovorjeno časovno obdobje, po obrestni meri določeni v času sklenitve posla),
- dogovor o terminski obrestni meri (dogovor o višini obrestne mere v prihodnosti),
- zamenjava obrestnih mer (klasična zamenjava vključuje zamenjavo obveznosti po fiksni obrestni meri za obveznosti po spremenljivi obrestni meri za določeno časovno obdobje na hipotetično glavnico),
- obrestne opcije (na primer obrestno dno varuje pred padcem obrestnih mer, obrestna ovratnica pa pred padcem in pred porastom).

Kot ugotavlja je v svetu najbolj razširjeni izvedeni finančni instrument na obrestno mero obrestna zamenjava, sledijo obrestne opcije.

V zadnjem desetletju, predvsem pa v zadnji finančni krizi, je pomembnejšo vlogo dobilo obvladovanje tveganja predčasnih vračil posojil kot del obvladovanja obrestnega tveganja. Med zadnjimi velikimi spremembami tržnih obrestnih mer in drugih vse bolj negotovih dejavnikov je za finančne institucije postalo obvladovanje prihodnjih denarnih tokov in stabilizacija neto obrestnih prihodkov pomembna konkurenčna prednost (Ačko, 2009, str. 24).

#### 2.4.1.3 Valutno tveganje

Valutno tveganje v lizing hiši izhaja iz neusklajenosti valutno občutljivih postavk aktive in pasive z vidika valute. Lizing hiša lahko zaradi konkurenčnih prednosti ali drugih razlogov najema kredit za financiranje posla v drugi valuti, kot ima dogovorjeno valuto novega posla. Takšen način poslovanja je za lizing hišo v določenem trenutku ugoden, je pa s tem izpostavljena tveganju.

Lizing hiša meri valutno tveganje tako, da spremlja valutna razmerja v svojih poslovnih knjigah. Spremlja pregled vseh terjatev iz naslova sklenjenih lizing pogodb, ločeno po pogodbenih valutah, pregled vseh najetih kreditov, ločeno po pogodbenih valutah, povprečna ročnost terjatev po posameznih pogodbenih valutah, povprečno ročnost najetih kreditov po posameznih valutah (Xy d.o.o., 2009d).

Lizing hiša prepozna svojo valutno izpostavljenost iz razmerja med obsegom terjatev in obveznosti po posameznih valutah upoštevajoč njihovo ročnost. Lizing hiše se pred valutnim tveganjem zavarujejo tako, da poskušajo čim bolj izravnati izpostavljenost vsem posameznim valutam, potrebno pa je tudi ujemanje dospelosti višine naložb in obveznosti posamezne valute.

### 2.4.2 Tveganja, ki so povezana s predmetom lizinga

#### 2.4.2.1 Tveganje preostanka vrednosti

Tveganje preostanka vrednosti obstaja po izteku pogodbe operativnega lizinga ter tudi ob predčasni prekinitvi pogodbe o finančnem lizingu.

Može (2008, str. 51) pravi, da stroški v lizing dane opreme praviloma niso v celoti pokriti z obročnimi odplačili jemalca lizinga, saj je pogodbeno obdobje krajše od uporabne življenjske dobe predmeta lizinga. Dajalec lizinga se v tem primeru zanaša na tako imenovano »preostalo vrednost« opreme. Preostanek vrednosti določi lizingodajalec na podlagi izkušenj in pri tem ga zanima predvsem tržna vrednost predmeta po izteku lizing pogodbe. Paziti je potrebno, da bo predvideni preostanek vrednosti enak ali višji od tržne vrednosti predmeta, nikakor pa ne

manjši, ker bi pri prodaji takega predmeta ustvarili izgubo. Breme lastništva in ekonomskih tveganj prevzame izključno lizingodajalec, kar je tudi mnenje Strokovnega sveta Slovenskega inštituta za revizijo. Da se lizingojemalec vsaj delno izogne tveganju celotnega preostanka vrednosti, zahteva čim višji polog (delna najemnina) ob sklenitvi pogodbe, lahko pa zahteva tudi druga poroštva in garancije. Zagotovil, da bo preostala vrednost ob zaključku lizing pogodbe enaka tržni vrednosti, ki smo jo upoštevali pri izračunu lizing obrokov, ni nobenih, saj tudi ne vemo, kako bo lizingojemalec ravnal s predmetom lizinga v času trajanja pogodbe.

Možnost zavarovanja lizingodajalca pred tveganjem preostanka vrednosti v praksi skoraj ne obstaja. Da se lizingojemalec vsaj delno izogne tveganju celotnega preostanka vrednosti, zahteva čim večje plačilo prve delne najemnine že ob sklenitvi pogodbe, ki pa z davčnega vidika po nenapisanem pravilu nekako ne sme presegati 20 % nabavne vrednosti predmeta lizinga. Poleg tega predviden preostanek vrednosti ne sme bistveno odstopati od predvidene tržne vrednosti predmeta lizinga, ker bi ob zaključku pogodbe pri prodaji pod tržno vrednostjo lahko imeli probleme glede obdavčitve, ki mora biti od osnove, ki je enaka tržni vrednosti predmeta prodaje. Benko (2010, str. 6) pravi, da se ta vrsta tveganja zmanjšuje zaradi rastoče razvitosti trga premičnin v Sloveniji, kar seveda omogoča, da lahko lizing hiše lažje analizirajo odmike med knjigovodskimi in tržnimi vrednostmi predmetov lizinga.

Tveganje preostanka vrednosti obstaja tudi pri finančnem lizingu. Obstaja namreč možnost, da bo lizingojemalec predmet finančnega lizinga vrnil lizingodajalcu. Tveganje preostanka vrednosti se torej lahko pojavi, ko lizingojemalec ne zmore poravnati pogodbenih obveznosti in se zato pogodba o finančnem lizingu prekine. Lizingodajalec odvzame predmet lizinga ter ga proda po tržni vrednosti. Z kupnino si pokrije lizingojemalčeve neplačane terjatve. Tveganje je za lizingodajalca večje, če do razdrta pogodbe pride na začetku pogodbenega razmerja, ker je na začetku v obrokih vključen bistveno večji delež obresti in manjši delež glavnice, pa tudi tržna vrednost v začetku hitreje pada. Lizingodajalec se lahko zavaruje tako, da ob sklenitvi pogodbe zahteva čim višjo lastno udeležbo – polog in s tem zmanjša razliko med tržno vrednostjo predmeta lizinga in preostalimi terjatvami v začetnem obdobju trajanja pogodbe. Lizingodajalec se lahko zavarujejo pred tveganjem tudi tako, da ob sklenitvi lizing pogodbe sklenejo še pogodbo o povratnem odkupu z dobaviteljem predmeta lizinga. Dobavitelj predmeta lizinga je tako dolžan ob prekinitvi lizing pogodbe odkupiti predmet lizinga po vnaprej dogovorjeni ceni.

#### 2.4.2.2 Tveganje poškodb predmeta lizinga

Pri vsakem predmetu lizinga lahko pride do poškodb. S podpisom pogodbe se lizingojemalec obvezuje, da bo za predmet lizinga sklenil zavarovanje pri zavarovalnici. Pri kateri zavarovalnici bo lizingojemalec zavaroval predmet lizinga je svobodna odločitev vsakega lizingojemalca. Lizingojemalec se zavezuje, da v času trajanja pogodbe prevzame vse stroške zavarovanja predmeta lizinga in jih tudi sam poravnava na podlagi izstavljenih računov neposredno zavarovalnici. Lizingojemalec se mora seznaniti s pogoji zavarovanja predmeta

lizinga in se tudi zavezati kriti škodo, ki ne bi bila krita z zavarovanjem. S predmetom lizinga mora ravnati kot dober gospodar. Predmeta lizinga ne sme prodati, ne sme ga dajati v uporabo tretjim osebam brez pismenega soglasja lizingodajalca. Za vse spremembe, ki bi jih želel izvesti na predmetu lizinga, mora predhodno dobiti pismo dovoljenje lizingodajalca, prav tako mora opravljati servisne preglede, predmet lizinga vzdrževati. V primeru, ko zavarovalnica ob škodnem dogodku odbije delno plačilo škode iz kateregakoli razloga, mora vso škodo v takem primeru lizingodajalcu v celoti povrniti lizingojemalec. Celo v primeru popolnega uničenja predmeta lizing mora lizingojemalec poravnati vse pogodbene obveznosti. Včasih se lahko zgodi tudi škodni dogodek, ki ni zavarovan. Lizingojemalec se že ob sklenitvi pogodbenega razmerja zavezuje, da bo plačeval lizing obroke ne glede na stanje predmeta lizinga. Pomembno je, da lizingodajalec preverja izpolnjevanje obveznosti iz lizing pogodbe in da preverja ali je predmet lizinga zavarovan.

Vedno pa se lahko zgodi, da lizingojemalec ni več zmožen poravnati pogodbениh obveznosti in da pride do vrnitve ali odvzema predmeta lizinga. V primeru, da je ta poškodovan, ga bo mogoče prodati le po nižji ceni od tržne. Tako obstaja precej veliko tveganje, da bo lizingodajalec v primeru prodaje poškodovanega ali celo uničenega predmeta lizing pogodbe, lizing posel zaključil z izgubo.

#### 2.4.2.3 Druga tveganja povezana z lastništvom

V času trajanja lizing pogodbe je predmet lizinga last lizingodajalca. Lizingojemalec ima kot ekonomski lastnik predmeta lizinga pravico do uporabe predmeta lizinga, lizingodajalec pa obdrži lastninsko pravico. Tveganja povezana z lastništvom (izguba predmeta lizinga, okvara predmeta lizinga, zastarelost predmeta lizinga, ...) nosi pri finančnem lizingu lizingojemalec, pri operativnem lizingu pa lizingodajalec.

Lahko pa se zgodi, da je predmet lizinga, ki ga je lizingojemalec prevzel pri dobavitelju, drugačen od dogovorjenega in od lizingodajalca terja odškodnino, kljub določbam v lizing pogodbi, ki izključujejo vse odgovornosti lizingodajalca. Sodna praksa pa gre vendarle v smer, da pogodba o čistem finančnem leasingu načeloma izključuje odgovornost dajalca leasinga za stvarne in pravne napake v lizing dane stvari, ker se to tiče razmerja med dobaviteljem (proizvajalcem) in jemalcem lizinga. Vuk (2005, str. 108) pravi, da se lizingodajalec lahko dodatno zavaruje tudi tako, da zahteva podpisan prevzemni zapisnik, in sicer s strani dobavitelja in lizingojemalca. S podpisom prevzemnega zapisnika lizingojemalec namreč jamči, da je od dobavitelja prevzel predmet lizinga, ki je točno tak, kot je specificiran v lizing pogodbi, da je predmet lizinga prejel v brezhibnem stanju, da se strinja, da je izključena vsakršna odgovornost lizingodajalca za vse očitne in tudi skrite napake na predmetu lizinga.

Temeljne nevarnosti in tveganja pri sklenitvi lizing pogodbe v povezavi z lastništvom so tudi, da dobavitelj izda lažen predračun in drugo lažno dokumentacijo, tako da sploh ne pride do

pridobitve lastninske pravice in prevzema predmeta, ker ta sploh ne obstoji ali v primeru ko, dobavitelj nima lastninske pravice nad predmetom lizinga, zaradi česar je ne more pridobiti tudi lizingodajalec, ali pa je dobaviteljeva lastninska pravica okrnjena, zmanjšana zaradi rubeža in hipoteke (Xy d.o.o., 2009e). Vendar pa je načeloma to tveganje možno za nekatere predmete lizinga zmanjšati, ker lastništvo lahko vnaprej preverimo v registrih kot je na primer Zemljiška knjiga.

V primeru poškodbe tretje osebe, ko lizingojemalec ni sposoben plačati odškodnine, lahko tretja oseba terja odškodnino od lizingodajalca, ki je pravni lastnik predmeta lizinga. Lizingodajalca, ki je lastnik predmeta lizinga, lahko pristojne institucije terjajo tudi za poravnavo vseh kazni zaradi nepravilne uporabe predmeta lizinga. Lizingojemalec se že v lizing pogodbi zaveže lizingodajalcu povrniti nastale stroške.

### **2.4.3 Operativno tveganje**

Basel 2 definira operativno tveganje kot tveganje izgub, ki nastanejo kot posledice neprimerne ali neuspešne izvajanja notranjih procesov, ravnanj ljudi, delovanja sistemov in delovanja zunanjih dejavnikov (Kobal, 2007, str. 48).

Lizing hiša je izpostavljena operativnemu tveganju na vseh področjih. Operativno tveganje predstavlja splošna in vsa druga tveganja, ki izvirajo iz napak ali pomanjkanja ustreznega nadzora nad dokumentacijo, postopki, izvedbo in knjiženjem poslovnih dogodkov ter splošno iz vseh tveganj, ki jim je lizing hiša izpostavljena pri opravljanju svoje dejavnosti. Operativno tveganje je tveganje izgube zaradi neustreznih ali neuspešnih notranjih postopkov, ljudi, sistemov ali zaradi zunanjih dogodkov (Xy d.o.o., 2009c).

Klasificirani škodni dogodki po 1. nivoju kategorizacije ECB so (Kobal, 2007, str. 48):

- interna goljufija,
- zunanja goljufija,
- nepravilni postopki zaposlenih in incidenti pri varstvu pri delu,
- klienti, produkti in poslovna praksa, poškodbe fizičnih sredstev,
- prekinitev poslovanja in sistemske napake,
- ne izvedbe procesov in slabo upravljanje postopkov.

Za obvladovanje tega tveganja so zelo pomembne notranje kontrole. Kot pravi Vezjak (2008, str. 8) so notranje kontrole usmeritve in postopki, ki jih podjetje vzpostavi in izvaja na vseh ravneh, da bi obvladovalo tveganja. So proces, ki ga izvedejo vodstvo in zaposleni. Njegov namen je dajati sprejemljivo zagotovilo glede doseganja ciljev pri učinkovitosti in uspešnosti delovanja, zanesljivosti računovodskega poročanja ter skladnosti z ustreznimi zakoni in drugimi predpisi. Najpomembnejšo vrsto operativnega tveganja predstavlja zatajitev delovanja teh notranjih kontrol. Povzročajo ga uslužbenci, ki prekoračijo pooblastila oziroma

svoje delo opravljajo na nepravilen, tvegan, nemoralen ali kazniv način. Izpostavljenost je še večja, če so kontrole delovnih procesov in dela zaposlenih pomanjkljive, če ista oseba opravlja vsebinsko nezdružljiva opravila, če se prikriva dejansko stanje in če se zahtevano dokumentacijo s strani zaposlenih ali strank prireja ali celo ponareja. Povečano izpostavljenost operativnemu tveganju predstavlja tudi spreminjanje, nadgradnja ali zamenjava informacijskega procesa.

Na področju varovanja podatkov predstavlja največjo nevarnost človeški dejavnik. V vedno več primerih v svetu so to bivši zaposleni, ki nemalokrat skušajo podatke prodati na črnem trgu. Zato je ključno, da s prekinitvijo delovnega razmerja zaposlenega delavca takoj poskrbimo za ukinitve njegovih pooblastil oziroma dostopov. Nevarna je tudi prevelika domačnost in zaupnost med sodelavci glede uporabe gesel za dostop do sistemov (Košmerl, 2009, str. 30).

Lizing hiše morajo zavestno in sistematično obvladovati operativno tveganje. Operativno tveganje se ovrednoti z obsegom nastale škode. Meri pa se z obsegom nastale škode v primerjavi z obsegom portfelja družbe. Operativna tveganja se navadno izkazujejo v povečanih stroških poslovanja, lahko pa tudi v zmanjšanem prihodku.

Ključni ukrepi za zmanjšanje izpostavljenosti operativnega tveganja so tudi preverjanje upoštevanja formalnih postopkov v praksi, testiranje novo vpeljanih sistemov, stalno izobraževanje in usposabljanje, dosledno upoštevanje načela »štirih oči«, fizično varovanje prostorov ter pravilnik z natančno opredelitvijo pooblastil (Xy d.o.o., 2009c).

#### **2.4.4 Tveganje spremembe zakonodaje**

Dajatve, ki veljajo ob podpisu lizing pogodbe, so takoj vključene v izračun obrokov in pologa – lastne udeležbe. Lizingojemalec se mora pred tveganjem spremembe zakonodaje vsaj delno zavarovati tako, da v pogodbo vnese člen, da ima pravico spremeniti višino lizing obroka v primeru kakršnihkoli sprememb dajatev. Lizingojemalec kot uporabnik predmeta lizinga se obvezuje prevzeti vse dajatve, ki so vezane na predmet lizinga.

Vuk (2005, str. 110) po Wainmanu povzema kaj mora narediti lizingodajalec pred samo odobritvijo posla:

- prepoznati vsa tveganja,
- razmisliti, kako bi tveganja prenašal na tretje osebe,
- opredeliti stroške prenesenih tveganj,
- natančno opredeliti vsa tveganja in izpostavljenost ter se odločiti kje je meja, ki je še sprejemljiva za izvedbo posla.

### **3 OBVLADOVANJE KREDITNEGA TVEGANJA V LIZING HIŠI**

Merjenje kreditnega tveganja je nujno še pred sklenitvijo lizing posla, da se oceni verjetnost, da lizingojemalec svojih obveznosti ne bo poravnal, da se oceni velikost tveganja. Glede na velikost tveganja se lizing poslu določi pravilna cena, določi se vsebina pogodbe in določi se maksimalni limit v naložbo za posameznega lizingojemalca, določi se še morebitna dodatno potrebna zavarovanja. Vsaka lizing hiša mora imeti določena pravila postopanja v primeru neplačevanja, vnaprej mora imeti določene postopke izterjave in postopke ugotavljanja morebitnega neplačevanja in imeti mora primerne informacijske sisteme za učinkovito spremljanje in nadzor nad značilnostmi in kvaliteto lizing portfelja.

#### **3.1 Boniteta ter proces ocenjevanja bonitetne in kreditne sposobnosti**

##### **3.1.1 Opredelitev pojma bonitete**

Pojmovanja bonitete podjetja niso enotna. O tem se lahko prepričamo iz opredelitev tako v domači kot v tuji teoriji in praksi. Ožje opredelitve enačijo boniteto podjetja s plačilno zanesljivostjo, z njeno plačilno in/ali kreditno sposobnostjo. Takšno upoštevanje in poudarjanje le posameznih lastnosti podjetja je značilno za tradicionalno pojmovanje bonitete podjetja. Ta upošteva predvsem lastnosti, pomembne za finančno varnost naložb. V takem primeru je poznavanje bonitete pomembno predvsem v zmanjševanju finančnega tveganja. Sodobno pojmovanje bonitete podjetja upošteva še njegove druge lastnosti in značilnosti ter povezave z okoljem. V ozadju je celostno mišljenje, ki gleda na podjetje kot na razgibano celoto številnih različnih in soodvisnih prvin (Knez-Riedl, 2000a, str. 19–20).

Knez-Riedl (2000a) na strani 20 ugotavlja v čem se sodobno pojmovanje bonitete podjetja razlikuje od tradicionalnega, ožjega:

- ob količinskih dejavnikih upošteva tudi kakovostne in med njimi vse bolj zmožnosti (potencialne) podjetja;
- izhaja sicer iz preteklosti podjetja, a je načrtno usmerjeno v prihodnost;
- upošteva tudi dogajanja in stanja zunaj podjetja, v njegovem okolju;
- za uspeh podjetja mu je pomemben tudi razvoj, usklajen z naravnim in drugim okoljem.

Boniteta kot pojem vsebuje kreditno sposobnost in likvidnost dolžnika, kot tudi njegovo splošno materialno solidnost – solventnost, dobro ime v poslovnem svetu in trden položaj na trgu. Boniteta je v odnosu do kreditne sposobnosti širši pojem. Glede na to se popolnoma logično ta dva pojma na določenih mestih dotikata in prepletata (Žagar, 1991, str. 86).

Boniteta je torej ekonomski pojem za ocenitev kreditne sposobnosti podjetja, likvidnosti in splošnega materialnega položaja, dobrega imena in trdnosti položaja v poslovnem svetu in okolju. Pri ocenjevanju bonitete potencialnega lizingojemalca (podjetja) si lizing hiša lahko

pomaga z različnimi računalniškimi programi, ki ji omogočajo predvsem izračun različnih kazalnikov poslovanja potencialnega lizingojemalca. Borak (2008, str. 84) pravi, da so do nedavnega lizing hiše v glavnem uporabljale programsko opremo, ki se je izkazala za cenejši način kot osebna obravnava. Podatki iz izkazov so se vnašali v program, ki je temeljil na statično izpeljanih modelih za ocenjevanje obnašanja lizingojemalcev.

Bonitetna ocena pa je v veliki meri odvisna tudi od osebne strokovne (subjektivne) presoje. Taka strokovna presoja ima vsekakor prednosti pred samim računalniškim izračunom, ker upošteva tudi specifične dejavnike določene konkretne situacije, ki jih ni mogoče vključiti v sam računalniški model, upošteva pa tudi kakovostne dejavnike, kot na primer poslovni ugled, kultura, okoljska ozaveščenost, organiziranost potencialnega lizingojemalca. Boniteto poslovanja je torej mogoče oceniti le na podlagi temeljite presoje celotnega poslovanja podjetja z več zornih kotov. Lizing hiša določi boniteto potencialnemu lizingojemalcu, boniteto pa določi tudi vsaki posamezni naložbi oziroma terjatvi (tu se upošteva še zavarovanja posamezne lizing naložbe).

Lizing hiše si pri določanju bonitete potencialnega lizingojemalca (podjetja) pomagajo tudi s portalom AJ PES-a, preko katerega lahko pridobijo informacije o podjetju, ki ima sedež na območju Slovenije. Lizing hiša pridobi velik del podatkov in informacij sama, na informativno ponudbo pa navede kaj mora potencialni lizingojemalec dostaviti lizing hiši pred odobritvijo lizing pogodbe. Dodatno se zahteva od potencialnega lizingojemalca (podjetja) tudi BON-2. BON-2 je informacija o tekoči plačilni sposobnosti posamezne pravne osebe ali samostojnega podjetnika v Sloveniji. Lizing hiša jo uporablja kot pomoč za preverjanje tekoče plačilne sposobnosti potencialnega lizingojemalca, ki je AJ PES dal soglasje, da pri izdelavi informacij o boniteti poslovanja lahko uporablja podatke o prejemkih na njegove poslovne račune in o izdatkih z njegovih poslovnih računov v tekočem letu ter podatke o morebitnih dospelih neporavnanih obveznostih v zadnjih 6 mesecih. Ta informacija je za lizing hišo zelo pomembna, ker za njo je pomembno, da bo potencialni lizingojemalec sposoben v vsakem trenutku poravnati svoje dospele obveznosti. Ta sposobnost je pri podjetju odvisna od same hitrosti obračanja obratnih sredstev, od hitrosti preoblikovanja manj likvidnih oblik obratnih sredstev v bolj likvidne oblike, od razmerja med dolgovi in terjatvami.

Navadno ima lizing hiše težave pri določanju bonitete potencialnega lizingojemalca, ki je novoustanovljeno podjetje, kjer se kapitalska ustreznost in obseg poslovanja hitro spreminjata. Dodatno se zaplete pri določanju bonitete potencialnega lizingojemalca, ki je del povezanih družb v skupini, zaradi nezadostnih informacij.

Pri določanju bonitete potencialnega lizingojemalca (fizične osebe) se uporablja vrsta tehnik, največkrat pa subjektivna presoja ali prirejen matematični model. V Sloveniji je najbolj razširjeno merjenje kreditnega tveganja s subjektivno presojo. Dejavniki, ki vplivajo na oceno bonitete potencialnega lizingojemalca (fizične osebe) so podatki o zaposlitvi, prilivi na transakcijski račun, podatki o izobrazbi, podatki o družini, stanovanjski status.

### **3.1.2 Nefinančna analiza**

Nefinančna analiza se opravi za preteklo, sedanje in bodoče obdobje. Predlog za odobritev lizing pogodbe naj bi pri natančni oceni bonitete potencialnega lizingojemalca vseboval tudi ključne nefinančne informacije o potencialnem lizingojemalcu in morebitnem potencialnem poroku:

- o poslovanju podjetja (lokacija, položaj na trgu, razvoj, stopnja rasti, konkurenčnost, struktura lastništva, lastniški deleži, geografski položaj podjetja, rast podjetja, število let delovanja, povezave z drugimi podjetji, pogostost reklamacij in zagotovljen servis, vlaganja v razvoj novih produktov ...),
- o vodstvu in človeških dejavnikih podjetja (organizacija podjetja, podatki o vodstvu, inovativnost, specialna znanja, investicije v izobraževanje, fluktuacija zaposlenih ...),
- o panogi (velikost trga, potencialna rast panoge, privlačnost panoge, tržni delež ...),
- drugo (finančni položaj podjetja, sodni spori, zavarovanje terjatev in sredstev, ugled v poslovnem svetu, vpliv na okolje ...).

### **3.1.3 Finančna analiza**

S finančno analizo računovodskih izkazov poslovanja poskušamo pridobiti informacije o uspešnosti poslovanja potencialnega lizingojemalca v preteklosti z namenom oblikovanja informacij za prihodnje odločanje. Tradicionalna finančna analiza temelji na razlagi, da se premoženje lastnikov povečuje takrat, ko podjetje povečuje dobiček. Nanaša se predvsem na analizo računovodskih izkazov, zato njeno bistvo predstavlja analiza računovodskih izkazov podjetja.

#### **3.1.3.1 Analiza računovodskih izkazov**

Računovodstvo nam med vsemi informacijskimi sistemi daje najcelovitejše in najpopolnejše informacije o kakovosti gospodarjenja. Viri za pripravo potrebnih informacij so podatki v knjigovodskih listinah, v poslovnih knjigah in v računovodskih izkazih. Ti so osnova za oblikovanje informacij o gospodarjenju podjetja (Koletnik, 1997, str. 97). Podjetje se javnosti predstavlja s štirimi računovodskimi izkazi, in sicer z bilanco stanja, izkazom poslovnega izida, izkazom denarnih tokov ter izkazom gibanja kapitala. Prva dva sta obvezna za vse gospodarske družbe, druga dva pa samo za srednje in velike gospodarske družbe in za družbe, katerih delnice kotirajo na borzi. V svojem delu se osredotočim le na bilanco stanja in izkaz poslovnega izida. Povzeto po Zaman, Hočevar in Igličar (2007, str. 254) je bilanca stanja temeljni računovodski izkaz, ki prikazuje premoženje, s katerim podjetje razpolaga na določen dan, in virov financiranja, s katerimi podjetje financira to premoženje. S finančnega vidika so sredstva opredeljena kot naložbe, obveznosti do virov sredstev pa kot viri financiranja teh naložb. Torej je bilanca stanja prikaz finančnega položaja podjetja na določen dan. Povzeto po Zaman, Hočevar in Igličar (2007, str. 261) pa je izkaz poslovnega izida

računovodski izkaz, ki nam prikaže uspešnost poslovanja podjetja v določenem obdobju, saj prikazuje prihodke in odhodke podjetja v določenem obdobju, ter ustvarjeni poslovni izid, dobljen na podlagi razlike med prihodki in odhodki.

Vsebina računovodskega analiziranja je uporaba analitičnih metod in orodij pri analiziranju računovodskih poročil z namenom pridobivanja informacij, ki so pomembne za poslovno odločanje ter posredovanje teh informacij. Bistvo procesa analiziranja je spoznavni in primerjalni proces. Vsak namen analiziranja je usmerjen v plačilno sposobnost ali pa v dobičkonosnost oziroma širše, učinkovitost poslovanja podjetja. Preko teh dveh dejavnikov se kažejo ugodne in neugodne posledice poslovnih odločitev (Bergant, 2004, str. 45–48).

Najpogostejše uporabljene metode in tehnike analize izkazov poslovanja podjetja so (Mramor, 1999, str. 329):

- analiza absolutnih podatkov: primerjava postavk izkazov poslovanja z načrtovanimi vrednostmi, z vrednostmi primerljivih podjetij (primerjalna analiza) in gibanje njihovih vrednosti v času;
- indeksi rasti: primerjava indeksov rasti posameznih postavk izkazov med seboj z indeksi panoge in s primerljivimi podjetji;
- strukturni deleži: deleži posameznih delov izkaza poslovnega izida in bilance stanja, ustreznost strukture kapitala glede na sredstva in obseg dolgov;
- preseki bilanc stanja: ugotavlja in primerja se ročnost sredstev in obveznosti. Bilanca stanja se najprej uredi po naraščajoči ročnosti sredstev in naraščajoči ročnosti obveznosti. Nato se naredi vodoravni presek in primerjavo med viri in sredstvi glede na njihovo ročnost. Ugotavlja se prehajanje na primer kratkoročnih virov v dolgoročna sredstva;
- finančni kazalniki: so običajna razmerja med določenimi postavkami izkazov poslovanja podjetja.

Najpogostejše uporabljene metode za analiziranje računovodskih izkazov so analiza računovodskih izkazov v času in analiza s kazalniki. Z analiziranjem računovodskih izkazov v času ugotavljamo, kako se v času (na primer v več zaporednih letih) gibljejo posamezne postavke. Ugotavljamo vrednostni znesek razlike in odstotek spremembe posamezne postavke. Tako predstavljajo postavke prejšnjega obdobja osnovo za primerjanje s postavkami zadnjega leta. Najpomembnejše orodje pri takšni analizi so indeksi. Indeks je relativno število, ki izraža razmerje med dvema istovrstnima podatkom (Zaman, Hočevár & Igličar, 2007, str. 279).

### 3.1.3.2 Analiza računovodskih izkazov s finančnimi kazalniki

Kazalniki v splošnem pomenijo primerjavo določenih kategorij med seboj. Kazalniki so lahko koeficienti, stopnje udeležbe ali indeksi. Pri koeficientih primerjamo dve ali več različnih

kategorij, pri stopnjah udeležbe primerjamo del s celoto, pri indeksih pa primerjamo v različnih časovnih obdobjih (Bergant, 2007, str. 34)

Koeficient je relativno število in izraža razmerje med raznovrstnima velikostma, ki sta med seboj primerljivi. Izračunamo ga tako, da podatek, ki ga primerjamo, delimo s podatkom, s katerim ga primerjamo. Stopnja udeležbe je relativno število, ki izraža razmerje med dvema istovrstnima kategorijama. Prva se nanaša na del in druga na celoto istega pojava. Kazalnik izračunamo tako, da podatek za sestavni del delimo s podatkom za celoto. Velikokrat se računa odstotek udeležbe. To storimo tako, da stopnjo udeležbe pomnožimo s 100 (Hočevár et al., 2007, str. 2). Indeks je relativno število, ki izraža razmerje med istovrstnima vrednostma. Dobimo ga s primerjanjem istovrstnih podatkov, ki so odsev različnih, toda med seboj sorodnih procesov in stanj (Hočevár et al., 2007, str. 1).

Finančni kazalnik predstavlja zgoščeno informacijo o stanju in o gibanju določenih kategorij in elementov finančnega položaja podjetja. Opredelimo ga lahko kot razmerje med dvema ali več postavkami računovodskih izkazov, ki so vsebinsko smiselni. Naravo finančnih kazalnikov ima večina računovodskih kazalnikov. Finančni kazalniki pa so tudi številni drugi kazalniki, ki nimajo izhodišča v računovodskih podatkih ali pa so prirejeni drugače (Goli, 2005, str. 31). Finančni kazalniki so zelo pomemben del računovodskega analiziranja, pri njihovih izračunih se srečamo s problemom same opredelitve ekonomskih kategorij, ki jih primerjamo, s problemom izbire primernih ekonomskih kategorij za ta namen. Pomembno pa je, da jih pravilno izberemo in pojasnimo. Zelo smiselno je primerjati vrednost kazalnika z vrednostjo kazalnika sorodnega podjetja ali vrednostjo kazalnika panoge.

Goli (2005, str. 31) v svojem delu loči dve vrsti analiz s finančnimi kazalniki, in sicer:

- analiza trenda (s to analizo preučujemo gibanje vrednosti kazalnika ali kazalnikov enega podjetja za daljše časovno obdobje. S tem lahko ugotovimo, ali se določeni vidiki poslovanja podjetja izboljšujejo ali slabšajo),
- panožno primerjalna analiza (pri tej analizi primerjamo vrednost kazalnikov podjetja z vrednostmi istovrstnih kazalnikov podjetja v isti panogi ali s kazalniki za celotno panogo).

Slovenski računovodski standard 29 (2006) podrobneje opredeljuje kazalnike in jih razvršča v osem skupin:

- temeljni kazalniki stanja financiranja (vlaganja),
- temeljni kazalniki stanja investiranja (naložbenja),
- temeljni kazalniki vodoravnega finančnega ustroja,
- temeljni kazalniki obračanja,
- temeljni kazalniki gospodarnosti,
- temeljni kazalniki dobičkonosnosti (v primeru izgube negativne dobičkonosnosti),

- temeljni kazalniki dohodkovnosti,
- računovodski kazalniki denarne tokovnosti.

### 3.2 Instrumenti zavarovanja kreditnega tveganja

Škorjanc (2003, str. 47) v svojem delu navaja od česa je odvisno katero vrsto zavarovanja kredita bo zahtevala banka. Enako bi lahko rekli tudi za lizingodajalca. Katero vrsto zavarovanja lizing posla bo zahtevala lizing hiša je tako odvisno od:

- njene politike financiranja in strategije,
- ugotovljene kreditne sposobnosti,
- namena in ročnosti lizing posla,
- vrste lizingojemalca (sektor),
- preteklih odnosov lizingojemalca in lizingodajalca,
- kvalitete zavarovanja in
- stroškov zavarovanja.

Možni instrumenti zavarovanja lizing posla so pogodbeni določila, lastna udeležba, menica, poroštva in garancije, pristop k dolgu, pogodba z zavarovalnico, zastavna pravica, hipoteka, bančna garancija in garancija povratnega odkupa.

**Pogodbena določila.** Pogodbena določila so posredna oblika zavarovanja. Lizingodajalec mora lizingojemalca sezniniti z vsemi določbami v lizing pogodbi, ker določajo njegove obveznosti. Lizingojemalec mora lizingodajalca obvestiti o spremembi svojega statusa, o poškodbi in drugih dogodkih povezanih s predmetom lizinga. Za vsa dejanja na predmetu lizinga (na primer uporaba tretje osebe, dajanje v najem ...) mora pridobiti pisno soglasje lizingodajalca. Med zelo pomembnimi pogodbenimi določili je tudi zavarovanje predmeta lizing pogodbe. Ker predstavlja sam predmet lizinga najpomembnejše zavarovanje pred kreditnim tveganjem, mora biti ustrezno zavarovan. Če je predmet lizinga vozilo, mora imeti obvezno AO zavarovanje ter kasko zavarovanje z največ 1 % odbitno franšizo, zavarovano mora biti tudi proti kraji. Če je predmet lizinga oprema, mora biti polno zavarovana proti strojelomu in požaru. Če je predmet lizinga nepremičnina, mora biti zavarovana za primer potresa in požara. Predmet lizing pogodbe mora biti zavarovan za celotno obdobje trajanja lizing pogodbe, dokazila o zavarovanju pa mora lizingojemalec dostaviti lizingodajalcu v dogovorjenem roku. Lizingojemalec je na zavarovalni polici lahko naveden kot zavarovanec tj. upravičenec iz zavarovalne police, v primeru da ni naveden kot zavarovanec pa lizingodajalec zahteva, da je zavarovalna polica vinkulirana v njegovo korist.

Posledice, ko lizingojemalec ne izpolnjuje pogodbenih obveznosti, so odvisne predvsem od oblike in teže kršitve pogodbenih določil. Ob neupoštevanju pogodbenih določil, torej neizpolnjevanju obveznosti, lahko na primer zaradi zamude plačila dveh zaporednih lizing

obrokov za več kot 30 dni v plačilo zapadejo vsi nezapadli obroki z dnem nastanka zamude. V primeru zamude posamezne obveznosti za več kot 30 dni, lahko lizingodajalec z enostransko izjavo brezpogojno odstopi od pogodbe. Pogodba preneha na dan, ko lizingojemalec prejme pisno izjavo lizingodajalca o odstopu od pogodbe, še isti dan je dolžan vrniti predmet lizinga v brezhibnem stanju. Lizingojemalec je dolžan, zaradi neizpolnjevanja pogodbenih določil, plačati tudi vse dodatno nastale stroške pisnih opominov, stroške poskusov odvzema vozila in samega fizičnega odvzema vozila ter zamudne obresti po zakonsko veljavni zamudni obrestni meri.

Povzeto po Vuk (2005, str. 87–88) lahko predstavlja kršitev pogodbenih določil s strani lizingojemalca:

- nepravočasna dostava dogovorjene dokumentacije, ki lizingodajalcu zagotavlja dokazovanje njegove lastninske pravice nad predmetom lizinga ter zavarovanje predmeta lizinga,
- če postane lizingojemalec plačilno nesposoben, če je nad njim začel postopek za odvzem opravilne sposobnosti ali postopek stečaja,
- če je pri sklenitvi lizing pogodbe lizingodajalec dal napačne ali bistveno pomanjkljive podatke o svojem premoženjskem stanju s katerim jamči za izpolnitev obveznosti po lizing pogodbi,
- če so s pogodbo dogovorjena zavarovanja iz kakršnihkoli razlogov bistveno manjša ali celo neveljavna,
- če se združi ali pripoji z drugim subjektom in o tem pisno ni obvestil lizingodajalca,
- v primeru kakršnekoli izvršbe ali odvzema predmeta lizinga s strani tretjih oseb,
- če lizingojemalec brez vnaprejšnjega pisnega soglasja lizingodajalca proda ali kakorkoli drugače razpolaga s predmetom lizinga ter če predmet lizinga zastavi.

**Lastna udeležba.** Pri oblikovanju pogodb finančnega lizinga (predvsem premičnin) je potrebno upoštevati osnovno načelo, da se zagotovi čim boljša pokritost (zavarovanje) terjatev do lizingojemalcev in čim hitrejši obrat sredstev vezanih v lizingu. V ta namen je potrebno poleg obrestne mere in stroškov odobritve lizinga upoštevati tudi minimalno lastno udeležbo (polog).

Čim večja je lastna udeležba, tem manjše je kreditno tveganje, ker je s tem manjša razlika med sedanjo vrednostjo terjatev in tržno vrednostjo predmeta lizinga. Lizingodajalec mora paziti, da je višina lastne udeležbe taka, da se mu preko celotnega obdobja trajanja lizing pogodbe vse terjatve pokrijejo s tržno vrednostjo predmeta lizinga. Lastna udeležba je praviloma višja tudi v primeru slabe bonitete lizingojemalca, v primeru financiranja predmeta lizinga, ki je narejen po meri lizingojemalca.

**Menica.** Iz zakonskih določil izhaja, da je menica listina izdana v predpisani obliki, s katero ena oseba izda drugi nalog, da v določenem času in v določenem kraju plača določeno vsoto

denarja osebi, imenovani v tej listini, ali osebi po njenem nalogu, pri čemer se tudi sama zavezuje plačati to vsoto, če tega ne bi storila oseba, na katero se glasi nalog. To je trasirana menica. Lahko pa oseba obljubi, da bo sama izplačala določen znesek; to je lastna ali solo menica (Žiberna, 1999, str. 27).

Po zakonu o menici poznamo lastno menico in trasirano menico. Pri lastni menici prevzema izdajatelj (trasant) obveznost, da bo ob zapadlosti meničnemu upniku (remitentu) plačal v menici zapisano menično vsoto. Pri trasirani menici pa izdajatelj izda poziv drugi osebi (trasatu), da ta plača upniku v menici zapisano vsoto. Pri obeh menicah lahko srečamo tudi avalista, to je oseba, ki podpiše menico na sprednji strani in s tem postane porok za plačilne obveznosti iz menice (Horvat, 2001). Menično poroštvo je solidarno. Aval se uveljavlja v primeru, ko glavni menični dolжник ne izpolni svojih obveznosti iz menice.

Sestavni deli menice so označba, da gre za menico, nepogojno nakazilo oziroma poziv trasatu naj plača določeno vsoto denarja, ime tistega, ki naj plača (trasat), ime tistega, kateremu ali po čigavem nalogu je treba plačati (remitent), kraj in dan izdaje menice in rok zapadlosti menice. Navedene sestavine morajo biti obvezno vpisane v menico, ko je menica predložena v plačilo.

Lizingodajalci v zavarovanje svojih terjatev jemljejo lastne menice, ki so izdane s strani lizingojemalca. Menice se v poslovni praksi lizing hiš velikokrat pojavljajo kot bianko menice. Pri bianko menici imamo samo podpis lizingojemalca, druge bistvene sestavine se izpolnijo kasneje na podlagi pooblastila danega lizingodajalcu, da lahko izpolni menico z vsemi bistvenimi elementi in da jo lahko uporabi. Nevarnost je, da lizingojemalec prekliče pooblastilo, kar mora banka upoštevati. Bianco menica je z Zakonom o potrošniških kreditih (Ur. l. RS, št. 59/2010, 77/2011, 30/2013) postala nedovoljen instrument zavarovanja lizing pogodbe s fizično osebo.

**Poroštva in garancije.** Od stranke, ki ne ustreza pogojem dobre bonitete, se lahko zahteva tudi dodatno zavarovanje v obliki poroštva. Stranka za zavarovanje svojih obveznosti ponudi poroka. Porok mora biti slovenski državljan zaposlen za nedoločen čas z rednimi prihodki ali pa mora prejemati pokojnino. Porok je lahko tudi pravna oseba. S podpisom porok jamči za prevzem vseh pogojev in obveznosti iz sklenjene pogodbe. S porokom se izboljša skupna boniteta stranke (Xy d.o.o., 2009e).

Porok se s poroštveno izjavo v pisni obliki zavezuje, da bo izpolnil obveznost lizingojemalca, če je ta ne bo izpolnil v dogovorjenem roku. Za samo veljavnost poroštva je potrebno, da je hkrati veljavna tudi glavna obveznost, ki jo je prevzel dolжник – lizingojemalec. Neveljavnost glavne obveznosti povzroči tudi neveljavnost poroštva. Zakonsko je določeno, da na poroka preide terjatev, porok pa ima do glavnega dolžnika regresni zahtevek.

Poroštvo je lahko solidarno ali subsidiarno. Pri subsidiarnem poroštvu mora upnik najprej zahtevati izpolnitev obveznosti od glavnega dolžnika in šele nato od poroka. Pri solidarnem

poroštvo pa se porok zaveže kot dolžnik in plačnik, tako da lahko upnik zahteva izpolnitev obveznosti od dolžnika in poroka ali celo od obeh skupaj. Če se upnik in dolžnik ne dogovorita drugače je poroštvo solidarno (pri gospodarskih pogodbah). Lizing hiše se običajno poslužujejo solidarnega poroštva.

Kot instrument zavarovanja lizing terjatev se lahko uporablja tudi garancija. Uporaba tega instrumenta je zelo redka in se uporablja samo kot dodatno zavarovanje terjatev. Z izdajo bančne garancije prevzame banka obveznost, da bo poravnala obveznost lizingojemalca, če je ob zapadlosti le-ta ne bo izpolnil in če bodo seveda izpolnjeni tudi drugi pogoji navedeni v garanciji.

Razlika med poroštvom in garancijo je v tem, da pri poroštvo prevzame porok sekundarno obveznost do dolžnika, ki ostane primarni dolžnik, pri garanciji pa je obveznost garanta primarna (Avmedoska, 2005, str. 38).

**Pristop k dolgu.** Pristop k dolgu se kot oblika zavarovanja malo uporablja. Pri pristopu k dolgu lizing hiša lahko terja prvotnega dolžnika kot tudi osebo, ki pristopi k dolgu, privolitev dolžnika ni potrebna. Po 432. členu Obligacijskega zakonika je možno skleniti pogodbo med upnikom in tretjim. Tretji se upniku (lizingodajalcu) zavezuje, da bo izpolnil njegovo terjatev do dolžnika (lizingojemalca). Tako ima upnik namesto enega dva dolžnika. Tretja oseba, ki pristopi k dolgu, ni z dolžnikom v nikakršnem pogodbenem razmerju. Primarni dolžnik s tem ni prost svoje obveznosti, upnik pa je na boljšem, ker je poleg dolžnika v zavezi še tretja oseba.

**Pogodba z zavarovalnico.** Bistvo tega zavarovanja je, da banka sklene z zavarovalnico pogodbo (polico), plača zavarovalno premijo ter prenese kreditno tveganje na zavarovalnico. Zavarovalnica po nastopu zavarovalnega primera (neplačilo dolžnika) plača banki zavarovalnino, ki se izračuna na dogovorjeni način (Škorjanc, 2003, str. 50)

Lizing hiša lahko lizing posel zavaruje z zavarovalno polico pri zavarovalnici, s katero ima sklenjeno pogodbo o zavarovanju terjatev. Zavarovalnici plača zavarovalno premijo in tako prenese kreditno tveganje na zavarovalnico. Po končanem postopku izterjave lizing hiša odda odškodninski zahtevek. Zavarovalnica preveri prejeto dokumentacijo in ugotovi ali je lizing hiša upoštevala vsa določila zavarovalne pogodbe. Zavarovalnica plača odškodnino v roku, ki je določen v zavarovalni pogodbi.

**Zastavna pravica.** Zastavna pravica je urejena v različnih zakonih, kar je odvisno od tega ali gre za zastavo premičnih ali nepremičnih stvari. Poleg tega se lahko zastavljajo tudi vrednostni papirji, lastninski deleži in druge pravice ter stvari, kar urejajo različni predpisi. Zastavna pravica nastane na podlagi pravnega posla, sodne odločbe ali zakona. To je stvarna pravica, ki učinkuje zoper vsakogar, in premoženjska pravica – njen predmet je posamično določena stvar (Avmedoska, 2005, str. 28).

Lizingojemalec lahko ponudi ustrezno zavarovanje z zastavo lastne ali tuje premične ali nepremične stvari. Ker je jamstvo za izpolnitev obveznosti vrednost te zastavljene stvari, je zelo pomembno, da lizing hiša ve njeno vrednost. Podlaga za ugotovitev vrednosti premičnih ali nepremičnih stvari je največkrat največ dva meseca stara cenitev oziroma izvedensko mnenje sodnega cenilca. Sklene se posebna zastavna pogodba (za premičnine mora biti v obliki notarskega zapisa), zastavljene premičnine se vpišejo v ustrezen register pri AJPES, zastavo na nepremičnini pa se vpiše v zemljiško knjigo. Zastavljena stvar se navadno proda s pomočjo oziroma posredovanjem sodišča ali drugega pristojnega organa, lizing hiša pa ima pravico, da se poplača iz prejete kupnine prodane zastavljene stvari.

Zastavna pravica preneha, ko so poplačane vse terjatve lizingojemalca, preneha pa tudi s prodajo predmeta lizinga.

**Hipoteka.** Hipoteka je zastavna pravica na nepremičnini. Lizingojemalec lahko ponudi ustrezno zavarovanje z zastavo – hipoteko svojega ali tujega nepremičnega premoženje. Lizing hiša pridobi zastavno pravico in s tem kasnejšo možnost poplačila s prodajo zastavljene nepremičnine. Za to se sklene posebna hipotekarna pogodba.

Lizing hiša zahteva v zavarovanje nepremičnino, ki je vredna več kot znaša sama glavnica po lizing pogodbi, prednost se daje poslovnim prostorom pred stanovanjskimi hišami, saj je izvršba hitrejša in lažja. Lizingodajalec se vpiše kot prvi hipotekarni upnik, lahko tudi kasnejši, če vrednost nepremičnine zadošča za poplačilo vseh terjatev. Kolikor se oceni, da gre pri določenem lizingojemalcu za večje tveganje oziroma se za predmet zavarovanja vzame stanovanje, hišo ali poslovni prostor, je potrebno hipotekarno pogodbo skleniti v notarskem zapisu z neposredno izvršljivostjo, tako da je možna hitra in učinkovita izvršba.

**Bančna garancija.** Z izdajo bančne garancije prevzema banka (garant) obveznost do upravičenca iz garancije, da bo poravnala obveznost za katero jamči, če je ob zapadlosti ne bo izpolnila oseba za katero banka jamči in če bodo izpolnjeni v garanciji navedeni pogoji. Razmerje med garantom in upravičencem se imenuje valutno razmerje (Škorjanc, 2003, str. 49). Kreditno tveganje se s tem instrumentom zavarovanja v celoti prenese na garanta.

Gre za precej drag način zavarovanja, ker banka kot garant zahteva od lizingojemalca kot nalogodajalca bančne garancije dodatna zavarovanja. Prednost pred drugimi instrumenti zavarovanja pa je, da dobi upravičenec iz garancije – lizingodajalec hitro in enostavno izplačan dogovorjen znesek.

**Garancija povratnega odkupa.** Je zelo pogosta oblika zavarovanja terjatev po lizing pogodbi. Lizing hiša se velikokrat zavaruje z garancijo povratnega odkupa. Garancija povratnega odkupa je dvopartitna pogodba, sklenjena je med dobaviteljem predmeta lizinga in lizing hišo. V skladu z lizing pogodbo ima lizingodajalec pravico prekiniti pogodbo z lizingojemalcem, ko ta zamuja s plačilom dveh zaporednih mesečnih obrokov ali ko ne

izpolnjuje drugih obveznosti iz lizing pogodbe. Dobavitelj predmeta lizinga se zaveže, da bo v takem primeru odvzeti predmet lizinga odkupil po vnaprej dogovorjenih pogojih. Dobavitelj lahko izroči lizingodajalcu za zavarovanje obveznosti iz naslova garancije povratnega odkupa tudi bianco menico z menično izjavo za izpolnitev.

## **4 FINANČNA ANALIZA PODJETJA – POTENCIALNEGA LIZINGOJEMALCA**

Za lizing hišo je ključno obvladovanje kreditnega tveganja. Da lizing hiša ustrezno obvladuje kreditno tveganje, potrebuje določene predhodne analize in ena ključnih je finančna analiza. Gre za tradicionalno metodo, kjer je boniteta opredeljena predvsem s kvantitativni dejavniki.

V nadaljevanju najprej predstavim podjetje – potencialnega lizingojemalca. Predstavitvi sledi finančna analiza preteklega poslovanja potencialnega lizingojemalca tj. računovodskih izkazov podjetja. Naredila bom navpično in vodoravno analizo bilance stanja ter izkaza poslovnega izida ter rezultate primerjala z bilanco stanja ter izkazom poslovnega izida primerjanega podjetja in s povprečjem mikro podjetij v panogi.

Sledi finančna analiza računovodskih izkazov s pomočjo finančnih kazalnikov, kot jo izvaja izbrana lizing hiša. Izbrana lizing hiša se poslužuje kazalnikov šest skupin, ki so prikazane v nadaljevanju. S pomočjo finančnih kazalnikov bom poskušala pridobiti informacije o uspešnosti poslovanja potencialnega lizingojemalca v preteklosti, z namenom oblikovanja informacij za prihodnje odločanje lizing hiše. Kazalnike bom računala za obdobje 2008–2011. Vrednosti kazalnikov bom primerjala s kazalniki primerjanega podjetja in povprečjem mikro podjetij v panogi.

Konec poglavja bom ocenila kateri kazalniki so po mojem mnenju ključni pri sprejemanju odločitev lizingodajalca.

### **4.1 Predstavitev podjetja – potencialnega lizingojemalca**

Podjetje X, ki ga ne bom poimenovala, je bilo kot obrtna delavnica ustanovljeno leta 1983. V celoti se je financiralo z zasebnim kapitalom. Po pravni obliki je družba z omejeno odgovornostjo. Ukvarja se z razvojem, proizvodnjo in trženjem specialnih lepil.

Podjetje proizvaja predvsem reaktivna lepila na cianoakrilatni, metakrilatni in epoksidni osnovi. Veliko izdelkov je bilo razvitih na osnovi lastnega znanja in so enakovredno nadomestili ekvivalentne uvožene materiale. Paleta so stalno širili, razvili so tudi niz specialnih tipov prirejenih za potrebe različnih uporabnikov. Izdelke in storitve ponujajo različnim gospodarskim panogam. Prisotni so v proizvodnji, obrti, vzdrževanju in trgovini. Pretežna paleta izdelkov je namenjena za profesionalno uporabo, vedno več pozornosti pa

namenjajo tudi široki potrošnji. Poleg lastnih izdelkov imajo tudi izdelke drugih proizvajalcev, ki dopolnjujejo njihov osnovni program.

Podjetje X je dejavno na slovenskem in hrvaškem trgu. Dominanten delež pa predstavlja domači trg, ki mu posvečajo tudi največ pozornosti in aktivnosti. Želijo si prodreti tudi na druge tuje trge. Ugotavljajo pa, da jih težje osvajajo zaradi gospodarske krize, navkljub intenzivnejši obravnavi.

Podjetje X je po velikosti mikro podjetje. To pomeni, da izpolnjuje vsaj dva od treh pogojev. Za mikro podjetje velja, da ima največ deset zaposlenih, letna bilančna vsota in letni promet pa ne smeta presegati 2.000.000 evrov (v nadaljevanju EUR).

## **4.2 Analiza računovodskih izkazov**

### **4.2.1 Analiza bilance stanja**

Vodoravna analiza bilance stanja prikazuje velikost in smer sprememb posameznih postavk bilance stanja. Na ta način lahko ugotovimo tudi smer gibanja spremembe finančnega položaja podjetja (izboljšanje/poslabšanje) (Goli, 2005, str. 40). Z navpično analizo bilance stanja pa ugotavljamo strukturo sredstev ali obveznosti.

Najprej sem naredila vodoravno in navpično analizo bilance stanja podjetja X za leta 2008, 2009, 2010 in 2011. Z analizo bilance stanja sem dobila sliko o vrsti in strukturi premoženja ter virov financiranja. Analize so magistrskemu delu priložene (glej Priloge 1, 2 in 3).

V nadaljevanju sem naredila primerjavo bilance stanja potencialnega lizingojemalca z bilanco stanja primerjanega podjetja in s povprečjem mikro podjetij v panogi. Primerjava je narejena za leto 2011. Kot primerjano podjetje sem izbrala podjetje, ki je po mojem mnenju vodilno v panogi proizvodnje sredstev za lepljenje ter po velikosti spada med srednje velika podjetja. Analize so magistrskemu delu priložene (glej Priloge 4 in 5).

Iz tabele v Prilogi 4 je razvidno, da so v strukturi aktive dolgoročna sredstva podjetja X 16,74 odstotnih točk večja od povprečja mikro podjetij v panogi, kratkoročna sredstva pa so manjša za 17,45 odstotnih točk (največjo razliko lahko vidimo pri denarnih sredstvih, in sicer je ta 6,64 odstotnih točk). Iz strukture pasive je vidno, da je delež kapitala pri podjetju X za kar 44,13 odstotnih točk večji od povprečja mikro podjetij v panogi. Finančne in poslovne obveznosti so precej manjše od povprečja, in sicer za 44,21 odstotnih točk, dolgoročne obveznosti so manjše od povprečja, in sicer za 18,68 odstotnih točk, kratkoročne obveznosti so manjše, in sicer za 25,53 odstotnih točk.

Iz tabele v Prilogi 5 je razvidno, da so v strukturi aktive dolgoročna sredstva podjetja X 29,47 odstotnih točk manjša od primerjanega podjetja v panogi, kratkoročna sredstva pa so večja za

28,42 odstotnih točk (največjo razliko lahko tudi tu vidimo pri kratkoročnih poslovnih terjatvah, in sicer je ta kar 17,92 odstotnih točk). Iz strukture pasive je vidno, da je delež kapitala pri podjetju X za 13,57 odstotnih točk večji kot pri primerjanem podjetju v panogi. Finančne in poslovne obveznosti so manjše kot pri primerjanem podjetju v panogi, in sicer za 8,82 odstotnih točk, dolgoročne obveznosti so manjše za 10,07 odstotnih točk, kratkoročne obveznosti so malenkost večje, in sicer za 1,25 odstotnih točk.

#### **4.2.2 Analiza izkaza poslovnega izida**

Bergant (2007, str. 49) pravi, da je izkaz poslovnega izida le dopolnilna informacija analize, ker razlaga le eno postavko v bilanci stanja. Izkaz poslovnega izida je usmerjen v razlago sprememb kapitala iz poslovanja, torej dela na pasivni strani bilance stanja.

Izhodišče analize je, da čisti poslovni izid povečuje kapital podjetja. Če torej končno stanje kapitala zmanjšamo za začetno stanje kapitala dobimo razliko, ki je čisti poslovni izid obračunskega obdobja, če ni bilo drugih vplivov.

Naredila sem vodoravno in navpično analizo izkaza poslovnega izida podjetja X za leta 2008, 2009, 2010 in 2011. Analize so magistrskemu delu priložene (glej Priloge 6, 7 in 8).

V nadaljevanju primerjam izkaz poslovnega izida potencialnega lizingojemalca X z povprečjem mikro podjetij v isti panogi ter izkazom poslovnega izida primerjanega podjetja. Primerjava je narejena za leto 2011. Analize so magistrskemu delu priložene (glej Priloge 9 in 10).

Iz tabele v Prilogi 9 je razvidno, da so čisti prihodki od prodaje podjetja X za 52,12 % manjši od povprečja mikro podjetij v panogi proizvodnje sredstev za lepljenje. Kljub temu pa potencialni lizingojemalec podjetje X spada med podjetja s čistim dobičkom in je bistveno bolj dobičkonosno od povprečja mikro podjetij v panogi.

Iz tabele v Prilogi 10 je razvidno, da so čisti prihodki od prodaje podjetja X za 96,99 % manjši od primerjanega podjetja v panogi proizvodnje sredstev za lepljenje. Potencialni lizingojemalec podjetje X in primerjano podjetje spadata med podjetja s čistim dobičkom, je pa podjetje X bolj dobičkonosno tudi od primerjanega podjetja, saj je delež čistega poslovnega izida v prihodkih od prodaje 5,04 odstotnih točk, v primerjanem podjetju pa le 2,32 odstotnih točk.

### **4.3 Analiza računovodskih izkazov s pomočjo finančnih kazalnikov**

Ugotavljanje uspešnosti pri poslovanju podjetja in odkrivanje dejavnikov tveganja, ki vplivajo na njegovo poslovanje s pomočjo različnih kazalnikov, je zahteven postopek. Tako kot za vse analize je pomembna kakovost vhodnih podatkov, ker tako ostaja večja verjetnost, da bo

analitična tehnika pokazala pravilne osnovne povezave med računovodskimi podatki. Ocenjevanje velikosti računovodskih kazalnikov posameznih podjetij predpostavlja, da so številke, iz katerih je kazalnik sestavljen, medsebojno primerljive; to pomeni, da mora biti računovodski kazalnik podjetja izračunan na enaki podlagi (iz podatkov z enako vsebino) kot v drugem podjetju, s katerim se prvo primerja. Če so podlage za izračun kazalnikov različne, ima primerjalno vrednotenje računovodskih kazalnikov v različnih podjetjih v različnih panogah manjšo pojasnjevalno moč (Duhovnik, 2002, str. 124).

Iz primerjav kazalnikov so razvidne spremembe na koncu poslovnih let, ne pa tudi razlogi zanje. Poleg tega obstaja nevarnost, da analitik spregleda določene izjemne vplive in spremembe, ki so vplivale na izračunano velikost kazalnikov. Zato je treba kazalnike opazovati v več zaporednih obračunskih obdobjih, ker tovrstno opazovanje precej izravna izjemne vplive in spremembe v posameznih obdobjih (Duhovnik, 2002, str. 176).

Po Fosterju (1986, str. 67–68) nastopajo pri analizi na osnovi finančnih kazalnikov določene omejitve. Pravi, da je analiza na osnovi finančnih kazalnikov precej uporabnejša v majhnih in bolj specializiranih podjetjih kot pa v velikih, multinacionalnih in široko razvejanih podjetjih (velika multinacionalna podjetja imajo veliko podružnic z različnimi dejavnostmi, kar pa zmanjšuje primerljivost z drugimi podjetji in s povprečjem v panogi). Opozarja na previdnost pri primerjavi finančnih kazalnikov v različnih obdobjih, saj nanje lahko vpliva inflacija (rešitev je preračun podatkov s koeficientom inflacije), na finančne kazalnike lahko vplivajo tudi sezonski dejavniki, na kazalnike vplivajo tudi različni računovodski postopki, kar zmanjšuje njihovo primerljivost. Opozarja tudi, da je vrednost določenega kazalnika, na primer visoka vrednost kazalnika plačilne sposobnosti, lahko dobra ali pa slaba (visoka vrednost kazalnika plačilne sposobnosti pomeni dobro plačilno sposobnost, po drugi strani pa pomeni višek denarnih sredstev, kar ni donosno).

Splošen problem, ki izhaja iz strokovne literature v povezavi z računovodskimi kazalniki je, da ni normativov, ki bi označevali optimalno velikost posameznih kazalnikov. Uporaba industrijskega povprečja kot normativa je primerna znotraj posameznih panog, ne pa za medpanožno analizo (Duhovnik, 2002, str. 177).

#### **4.3.1 Kazalniki stanja financiranja (vlaganja)**

Kazalniki stanja financiranja so usmerjeni v analizo načina financiranja podjetja. Te kazalnike računamo zato, ker sta za nas zanimiva predvsem delež kapitala in delež dolgov v strukturi vseh obveznosti do virov sredstev (Hočevár et al., 2007, str. 2).

S kazalniki stanja financiranja torej ugotavljamo razmerja na pasivni strani bilance stanja (navpična analiza obveznosti do virov sredstev) ter način financiranja podjetja (potencialnega lizingojemalca). Način financiranja možnega potencialnega lizingojemalca nam kaže stopnjo

finančne varnosti oziroma stopnjo finančnega tveganja. Za lizing hišo so zelo pomembni, ker kažejo na tveganost vračil glavnice in obresti.

Za lizing hiše so med kazalniki stanja financiranja (vlaganja) najbolj zanimivi stopnja lastniškosti financiranja, stopnja dolžniškosti financiranja in koeficient dolgovno – kapitalskega razmerja.

$$\text{Stopnja lastniškosti financiranja} = \text{Kapital} / \text{Obveznosti do virov sredstev} (1)$$

Kazalnik kaže na delež financiranja lastnikov, pove nam koliko odstotkov sredstev je financiranih z lastnim kapitalom, pove nam kakšna je finančna samostojnost potencialnega lizingojemalca. Vrednost kazalnika 1 pomeni, da se potencialni lizingojemalec financira samo s kapitalom in da nima dolgov. Med kapital sem upoštevala vse postavke lastniškega kapitala, in sicer: vpoklicani kapital (osnovni kapital in nevvpoklicani kapital), kapitalne rezerve, rezerve iz dobička, presežek iz prevrednotenja, preneseni čisti poslovni izid in čisti poslovni izid poslovnega leta. Čistega poslovnega izida poslovnega leta ni smiselno upoštevati v izračun v primeru, ko bo ta razdeljen med lastnike.

Kazalnik kaže stopnjo finančne varnosti, standardna vrednost finančne varnosti je 50 %, je pa seveda odvisna od dejavnosti v kateri potencialni lizingojemalec posluje in od same strukture sredstev. Kazalnik naj bi se glede na dejavnost gibal med 55–65 % pri proizvodnji, med 20–30 % pri trgovini in med 10–15 % pri storitvah. Za lizing hiše je seveda pomembno, da je vrednost kazalnika čim višja, ker je s tem tveganje bistveno manjše.

Izračun stopnje lastniškosti financiranja:

*Tabela 1: Kapital in obveznosti do virov sredstev (v EUR)*

| Leto      | Podjetje X |                              | Primerjano podjetje v panogi |                              | Povprečje mikro podjetij v panogi |                              |
|-----------|------------|------------------------------|------------------------------|------------------------------|-----------------------------------|------------------------------|
|           | Kapital    | Obveznosti do virov sredstev | Kapital                      | Obveznosti do virov sredstev | Kapital                           | Obveznosti do virov sredstev |
| leto 2008 | 272.910    | 346.142                      | 13.247.512                   | 19.848.701                   | 164.876                           | 352.852                      |
| leto 2009 | 284.887    | 347.077                      | 11.801.148                   | 17.492.996                   | 184.583                           | 343.992                      |
| leto 2010 | 243.822    | 377.796                      | 8.721.482                    | 16.324.092                   | 122.325                           | 403.832                      |
| leto 2011 | 255.191    | 359.022                      | 8.373.800                    | 14.561.159                   | 116.943                           | 433.948                      |

*Vir: Finančni podatki podjetij Gvin za leto 2008, 2009, 2010 in 2011.*

*Tabela 2: Stopnja lastniškosti financiranja*

| <b>Leto</b> | <b>Podjetje X</b> | <b>Primerjano podjetje v panogi</b> | <b>Povprečje mikro podjetij v panogi</b> |
|-------------|-------------------|-------------------------------------|------------------------------------------|
| leto 2008   | 0,79              | 0,67                                | 0,47                                     |
| leto 2009   | 0,82              | 0,67                                | 0,54                                     |
| leto 2010   | 0,65              | 0,53                                | 0,30                                     |
| leto 2011   | 0,71              | 0,58                                | 0,27                                     |

Iz izračuna vidimo, da je vrednost kazalnika pri potencialnem lizingojemalcu visoka, kar je za lizingodajalca ugodno, saj mu zmanjšuje stopnjo finančnega tveganja. Vidimo, da vodi potencialni lizingojemalec konzervativno finančno politiko, isto bi lahko rekli za primerjano podjetje, za povprečje mikro podjetij v panogi pa je značilna agresivna finančna politika, ki se glede na kazalnik od leta 2008 do leta 2011 vztrajno veča.

$$\text{Stopnja dolžniškosti financiranja} = \text{Dolgovi} / \text{Obveznosti do virov sredstev} \quad (2)$$

Kazalnik nam kaže zadolženost potencialnega lizingojemalca, pove nam kolikšen delež svojega premoženja ima financiran s tujimi viri. Kot dolgove sem upoštevala dolgoročne in kratkoročne obveznosti na pasivni strani bilance stanja.

Za lizing hišo je pomembno, da je vrednost kazalnika čim nižja. Z večanjem kazalnika se namreč veča tudi kreditno tveganje. Lizing hiša pri potencialnem lizingojemalcu z visoko zadolženostjo tvega več. Tvega, da ob poslabšanju poslovanja ne bo zmožen odplačevati obveznosti po lizing pogodbi.

Izračun stopnje dolžniškosti financiranja:

*Tabela 3: Dolgovi in obveznosti do virov sredstev (v EUR)*

| <b>Leto</b> | <b>Podjetje X</b> |                                     | <b>Primerjano podjetje v panogi</b> |                                     | <b>Povprečje mikro podjetij v panogi</b> |                                     |
|-------------|-------------------|-------------------------------------|-------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------------------|-------------------------------------|
|             | <b>Dolgovi</b>    | <b>Obveznosti do virov sredstev</b> | <b>Dolgovi</b>                      | <b>Obveznosti do virov sredstev</b> | <b>Dolgovi</b>                           | <b>Obveznosti do virov sredstev</b> |
| leto 2008   | 73.232            | 346.142                             | 6.320.369                           | 19.848.701                          | 187.976                                  | 352.852                             |
| leto 2009   | 62.190            | 347.077                             | 5.118.964                           | 17.492.996                          | 159.409                                  | 343.992                             |
| leto 2010   | 133.915           | 377.796                             | 7.121.617                           | 16.324.092                          | 281.488                                  | 403.832                             |
| leto 2011   | 103.439           | 359.022                             | 5.479.445                           | 14.561.159                          | 316.874                                  | 433.948                             |

*Vir: Finančni podatki podjetij Gvin za leto 2008, 2009, 2010 in 2011.*

*Tabela 4: Stopnja dolžniškosti financiranja*

| <b>Leto</b> | <b>Podjetje X</b> | <b>Primerjano podjetje v panogi</b> | <b>Povprečje mikro podjetij v panogi</b> |
|-------------|-------------------|-------------------------------------|------------------------------------------|
| leto 2008   | 0,21              | 0,32                                | 0,53                                     |
| leto 2009   | 0,18              | 0,29                                | 0,46                                     |
| leto 2010   | 0,35              | 0,44                                | 0,70                                     |
| leto 2011   | 0,29              | 0,38                                | 0,73                                     |

Nizke vrednosti pri podjetju X nakazujejo na konzervativno finančno politiko, kar znižuje poslovno in kreditno tveganje. Konzervativna finančna politika je značilna tudi za primerjano podjetje, za povprečje majhnih družb pa je značilna dokaj agresivna finančna politika, ki se od leta 2008 do leta 2011 vztrajno povečuje.

$$\text{Koeficient dolgovno-kapitalskega razmerja} = \text{Dolgovi} / \text{Kapital} \quad (3)$$

Kazalnik imenujemo tudi kazalnik finančnega vzvoda in prikazuje razmerje med dolgovi in kapitalom. Višja vrednost kazalnika kaže na višji delež dolgov med viri financiranja poslovanja in posledično večje tveganje za lizing hišo. Za lizing hišo je boljše, če je vrednost kazalnika nižja, saj je to večja garancija, da bo potencialni lizingojemalec sposoben odplačevati obveznosti po lizing pogodbi.

V literaturi in v praksi lahko najdemo različna pravila za sestavljanje obveznosti do virov sredstev. »Najugodnejše« razmerje se tako giblje v razponu med 1:3 v korist kapitala do 24:1 v korist dolga. Razmerje je odvisno od panoge – banke imajo na primer razmerje 24:1 v korist dolga (Goli, 2005, str. 52).

Izračun koeficienta dolgovno-kapitalskega razmerja:

*Tabela 5: Dolgovi in kapital (v EUR)*

| <b>Leto</b> | <b>Podjetje X</b> |                | <b>Primerjano podjetje v panogi</b> |                | <b>Povprečje mikro podjetij v panogi</b> |                |
|-------------|-------------------|----------------|-------------------------------------|----------------|------------------------------------------|----------------|
|             | <b>Dolgovi</b>    | <b>Kapital</b> | <b>Dolgovi</b>                      | <b>Kapital</b> | <b>Dolgovi</b>                           | <b>Kapital</b> |
| leto 2008   | 73.232            | 272.910        | 6.320.369                           | 13.247.512     | 187.976                                  | 164.876        |
| leto 2009   | 62.190            | 284.887        | 5.118.964                           | 11.801.148     | 159.409                                  | 184.583        |
| leto 2010   | 133.915           | 243.822        | 7.121.617                           | 8.721.482      | 281.488                                  | 122.325        |
| leto 2011   | 103.439           | 255.191        | 5.479.445                           | 8.373.800      | 316.874                                  | 116.943        |

*Vir: Finančni podatki podjetij Gvin za leto 2008, 2009, 2010 in 2011.*

*Tabela 6: Koeficient dolgovno-kapitalskega razmerja (v %)*

| <b>Leto</b> | <b>Podjetje X</b> | <b>Primerjano podjetje v panogi</b> | <b>Povprečje mikro podjetij v panogi</b> |
|-------------|-------------------|-------------------------------------|------------------------------------------|
| leto 2008   | 26,83             | 47,71                               | 114,01                                   |
| leto 2009   | 21,83             | 43,38                               | 86,36                                    |
| leto 2010   | 54,92             | 81,66                               | 230,12                                   |
| leto 2011   | 40,53             | 65,44                               | 270,96                                   |

V letu 2008 je imel potencialni lizingojemalec podjetje X na eno denarno enoto kapitala 0,27 denarnih enot dolga, v letu 2011 pa se je razmerje povečalo na 0,41 denarne enote dolga na eno denarno enoto kapitala. Potencialen lizingojemalec ima praktično v vseh letih dokaj nizke vrednosti kazalnika, kar pomeni, da financira svoje poslovanje pretežno s kapitalom, čeprav mu je dolg med leti 2008 in 2011 narasel. Dokaj nizke vrednosti kazalnika ima tudi primerjano podjetje, povprečje mikro podjetij pa ima visoke vrednosti kazalnika, kar pomeni, da se financirajo predvsem z najemanjem posojil, zlasti to velja za leti 2010 in 2011. Da ne bi zašla v težave morajo paziti, da obdržijo vsaj trenutni obseg prodaje.

#### **4.3.2 Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja (kazalniki plačilne sposobnosti)**

S to skupino kazalnikov primerjamo posamezne postavke sredstev s posameznimi postavkami obveznosti do virov sredstev (Hočevar et al., 2007, str. 2).

Te kazalnike uvrščamo med metode vodoravnega analiziranja računovodskih izkazov (od tod tudi ime), saj z njimi med seboj primerjamo postavke z aktivne strani bilance stanja s postavkami s pasivne strani bilance stanja (Hočevar et al., 2007, str. 12).

Ti kazalniki so zanimivi za lizing hišo, ker so usmerjeni v proučevanje plačilne sposobnosti podjetja, ker prikazujejo kako je financirano premoženje potencialnega lizingojemalca, ker ugotavljajo ali je sestava financiranja potencialnega lizingojemalca prilagojena sestavi sredstev. Brigham (v Goli, 2005, str. 54) pravi, da lahko podjetje pri financiranju sredstev izbira med tremi politikami. Prva je politika izenačevanja ročnosti, kjer se dolgoročna sredstva financirajo z dolgoročnimi viri. Druga je agresivna politika, kjer je del dolgoročnih sredstev financiran s kratkoročnimi viri. Tretja je konzervativna politika, kjer se del kratkoročnih sredstev financira z dolgoročnimi viri. Pri agresivni politiki ima podjetje manjše stroške financiranja, hitreje lahko pridobiva vire, vendar tvega nastanek plačilne nesposobnosti.

Čim manjša je vrednost teh kazalnikov, tem večje je tveganje za lizing hišo, da potencialni lizingojemalec ne bo sposoben zagotoviti sredstev za plačilo obveznosti po lizing pogodbi. Problem pri teh kazalnikih je izračun na podlagi ekonomskih kategorij kot statičnih kategorij na določen trenutek, plačilna sposobnost pa je dinamična kategorija. Zato je priporočljivo kot

pravi Goli (2005, str. 54), da analizo plačilne sposobnosti potencialnega lizingojemalca dopolnimo s podatki iz denarnih in finančnih tokov. Pri odobravanju lizing poslov so kazalniki plačilne sposobnosti bolj zanimivi, če pogledamo vrednosti za več zaporednih obdobj, ker le tako lahko ugotovimo ali bo potencialni lizingojemalec lahko plačeval svoje obveznosti po lizing pogodbi.

Za lizing hiše so med pomembnejšimi kazalniki vodoravnega finančnega ustroja najbolj zanimivi koeficient kapitalske pokritosti dolgoročnih sredstev, koeficient neposredne pokritosti kratkoročnih obveznosti (hitri koeficient), koeficient pospešene pokritosti kratkoročnih obveznosti (pospešeni koeficient) in koeficient kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti (kratkoročni koeficient).

$$\text{Koeficient kapitalske pokritosti dolgoročnih sredstev} = \text{Kapital} / \text{Dolgoročna sredstva} \quad (4)$$

Koeficient kapitalske pokritosti dolgoročnih sredstev kaže, kolikšen del dolgoročnih sredstev je financiran s kapitalom. Kot dolgoročna sredstva sem pri izračunu zajela neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve, opredmetena osnovna sredstva, dolgoročne finančne naložbe in naložbene nepremičnine, dolgoročne poslovne terjatve in odložene terjatve za davek. Večji kot je delež dolgoročnih sredstev v vseh sredstvih, večji mora biti kapital v celotnih virih sredstev. Teoretični normativ je vsaj 0,9.

Izračun koeficienta kapitalske pokritosti dolgoročnih sredstev:

*Tabela 7: Kapital in dolgoročna sredstva (v EUR)*

| Leto      | Podjetje X |                     | Primerjano podjetje v panogi |                     | Povprečje mikro podjetij v panogi |                     |
|-----------|------------|---------------------|------------------------------|---------------------|-----------------------------------|---------------------|
|           | Kapital    | Dolgoročna sredstva | Kapital                      | Dolgoročna sredstva | Kapital                           | Dolgoročna sredstva |
| leto 2008 | 272.910    | 119.438             | 13.247.512                   | 9.037.446           | 164.876                           | 74.449              |
| leto 2009 | 284.887    | 106.193             | 11.801.148                   | 10.211.351          | 184.583                           | 75.640              |
| leto 2010 | 243.822    | 93.402              | 8.721.482                    | 9.033.784           | 122.325                           | 50.365              |
| leto 2011 | 255.191    | 97.934              | 8.373.800                    | 8.264.183           | 116.943                           | 45.731              |

*Vir: Finančni podatki podjetij Gvin za leto 2008, 2009, 2010 in 2011.*

*Tabela 8: Koeficient kapitalske pokritosti dolgoročnih sredstev*

| <b>Leto</b> | <b>Podjetje X</b> | <b>Primerjano podjetje v panogi</b> | <b>Povprečje mikro podjetij v panogi</b> |
|-------------|-------------------|-------------------------------------|------------------------------------------|
| leto 2008   | 2,28              | 1,47                                | 2,21                                     |
| leto 2009   | 2,68              | 1,16                                | 2,44                                     |
| leto 2010   | 2,61              | 0,97                                | 2,43                                     |
| leto 2011   | 2,61              | 1,01                                | 2,56                                     |

Iz izračunanega ugotavljam, da so potencialni lizingojemalec, primerjano podjetje ter povprečje mikro podjetij v panogi v letih od 2008 do 2011 v celoti financirali dolgoročna sredstva s kapitalom tj. kapitalska pokritost dolgoročnih sredstev je več kot 100 % (razen v letu 2010 pri primerjanem podjetju). To pomeni, da so vsa dolgoročna sredstva v lasti potencialnega lizingojemalca.

$$\text{Hitri koeficient} = \text{Likvidna sredstva} / \text{Kratkoročne obveznosti} \quad (5)$$

Logika hitrega koeficienta (koeficienta neposredne pokritosti kratkoročnih obveznosti) je zajeta v predpostavki, da tudi kratkoročne terjatve predstavljajo določeno tveganje v pogledu hitrega unovčenja, zato so v števcu koeficienta odštete. Tako ostanejo le denar in denarni ekvivalenti, ki so praktično 100 % likvidni (Bergant, 2007, str. 115).

Hitri koeficient meri sposobnost podjetja, da bo poravnalo svoje kratkoročne obveznosti z najbolj likvidnimi sredstvi (denarna sredstva in kratkoročne finančne naložbe). Bergant (2007, str. 115) pravi, da optimalna vrednost koeficienta ni več določena, kljub temu pa ima določeno izrazno moč, zlasti v napovedovanju plačilne nesposobnosti, saj stalno zmanjševanje nakazuje na določen negativni trend. Slabost kazalnika je, ker primerja stanje hitro unovčljivih sredstev v nekem trenutku s kratkoročnimi obveznostmi, ki pa zapadejo v plačilo v roku enega leta. Njegova izrazna moč se pokaže v primerjavi s pospešenim in kratkoročnim koeficientom, zato je za lizing hišo zanimiv samo v povezavi z njima, kot samostojen pa ne.

Pomembno je, da pri nizkem kazalniku ne smemo prehitro sklepati na težave podjetja, ker je možno, da bo podjetje pridobilo dodatna likvidna sredstva za kratkoročne obveznosti, ki še niso zapadle. Potrebno ga je primerjati tudi z vrednostjo v preteklih obdobjih in s povprečjem v panogi. Na primer storitvene dejavnosti, ki imajo hiter priliv denarja, normalno poslujejo z zelo nizkim koeficientom.

Izračun hitrega koeficienta:

*Tabela 9: Likvidna sredstva in kratkoročne obveznosti (v EUR)*

| Leto      | Podjetje X        |                        | Primerjano podjetje v panogi |                        | Povprečje mikro podjetij v panogi |                        |
|-----------|-------------------|------------------------|------------------------------|------------------------|-----------------------------------|------------------------|
|           | Likvidna sredstva | Kratkoročne obveznosti | Likvidna sredstva            | Kratkoročne obveznosti | Likvidna sredstva                 | Kratkoročne obveznosti |
| leto 2008 | 18.618            | 53.232                 | 3.519.983                    | 6.286.172              | 10.873                            | 177.976                |
| leto 2009 | 30.835            | 62.190                 | 1.674.534                    | 4.635.012              | 15.967                            | 153.006                |
| leto 2010 | 45.875            | 133.915                | 259.801                      | 6.199.285              | 52.991                            | 185.863                |
| leto 2011 | 28.117            | 89.471                 | 265.857                      | 3.447.220              | 76.131                            | 218.911                |

*Vir: Finančni podatki podjetij Gvin za leto 2008, 2009, 2010 in 2011.*

*Tabela 10: Hitri koeficient (koeficient neposredne pokritosti kratkoročnih obveznosti)*

| Leto      | Podjetje X | Primerjano podjetje v panogi | Povprečje mikro podjetij v panogi |
|-----------|------------|------------------------------|-----------------------------------|
| leto 2008 | 0,35       | 0,56                         | 0,06                              |
| leto 2009 | 0,50       | 0,36                         | 0,10                              |
| leto 2010 | 0,34       | 0,04                         | 0,29                              |
| leto 2011 | 0,31       | 0,08                         | 0,35                              |

Hitri koeficient (koeficient neposredne pokritosti kratkoročnih obveznosti) kaže pri potencialnem lizingojemalcu na nizek delež likvidnih sredstev podjetja glede na kratkoročne obveznosti. Zelo nizek koeficient je izračunan tudi za primerjano podjetje in tudi povprečje mikro podjetij v panogi.

$$\text{Pospešeni koeficient} = \text{Vsota likvidnih sredstev in kratkoročnih terjatev} / \text{Kratkoročne obveznosti (6)}$$

Logika pospešenega koeficienta (koeficient pospešene pokritosti kratkoročnih obveznosti) je zajeta v predpostavki, da so zaloge najbolj nelikvidni del kratkoročnih naložb, s tem pa tudi bolj tvegan, tako po rokih kot tudi po znesku. Preostanek v števcu koeficienta so kratkoročne terjatve z vključenimi denarnimi sredstvi, ki predstavljajo bolj zanesljiv način poplčila obveznosti podjetja. Na ta način naj bi pospešeni koeficient bolje izražal plačilno sposobnost podjetja. Zaradi tega ga običajno obravnavajo kot »boljšo informacijo za kratkoročnega upnika« (Bergant, 2007, str. 111).

Še vedno se vrednost 1 postavlja kot zaželena vrednost kazalnika, vendar za to ni pravih argumentov, upoštevati je potrebno tudi panogo podjetja. Če je koeficient visok, ni dobro, ker vpliva na slabšo rentabilnost. Če je vrednost kazalnika 1, pomeni, da potencialni

lizingojemalec kratkoročna sredstva brez zalog financira s kratkoročnimi dolгови, zaloge pa z dolgoročnimi viri.

Kljub relativno visokemu pospešenemu koeficientu pa je lahko račun podjetja v danem trenutku blokirano, kar pomeni, da koeficient ne more predstavljati kratkoročne plačilne sposobnosti, ampak njeno večje ali manjše tveganje v prihodnosti, kar pomeni (tako kot v primeru kratkoročnega koeficienta) informacijo o dolgoročni plačilni sposobnosti (Bergant, 2007, str. 112).

Izračun pospešenega koeficienta:

*Tabela 11: Likvidna sredstva in kratkoročne terjatve ter kratkoročne obveznosti (v EUR)*

| Leto      | Podjetje X                                |                        | Primerjano podjetje v panogi              |                        | Povprečje mikro podjetij v panogi         |                        |
|-----------|-------------------------------------------|------------------------|-------------------------------------------|------------------------|-------------------------------------------|------------------------|
|           | Likvidna sredstva in kratkoročne terjatve | Kratkoročne obveznosti | Likvidna sredstva in kratkoročne terjatve | Kratkoročne obveznosti | Likvidna sredstva in kratkoročne terjatve | Kratkoročne obveznosti |
| leto 2008 | 147.232                                   | 53.232                 | 7.680.872                                 | 6.286.172              | 137.051                                   | 177.976                |
| leto 2009 | 162.054                                   | 62.190                 | 4.328.406                                 | 4.635.012              | 121.471                                   | 153.006                |
| leto 2010 | 198.063                                   | 133.915                | 3.362.628                                 | 6.199.285              | 211.577                                   | 185.863                |
| leto 2011 | 156.030                                   | 89.471                 | 2.845.143                                 | 3.447.220              | 250.077                                   | 218.911                |

*Vir: Finančni podatki podjetij Gvin za leto 2008, 2009, 2010 in 2011.*

*Tabela 12: Koeficient pospešene pokritosti kratkoročnih obveznosti (pospešeni koeficient)*

| Leto      | Podjetje X | Primerjano podjetje v panogi | Povprečje mikro podjetij v panogi |
|-----------|------------|------------------------------|-----------------------------------|
| leto 2008 | 2,77       | 1,22                         | 0,77                              |
| leto 2009 | 2,61       | 0,93                         | 0,79                              |
| leto 2010 | 1,48       | 0,54                         | 1,14                              |
| leto 2011 | 1,74       | 0,83                         | 1,14                              |

Iz izračunov koeficient pospešene pokritosti kratkoročnih obveznosti (pospešeni koeficient) kaže na trend zmanjševanja plačilne sposobnosti potencialnega lizingojemalca, še vedno pa je koeficient zelo visok in s tem kaže na manjše tveganje v prihodnosti. Primerjano podjetje ima izračunani koeficient z vrednostjo pod 1, vrednost koeficienta tudi vztrajno pada, kar nakazuje na večje tveganje in slabšo dolgoročno plačilno sposobnost. Povprečje mikro podjetij v panogi ima vrednosti kazalnika zadnji dve leti višji od 1, izračuni tudi kažejo na trend izboljševanja dolgoročne plačilne sposobnosti in s tem na manjše tveganje.

$$\text{Kratkoročni koeficient} = \text{Kratkoročna sredstva} / \text{Kratkoročne obveznosti} \quad (7)$$

Kratkoročni koeficient (koeficient kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti) nam pove, koliko kratkoročnih sredstev je financiranih z dolgoročnimi viri. V števcu so zajeta vsa kratkoročna sredstva, in sicer sredstva za prodajo, zaloge, kratkoročne finančne naložbe, kratkoročne poslovne terjatve in denarna sredstva.

Povzeto po Goli (2005, str. 60) naj bi bila vrednost tega kazalnika 2, kar pomeni, da potencialni lizingojemalec kratkoročna sredstva financira tako s kratkoročnimi kot z dolgoročnimi viri.

Vrednost kazalnika pa je odvisna tudi od značilnosti same panoge potencialnega lizingojemalca, torej od posebnosti dejavnosti, pa tudi od posebnosti podjetja samega.

V praksi je načeloma dober kazalnik v višini 1 pri trgovini in 1,5 pri proizvodnji. Seveda pa moramo biti tudi pri razlagi tega kazalnika previdni, ker ima lahko potencialni lizingojemalec, kljub visoki vrednosti kazalnika, denarne težave.

Bergant (2005, str. 105) pravi, da se je izkazalo, da vrednost 2 ni zanesljivo sodilo plačilne sposobnosti podjetja. Povečanje vrednosti kazalnika ne pomeni nujno tudi povečanja plačilne sposobnosti. Zato pravi, da na kazalnik pove veliko več, če ga razumemo kot informacijo o manjšem ali večjem tveganju v zvezi s plačilno sposobnostjo podjetja. To tveganje se veča, če se ob drugih nespremenjenih okoliščinah dejanski koeficient oddaljuje od potrebnega optimalnega in obratno.

Izračun kratkoročnega koeficienta:

*Tabela 13: Kratkoročna sredstva in kratkoročne obveznosti (v EUR)*

| Leto      | Podjetje X            |                         | Primerjano podjetje v panogi |                         | Povprečje mikro podjetij v panogi |                         |
|-----------|-----------------------|-------------------------|------------------------------|-------------------------|-----------------------------------|-------------------------|
|           | Kratko-ročna sredstva | Kratko-ročne obveznosti | Kratko-ročna sredstva        | Kratko-ročne obveznosti | Kratko-ročna sredstva             | Kratko-ročne obveznosti |
| leto 2008 | 223.917               | 53.232                  | 10.811.255                   | 6.286.172               | 276.817                           | 177.976                 |
| leto 2009 | 237.651               | 62.190                  | 7.281.645                    | 4.635.012               | 266.484                           | 153.006                 |
| leto 2010 | 282.048               | 133.915                 | 7.290.308                    | 6.199.285               | 352.595                           | 185.863                 |
| leto 2011 | 257.315               | 89.471                  | 6.296.976                    | 3.447.220               | 386.743                           | 218.911                 |

*Vir: Finančni podatki podjetij Gvin za leto 2008, 2009, 2010 in 2011.*

*Tabela 14: Kratkoročni koeficient (koeficient kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti)*

| <b>Leto</b> | <b>Podjetje X</b> | <b>Primerjano podjetje v panogi</b> | <b>Povprečje mikro podjetij v panogi</b> |
|-------------|-------------------|-------------------------------------|------------------------------------------|
| leto 2008   | 4,21              | 1,72                                | 1,56                                     |
| leto 2009   | 3,82              | 1,57                                | 1,74                                     |
| leto 2010   | 2,11              | 1,18                                | 1,90                                     |
| leto 2011   | 2,88              | 1,83                                | 1,77                                     |

Vrednost kratkoročnega koeficienta (koeficient kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti) je, kljub padanju, še vedno zelo visoka, čeprav trend kaže na zmanjševanja dolgoročne plačilne sposobnosti potencialnega lizingojemalca, še vedno pa smo nad optimalno potrebnim za to dejavnost. Razlog za padec vrednosti kazalnika je v povišanju postavke kratkoročnih posojil in v povišanju postavke kratkoročnih poslovnih obveznosti v letih 2010 in 2011. Tudi primerjano podjetje in pa povprečje mikro podjetij v panogi imata precej visoke vrednosti kazalnika, imamo opravka z majhnim tveganjem v zvezi s plačilno nesposobnostjo.

#### **4.3.3 Kazalniki stanja investiranja (naložbenja)**

Kazalniki stanja investiranja prikazujejo strukturo sredstev podjetja na aktivni strani bilance stanja, prikazujejo delež posamezne vrste sredstev v celotnih sredstvih in spadajo med kazalnike navpičnega finančnega ustroja. Kazalniki investiranja so pomembni predvsem za poslovodstvo pri sprejemanju poslovnih odločitev vezanih na investicije, za lizing hišo so malo pomembni, zato jih v nadaljevanju ne bom obravnavala.

#### **4.3.4 Kazalniki obračanja**

Kazalniki obračanja nam kažejo hitrost obračanja posameznih vrst sredstev, povedo kolikokrat se posamezna sredstva spremenijo v denar. Osnova za izračun kazalnikov so bilanca stanja potencialnega lizingojemalca za dve zaporedni obdobji ter izkaz poslovnega izida.

Kazalniki obračanja sredstev so pomembni tudi za lizing hišo, saj prikazujejo sposobnost poslovodstva pri poslovanju s sredstvi. Pomembno je, da je vrednost kazalnika čim višja, kar pomeni, da se sredstva čim hitreje obračajo in da ima potencialni lizingojemalec vezanih čim manj sredstev. Vendar moramo upoštevati, da je hitrost obračanja posameznih vrst sredstev različna in primerljiva le med sorodnimi podjetji. Slabost kazalnikov obračanja je izračun iz podatkov za preteklo obdobje ter upoštevanje stanja samo na začetku in na koncu poslovnega leta.

Za lizing hiše sta med kazalniki obračanja sredstev zanimiva predvsem koeficient obračanja zalog in koeficient obračanja terjatev do kupcev, ki ga nisem izračunala zaradi pomanjkanja podatkov.

$$\text{Koeficient obračanja zalog (materiala, proizvodov, trgovskega blaga)} = \frac{\text{Porabljeni material po nabavnih cenah oziroma proizvodi po proizvodjalnih stroških oziroma trgovsko blago po nabavni vrednosti v letu dni}}{\text{Povprečna zalog materiala po nabavnih cenah oziroma proizvodov po proizvodjalnih stroških oziroma blaga po nabavni vrednosti}} \quad (8)$$

Ta koeficient prikazuje, kolikokrat v letu dni se zaloge podjetja spremenijo v denar ali terjatve do kupcev. Vrednost koeficienta je odvisna od panoge podjetja in od načina vrednotenja zalog. Višja vrednost kazalnika v primerjavi s preteklostjo in s panogo pomeni boljše obvladovanje zalog, boljšo prodajo in boljšo plačilno sposobnost. Previsok koeficient lahko pomeni izgube zaradi prenizkih zalog, prenizek koeficient pa je lahko posledica namernega povečanja zalog zaradi pričakovanja, da se bodo cene na trgu dvignile, ali pa zaradi zmanjšane prodaje in neučinkovitega nakupa (Goli, 2005, str. 66).

$$\text{Povprečna doba vezave zalog} = 365 / \text{Koeficient obračanja zalog} \quad (9)$$

Izračun koeficienta obračanja zalog (materiala, proizvodov, trgovskega blaga) in povprečne dobe vezave zalog:

*Tabela 15: Podatki potencialnega lizingojemalca podjetja X (v EUR)*

| <b>Leto</b> | <b>Porabljeni material oziroma proizvodi oziroma blago v letu dni</b> | <b>Začetno stanje zalog materiala oziroma proizvodov oziroma blaga</b> | <b>Končno stanje zalog materiala oziroma proizvodov oziroma blaga</b> | <b>Povprečno stanje zalog materiala oziroma proizvodov oziroma blaga</b> |
|-------------|-----------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------|
| leto 2008   | 208.317                                                               | 66.655                                                                 | 76.685                                                                | 71.670                                                                   |
| leto 2009   | 194.645                                                               | 76.685                                                                 | 75.597                                                                | 76.141                                                                   |
| leto 2010   | 251.027                                                               | 75.597                                                                 | 83.985                                                                | 79.791                                                                   |
| leto 2011   | 201.825                                                               | 83.985                                                                 | 101.285                                                               | 92.635                                                                   |

*Vir: Finančni podatki podjetij Gvin za leto 2008, 2009, 2010 in 2011.*

*Tabela 16: Podatki primerjanega podjetja (v EUR)*

| <b>Leto</b> | <b>Porabljeni material oziroma proizvodi oziroma blago v letu dni</b> | <b>Začetno stanje zalog materiala oziroma proizvodov oziroma blaga</b> | <b>Končno stanje zalog materiala oziroma proizvodov oziroma blaga</b> | <b>Povprečno stanje zalog materiala oziroma proizvodov oziroma blaga</b> |
|-------------|-----------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------|
| leto 2008   | 12.554.905                                                            | 3.412.068                                                              | 3.130.383                                                             | 3.271.226                                                                |
| leto 2009   | 9.391.164                                                             | 3.130.383                                                              | 2.953.239                                                             | 3.041.811                                                                |
| leto 2010   | 12.124.290                                                            | 2.953.239                                                              | 3.927.680                                                             | 3.440.460                                                                |
| leto 2011   | 13.355.142                                                            | 3.927.680                                                              | 3.451.833                                                             | 3.689.757                                                                |

*Vir: Finančni podatki podjetij Gvin za leto 2008, 2009, 2010 in 2011.*

*Tabela 17: Podatki povprečja mikro podjetij v panogi (v EUR)*

| <b>Leto</b> | <b>Porabljeni material oziroma proizvodi oziroma blago v letu dni</b> | <b>Začetno stanje zalog materiala oziroma proizvodov oziroma blaga</b> | <b>Končno stanje zalog materiala oziroma proizvodov oziroma blaga</b> | <b>Povprečno stanje zalog materiala oziroma proizvodov oziroma blaga</b> |
|-------------|-----------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------|
| leto 2008   | 782.112                                                               | 86.270                                                                 | 139.766                                                               | 113.018                                                                  |
| leto 2009   | 1.113.018                                                             | 139.766                                                                | 145.014                                                               | 142.390                                                                  |
| leto 2010   | 1.088.579                                                             | 145.014                                                                | 141.018                                                               | 143.016                                                                  |
| leto 2011   | 766.718                                                               | 141.018                                                                | 136.665                                                               | 138.842                                                                  |

*Vir: Finančni podatki podjetij Gvin za leto 2008, 2009, 2010 in 2011.*

*Tabela 18: Koeficient obračanja zalog*

| <b>Leto</b> | <b>Podjetje X</b> | <b>Primerjano podjetje v panogi</b> | <b>Povprečje mikro podjetij v panogi</b> |
|-------------|-------------------|-------------------------------------|------------------------------------------|
| leto 2008   | 2,91              | 3,84                                | 3,46                                     |
| leto 2009   | 2,56              | 3,09                                | 7,82                                     |
| leto 2010   | 3,15              | 3,52                                | 7,61                                     |
| leto 2011   | 2,18              | 3,62                                | 5,52                                     |

Tabela 19: Povprečna doba vezave zalog (v dnevih)

| Leto      | Podjetje X | Primerjano podjetje v panogi | Povprečje mikro podjetij v panogi |
|-----------|------------|------------------------------|-----------------------------------|
| leto 2008 | 126        | 95                           | 105                               |
| leto 2009 | 143        | 118                          | 47                                |
| leto 2010 | 116        | 104                          | 48                                |
| leto 2011 | 168        | 101                          | 66                                |

Vidimo, da je trend vezave zalog pri potencialnem lizingojemalcu negativen, povprečna doba vezave zalog se večja, primerjano podjetje konstantno drži povprečno dobo vezave zalog na istem nivoju. Povprečna doba vezave zalog povprečja mikro podjetij v panogi pa pada.

#### 4.3.5 Kazalniki gospodarnosti

Kazalniki gospodarnosti so kazalniki poslovne uspešnosti in pojasnjujejo dosežene poslovne rezultate glede na stroške. Čim višji so prihodki glede na odhodke, tem večja je gospodarnost, boljše je potencialni lizingojemalec posloval. Pozorni moramo biti iz katerega naslova potencialni lizingojemalec dosega dobiček, za uspešnost poslovanja je namreč ključno povečanje prihodkov od prodaje pred stroški.

Za lizing hiše sta med kazalniki gospodarnosti zanimiva predvsem stopnja dobičkovnosti prihodkov in stopnja čiste dobičkovnosti prihodkov.

$$\text{Stopnja dobičkovnosti prihodkov} = \text{Dobiček (pred obdavčitvijo)} / \text{Prihodki (10)}$$

Kazalnik nam kaže delež dobička v prihodkih. Pove nam koliko dobička je potencialni lizingojemalec ustvaril na vsakih 100 EUR doseženih prihodkov. Čim višji je kazalnik tem uspešnejši je potencialni lizingojemalec ob tem, da izkazuje še čisti dobiček.

Izračun stopnje dobičkovnosti prihodkov:

Tabela 20: Dobiček in prihodki (v EUR)

| Leto      | Podjetje X |          | Primerjano podjetje v panogi |            | Povprečje mikro podjetij v panogi |           |
|-----------|------------|----------|------------------------------|------------|-----------------------------------|-----------|
|           | Dobiček    | Prihodki | Dobiček                      | Prihodki   | Dobiček                           | Prihodki  |
| leto 2008 | 26.730     | 570.753  | 717.472                      | 18.357.800 | 21.148                            | 699.487   |
| leto 2009 | 15.112     | 496.097  | 891.896                      | 15.161.463 | 24.210                            | 943.419   |
| leto 2010 | 24.182     | 570.855  | 731.668                      | 17.883.054 | 21.798                            | 648.443   |
| leto 2011 | 34.524     | 556.978  | 495.597                      | 18.476.289 | 5.749                             | 1.141.048 |

Vir: Finančni podatki podjetij Gvin za leto 2008, 2009, 2010 in 2011.

*Tabela 21: Stopnja dobičkovnosti prihodkov (v %)*

| <b>Leto</b> | <b>Podjetje X</b> | <b>Primerjano podjetje v panogi</b> | <b>Povprečje mikro podjetij v panogi</b> |
|-------------|-------------------|-------------------------------------|------------------------------------------|
| letu 2008   | 4,68              | 3,91                                | 3,02                                     |
| letu 2009   | 3,05              | 5,88                                | 2,57                                     |
| letu 2010   | 4,24              | 4,09                                | 3,36                                     |
| letu 2011   | 6,20              | 2,68                                | 0,50                                     |

Iz primerjave izračunov je razvidno, da je vrednost kazalnika potencialnemu lizingojemalcu v letu 2009 padla, potem pa se v letih 2010 in 2011 povečala. Stopnja dobičkovnosti prihodkov potencialnega lizingojemalca je v primerjavi s primerjanim podjetjem boljša razen v letu 2009, v primerjavi s povprečjem mikro družb v panogi pa je precej boljša v vseh letih.

$$\text{Stopnja čiste dobičkovnosti prihodkov} = \text{Čisti dobiček} / \text{Prihodki} \quad (11)$$

Kazalnik nam kaže delež čistega dobička v prihodkih. Pove nam koliko čistega dobička je potencialni lizingojemalec ustvaril na vsakih 100 EUR doseženih prihodkov. Če potencialni lizingojemalec izkazuje čisti dobiček ter ima čim višji kazalnik, potem je poslovno uspešen. Vrednost kazalnika je seveda smiselno primerjati med podjetji v panogi. Zmanjšanje kazalnika nam nakazuje, da se stroški povečujejo, zato se ta kazalnik zelo pogosto uporablja v analizah.

Izračun stopnje čiste dobičkovnosti prihodkov:

*Tabela 22: Čisti dobiček in prihodki (v EUR)*

| <b>Leto</b> | <b>Podjetje X</b>    |                 | <b>Primerjano podjetje v panogi</b> |                 | <b>Povprečje mikro podjetij v panogi</b> |                 |
|-------------|----------------------|-----------------|-------------------------------------|-----------------|------------------------------------------|-----------------|
|             | <b>Čisti dobiček</b> | <b>Prihodki</b> | <b>Čisti dobiček</b>                | <b>Prihodki</b> | <b>Čisti dobiček</b>                     | <b>Prihodki</b> |
| letu 2008   | 20.807               | 570.753         | 602.160                             | 18.357.800      | 16.491                                   | 699.487         |
| letu 2009   | 11.977               | 496.097         | 716.861                             | 15.161.463      | 19.707                                   | 943.419         |
| letu 2010   | 18.819               | 570.855         | 593.412                             | 17.883.054      | 16.731                                   | 648.443         |
| letu 2011   | 27.618               | 556.978         | 421.803                             | 18.476.289      | 35                                       | 1.141.048       |

*Vir: Finančni podatki podjetij Gvin za leto 2008, 2009, 2010 in 2011.*

Tabela 23: Stopnja čiste dobičkovnosti prihodkov (v %)

| Leto      | Podjetje X | Primerjano podjetje v panogi | Povprečje mikro podjetij v panogi |
|-----------|------------|------------------------------|-----------------------------------|
| leto 2008 | 3,65       | 3,28                         | 2,36                              |
| leto 2009 | 2,41       | 4,73                         | 2,09                              |
| leto 2010 | 3,30       | 3,32                         | 2,58                              |
| leto 2011 | 4,96       | 2,28                         | 0,00                              |

Iz primerjave izračunov je razvidno, da se je vrednost kazalnika pri potencialnem lizingojemalcu od leta 2008 do leta 2011 povečala (zmanjšala se je samo v letu 2009). Stopnja čiste dobičkovnosti prihodkov potencialnega lizingojemalca je glede na povprečje mikro podjetij v panogi bistveno boljša v vseh letih, glede na primerjano podjetje pa tudi (primerjano podjetje ima boljši kazalnik le v letu 2009).

#### 4.3.6 Kazalniki dobičkonosnosti

Goli (2005, str. 72) pravi, da so kazalniki dobičkonosnosti najbolj zanimivi za lastnike podjetij oziroma upravo podjetja, z njimi izračunavamo dobičkonosnost kapitala, sredstev in navadne delnice, ugotavlja se, kaj je bilo doseženo z vložkom, ki je v imenovalcu kazalnika. Za te kazalnike je značilno, da imajo v števcu izid in v imenovalcu vložek, zato je treba imenovalec ustrezno prilagoditi, da izračunamo povprečje.

Kazalniki dobičkonosnosti pa so zanimivi tudi za lizing hišo, ker dajejo pomemben podatek o tem ali bo potencialni lizingojemalec sposoben poravnati svoje obveznosti tudi po povečanju zadolžitve. Za lizing hiše sta med kazalniki dobičkonosnosti zanimiva predvsem koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala (angl. *Return On Equity*; v nadaljevanju ROE) in koeficient razširjene dobičkonosnosti sredstev (angl. *Return On Assets*; v nadaljevanju ROA).

$$\text{Koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala (ROE)} = \frac{\text{Čisti dobiček obračunskega obdobja}}{\text{Povprečni kapital (brez čistega poslovnega izida obračunskega obdobja)}} \quad (12)$$

Koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala je eden najpogostejše uporabljenih kazalnikov poslovne uspešnosti. Kazalnik nam daje podatek kako uspešno posloводство upravlja s premoženjem lastnikov, kaže nam koliko čistega dobička je potencialni lizingojemalec dosegel na vsakih 100 EUR vloženega kapitala. Višji kot je kazalnik, bolj uspešno je poslovanje potencialnega lizingojemalca, vrednost kazalnika je potrebno primerjati še v okviru panoge in dejavnosti. Izračunana vrednost kazalnika naj bi bila za proizvodnjo med 6–9 %, za gradbeništvo med 3–8 %, za trgovino okoli 10 % in za storitveno dejavnost nad 10 % (odvisno od vrste storitev).

Izračun koeficienta čiste dobičkonosnosti kapitala (ROE):

*Tabela 24: Podatki potencialnega lizingojemalca podjetja X (v EUR)*

| <b>Leto</b> | <b>Čisti dobiček</b> | <b>Kapital na začetku leta</b> | <b>Kapital na koncu leta</b> | <b>Povprečni kapital</b> |
|-------------|----------------------|--------------------------------|------------------------------|--------------------------|
| leto 2008   | 20.807               | 221.392                        | 252.103                      | 236.748                  |
| leto 2009   | 11.977               | 252.103                        | 272.910                      | 262.507                  |
| leto 2010   | 18.819               | 272.910                        | 225.003                      | 248.957                  |
| leto 2011   | 27.618               | 225.003                        | 227.573                      | 226.288                  |

*Vir: Finančni podatki podjetij Gvin za leto 2008, 2009, 2010 in 2011.*

*Tabela 25: Podatki primerjanega podjetja (v EUR)*

| <b>Leto</b> | <b>Čisti dobiček</b> | <b>Kapital na začetku leta</b> | <b>Kapital na koncu leta</b> | <b>Povprečni kapital</b> |
|-------------|----------------------|--------------------------------|------------------------------|--------------------------|
| leto 2008   | 602.160              | 13.028.307                     | 12.645.352                   | 12.836.830               |
| leto 2009   | 716.861              | 12.645.352                     | 11.084.287                   | 11.864.820               |
| leto 2010   | 593.412              | 11.084.287                     | 8.128.070                    | 9.606.179                |
| leto 2011   | 421.803              | 8.128.070                      | 7.951.997                    | 8.040.034                |

*Vir: Finančni podatki podjetij Gvin za leto 2008, 2009, 2010 in 2011.*

*Tabela 26: Podatki povprečja mikro podjetij v panogi (v EUR)*

| <b>Leto</b> | <b>Čisti dobiček</b> | <b>Kapital na začetku leta</b> | <b>Kapital na koncu leta</b> | <b>Povprečni kapital</b> |
|-------------|----------------------|--------------------------------|------------------------------|--------------------------|
| leto 2008   | 16.491               | 129.532                        | 148.386                      | 138.959                  |
| leto 2009   | 19.707               | 148.386                        | 164.876                      | 156.631                  |
| leto 2010   | 16.731               | 164.876                        | 105.594                      | 135.235                  |
| leto 2011   | 35                   | 105.594                        | 116.908                      | 111.251                  |

*Vir: Finančni podatki podjetij Gvin za leto 2008, 2009, 2010 in 2011.*

*Tabela 27: Koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala – ROE (v %)*

| <b>Leto</b> | <b>Podjetje X</b> | <b>Primerjano podjetje v panogi</b> | <b>Povprečje mikro podjetij v panogi</b> |
|-------------|-------------------|-------------------------------------|------------------------------------------|
| leto 2008   | 8,79              | 4,69                                | 11,87                                    |
| leto 2009   | 4,56              | 6,04                                | 12,58                                    |
| leto 2010   | 7,56              | 6,18                                | 12,37                                    |
| leto 2011   | 12,20             | 5,25                                | 0,03                                     |

Iz izračunov je razvidno, da vrednost koeficienta pri potencialnem lizingojemalcu precej niha, je pa leta 2011 precej višji kot leta 2008, kar pomeni, da potencialni lizingojemalec s kapitalom dosega višji čisti dobiček. V letu 2011 je potencialni lizingojemalec s 100 EUR kapitala ustvaril 12,20 EUR čistega dobička. Vrednost kazalnika je pri primerjanem podjetju slabša, je pa konstantna. Primerjano podjetje je s 100 EUR kapitala v letih 2008–2011 ustvarilo 5–6 EUR čistega dobička. Povprečje mikro podjetij v panogi ima v letih 2008–2010 višjo vrednost kazalnika od potencialnega lizingojemalca, v teh letih je s 100 EUR kapitala ustvarjalo povprečno 12 EUR čistega dobička, v letu 2011 pa s kapitalom ni ustvarjalo čistega dobička oziroma je bil ta minimalen (0,03 EUR čistega dobička na 100 EUR kapitala).

$$\text{Koeficient razširjene dobičkonosnosti sredstev (ROA)} = \frac{\text{Dobiček ali izguba in dane obresti obračunskega obdobja}}{\text{Povprečna sredstva}} \quad (13)$$

Koeficient razširjene dobičkonosnosti sredstev je eden od kazalnikov, ki meri poslovno uspešnost. Kazalnik nam daje podatek kako uspešno uprava podjetja upravlja z vsemi viri sredstev in ne samo s kapitalom, kaže nam koliko čistega dobička (razširjenega za obresti) je potencialni lizingojemalec dosegel na vsakih 100 EUR sredstev. Višji kot je kazalnik, bolj uspešno je poslovanje potencialnega lizingojemalca, vrednosti kazalnika je potrebno primerjati še s panogo in dejavnostjo, vrednost kazalnika naj bi bila okoli 6–8 %. Teoretične vrednosti kazalnika so za proizvodnjo 5–7 %, za gradbeništvo in trgovino okrog 4 % in za storitveno dejavnost nad 10 % (odvisno od dejavnosti).

Izračun koeficienta razširjene dobičkonosnosti sredstev (ROA):

*Tabela 28: Podatki potencialnega lizingojemalca podjetja X (v EUR)*

| <b>Leto</b> | <b>Čisti dobiček in dane obresti</b> | <b>Sredstva na začetku leta</b> | <b>Sredstva na koncu leta</b> | <b>Povprečna sredstva</b> |
|-------------|--------------------------------------|---------------------------------|-------------------------------|---------------------------|
| leto 2008   | 22.173                               | 0                               | 346.142                       | 173.071                   |
| leto 2009   | 11.977                               | 346.142                         | 347.077                       | 346.610                   |
| leto 2010   | 20.244                               | 347.077                         | 377.796                       | 362.437                   |
| leto 2011   | 30.081                               | 377.796                         | 359.022                       | 368.409                   |

*Vir: Finančni podatki podjetij Gvin za leto 2008, 2009, 2010 in 2011.*

*Tabela 29: Podatki primerjanega podjetja (v EUR)*

| <b>Leto</b> | <b>Čisti dobiček in dane obresti</b> | <b>Sredstva na začetku leta</b> | <b>Sredstva na koncu leta</b> | <b>Povprečna sredstva</b> |
|-------------|--------------------------------------|---------------------------------|-------------------------------|---------------------------|
| leto 2008   | 946.411                              | 21.464.480                      | 19.848.701                    | 20.656.591                |
| leto 2009   | 919.686                              | 19.848.701                      | 17.492.996                    | 18.670.849                |
| leto 2010   | 829.169                              | 17.492.996                      | 16.324.092                    | 16.908.544                |
| leto 2011   | 681.543                              | 16.324.092                      | 14.561.159                    | 15.442.626                |

*Vir: Finančni podatki podjetij Gvin za leto 2008, 2009, 2010 in 2011.*

*Tabela 30: Podatki povprečja mikro podjetij v panogi (v EUR)*

| <b>Leto</b> | <b>Čisti dobiček in dane obresti</b> | <b>Sredstva na začetku leta</b> | <b>Sredstva na koncu leta</b> | <b>Povprečna sredstva</b> |
|-------------|--------------------------------------|---------------------------------|-------------------------------|---------------------------|
| leto 2008   | 19.219                               | 293.463                         | 352.852                       | 323.157                   |
| leto 2009   | 21.395                               | 352.852                         | 343.992                       | 348.422                   |
| leto 2010   | 19.550                               | 343.992                         | 403.832                       | 373.912                   |
| leto 2011   | 5.914                                | 403.832                         | 433.948                       | 418.890                   |

*Vir: Finančni podatki podjetij Gvin za leto 2008, 2009, 2010 in 2011.*

*Tabela 31: Koficient razširjene dobičkonosnosti sredstev – ROA (v %)*

| <b>Leto</b> | <b>Podjetje X</b> | <b>Primerjano podjetje v panogi</b> | <b>Povprečje mikro podjetij v panogi</b> |
|-------------|-------------------|-------------------------------------|------------------------------------------|
| leto 2008   | 12,81             | 4,58                                | 5,95                                     |
| leto 2009   | 3,46              | 4,93                                | 6,14                                     |
| leto 2010   | 5,59              | 4,90                                | 5,23                                     |
| leto 2011   | 8,17              | 4,41                                | 1,41                                     |

Iz izračunov lahko vidimo, da je potencialni lizingojemalec posloval uspešno. V vseh letih (razen v letu 2009) je posloval uspešneje kot povprečje mikro podjetij v panogi in tudi uspešneje od primerjanega podjetja. V letu 2011 je s 100 EUR vloženih sredstev ustvaril 8,17 EUR čistega dobička (razširjenega za obresti), medtem ko je primerjano podjetje ustvarilo 4,41 EUR razširjenega čistega dobička, povprečje mikro podjetij v panogi pa le 1,41 EUR razširjenega dobička.

#### **4.3.7 Kazalniki dohodkovnosti**

Kazalniki dohodkovnosti prikazujejo kako je med posamezne udeležence podjetja (zaposleni, financerji, država) razdeljen dohodek (vsota dobička, stroški plač, vračunane obresti,

vračunani davki). Kazalniki dohodkovnosti so za lizing hišo manj pomembni, zato jih v nadaljevanju ne bom obravnavala. Pokažejo tudi kako uspešno je bilo podjetje (potencialni lizingojemalec) glede prejemkov (mesečna neto plača, mesečna kosmata plača) na zaposlene delavce.

#### 4.3.8 Drugi kazalniki

V nadaljevanju obravnavam še nekaj kazalnikov, ki jih standard 29 ne obravnava, so pa zanimivi za lizing hišo, ker z njimi ugotavljamo plačilno sposobnost potencialnih lizingojemalcev.

$$\text{Stopnja samofinanciranja} = \text{Kapital} / \text{Dolgoročna sredstva} + \text{Zaloge} \quad (14)$$

Iz teorije izhaja, da naj bi podjetje s kapitalom pokrivalo 80 % dolgoročno vezanih sredstev z zalogami vred. Po izkušnjah ta kriterij doseže zelo malo podjetij (Mramor, 1999, str. 328). Kazalnik nam kaže sposobnost financiranja poslovanja podjetja z lastnimi sredstvi.

Izračun stopnje samofinanciranja:

*Tabela 32: Kapital ter dolgoročna sredstva in zaloge (v EUR)*

| Leto      | Podjetje X |                               | Primerjano podjetje v panogi |                               | Povprečje mikro podjetij v panogi |                               |
|-----------|------------|-------------------------------|------------------------------|-------------------------------|-----------------------------------|-------------------------------|
|           | Kapital    | Dolgoročna sredstva in zaloge | Kapital                      | Dolgoročna sredstva in zaloge | Kapital                           | Dolgoročna sredstva in zaloge |
| leto 2008 | 272.910    | 196.123                       | 13.247.512                   | 12.167.829                    | 164.876                           | 214.214                       |
| leto 2009 | 284.887    | 181.790                       | 11.801.148                   | 13.164.590                    | 184.583                           | 220.653                       |
| leto 2010 | 243.822    | 177.387                       | 8.721.482                    | 12.961.464                    | 122.325                           | 191.383                       |
| leto 2011 | 255.191    | 199.219                       | 8.373.800                    | 11.716.016                    | 116.943                           | 182.397                       |

*Vir: Finančni podatki podjetij Gvin za leto 2008, 2009, 2010 in 2011.*

*Tabela 33: Stopnja samofinanciranja (v %)*

| Leto      | Podjetje X | Primerjano podjetje v panogi | Povprečje mikro podjetij v panogi |
|-----------|------------|------------------------------|-----------------------------------|
| leto 2008 | 139,15     | 108,87                       | 76,97                             |
| leto 2009 | 156,71     | 89,64                        | 83,65                             |
| leto 2010 | 137,45     | 67,29                        | 63,92                             |
| leto 2011 | 128,10     | 71,47                        | 64,11                             |

Iz izračuna vidimo, da potencialni lizingojemalec izpolnjuje pogoj pokrivanja s kapitalom 80 % dolgoročno vezanih sredstev z zalogami. Vrednost je celo precej višja od zahtevane. Tudi primerjano podjetje izpolnjuje omenjeni pogoj v letih 2008 in 2009, kasneje pa vrednost kazalnika pada in pogoja ne izpolnjuje več. Povprečje mikro podjetij v panogi pa izpolnjuje omenjeni pogoj samo leta 2009.

$$\text{Kreditna sposobnost} = \text{Kapital} + \text{Dolgoročne obveznosti} / \text{Dolgoročna sredstva} \quad (15)$$

Podjetje, ki izpolnjuje kriterij (večji ali enak 1) lahko prevzema kreditne obveznosti. Če je vrednost kazalnika nižja od 1, to pomeni, da podjetje dolgoročna vlaganja financira z kratkoročnimi viri, kar lahko podjetje privede v težave z zagotavljanjem plačilne sposobnosti. Vrednost kazalnika enaka 1 kaže na uravnoteženo horizontalno strukturo bilance stanja (Mramor, 1999, str. 328).

Izračun kreditne sposobnosti:

*Tabela 34: Kapital in dolgoročne obveznosti ter dolgoročna sredstva (v EUR)*

| Leto      | Podjetje X                       |                     | Primerjano podjetje v panogi     |                     | Povprečje mikro podjetij v panogi |                     |
|-----------|----------------------------------|---------------------|----------------------------------|---------------------|-----------------------------------|---------------------|
|           | Kapital in dolgoročne obveznosti | Dolgoročna sredstva | Kapital in dolgoročne obveznosti | Dolgoročna sredstva | Kapital in dolgoročne obveznosti  | Dolgoročna sredstva |
| leto 2008 | 292.910                          | 119.438             | 13.281.709                       | 9.037.446           | 174.876                           | 74.449              |
| leto 2009 | 284.887                          | 106.193             | 12.285.100                       | 10.211.351          | 190.986                           | 75.640              |
| leto 2010 | 243.822                          | 93.402              | 9.643.814                        | 9.033.784           | 217.949                           | 50.365              |
| leto 2011 | 269.159                          | 97.934              | 10.406.025                       | 8.264.183           | 214.906                           | 45.731              |

*Vir: Finančni podatki podjetij Gvin za leto 2008, 2009, 2010 in 2011.*

*Tabela 35: Kreditna sposobnost*

| Leto      | Podjetje X | Primerjano podjetje v panogi | Povprečje mikro podjetij v panogi |
|-----------|------------|------------------------------|-----------------------------------|
| leto 2008 | 2,45       | 1,47                         | 2,35                              |
| leto 2009 | 2,68       | 1,20                         | 2,52                              |
| leto 2010 | 2,61       | 1,07                         | 4,33                              |
| leto 2011 | 2,75       | 1,26                         | 4,70                              |

Iz izračunov lahko vidimo, da potencialni lizingojemalec, primerjano podjetje in povprečje mikro podjetij v panogi zadostujejo pogoju, vsi imajo vrednost kazalnika višjo od 1, kar pomeni, da dolgoročna vlaganja v celoti financirajo z dolgoročnimi viri.

$$\text{Pokritost obresti} = \text{Dobiček iz poslovanja} / \text{Plačane obresti} \quad (16)$$

Benko (2010, str. 16) pravi, da nam kazalnik kaže na sposobnost poravnavanja stroškov obresti za najete tuje vire iz razpoložljivih virov podjetja, kot je dobiček iz poslovanja ali čisti dobiček. Prikazuje nam torej zmožnost potencialnega lizingojemalca poravnati dospele obresti, kaže nam kolikokrat lahko potencialni lizingojemalec iz dobička iz poslovanja poravna obresti po pogodbi. Benko v nadaljevanju pravi, da kazalnik pokritosti obresti manjši od 1, teoretično pomeni, da podjetje iz svojega poslovanja ni sposobno poravnati stroškov obresti za najete tuje vire, kar je močan opozorilni znak za lizing hišo. Velikost kazalnika v praksi sicer ni določena, dobro pa je, da je kazalnik čim višji. Višji kot je, večja je verjetnost, da bodo obveznosti za obresti poravnane.

Izračun pokritosti obresti:

*Tabela 36: Dobiček iz poslovanja in plačane obresti (v EUR)*

| Leto      | Podjetje X            |                 | Primerjano podjetje v panogi |                 | Povprečje mikro podjetij v panogi |                 |
|-----------|-----------------------|-----------------|------------------------------|-----------------|-----------------------------------|-----------------|
|           | Dobiček iz poslovanja | Plačane obresti | Dobiček iz poslovanja        | Plačane obresti | Dobiček iz poslovanja             | Plačane obresti |
| leto 2008 | 27.831                | 1.366           | 598.874                      | 344.251         | 24.198                            | 2.728           |
| leto 2009 | 15.581                | 0               | 884.461                      | 202.825         | 27.095                            | 1.689           |
| leto 2010 | 25.260                | 1.425           | 879.527                      | 235.757         | 24.857                            | 2.819           |
| leto 2011 | 36.105                | 2.463           | 522.806                      | 259.740         | 12.105                            | 5.880           |

*Vir: Finančni podatki podjetij Gvin za leto 2008, 2009, 2010 in 2011.*

*Tabela 37: Pokritje obresti*

| Leto      | Podjetje X | Primerjano podjetje v panogi | Povprečje mikro podjetij v panogi |
|-----------|------------|------------------------------|-----------------------------------|
| leto 2008 | 20,37      | 1,74                         | 8,87                              |
| leto 2009 | –          | 4,36                         | 16,05                             |
| leto 2010 | 17,73      | 3,73                         | 8,82                              |
| leto 2011 | 14,66      | 2,01                         | 2,06                              |

Potencialni lizingojemalec ima precej visoke vrednosti kazalnika, kar ne bi mogli trditi za primerjano podjetje. Tudi vrednosti kazalnika povprečja mikro podjetij v panogi so dokaj visoke, razen v zadnjem letu, ko je vrednost kazalnika zelo padla.

$$\text{Pokritje dospelih dolgoročnih posojil} = \frac{\text{Čisti dobiček} + \text{Amortizacija}}{\text{Odplačila dolgoročnih posojil}} \quad (17)$$

Kazalnik je za lizing hiše zelo zanimiv pokazatelj, saj prikazuje zmožnost potencialnega lizingojemalca, da bo sposoben odplačati dolgoročne obveznosti po pogodbi. Vsota čistega dobička in amortizacije predstavlja denarni tok iz poslovanja, ki je primeren vir za odplačilo dolgoročnih obveznosti po pogodbi. Omenjenega kazalnika nisem izračunala, ker nimam podatka o odplačilih dolgoročnih posojil.

$$\text{Čista obratna sredstva v primerjavi z dolgoročnim dolgom} = \frac{\text{Kratkoročna sredstva} - \text{Kratkoročne obveznosti}}{\text{Dolgoročni dolg}} \quad (18)$$

Izračun čistih obratnih sredstev v primerjavi z dolgoročnim dolgom:

*Tabela 38: Podatki potencialnega lizingojemalca podjetja X (v EUR)*

| <b>Leto</b> | <b>Kratkoročne terjatve</b> | <b>Kratkoročne obveznosti</b> | <b>Čista obratna sredstva</b> | <b>Dolgoročni dolg</b> |
|-------------|-----------------------------|-------------------------------|-------------------------------|------------------------|
| leto 2008   | 128.614                     | 53.232                        | 75.382                        | 20.000                 |
| leto 2009   | 131.219                     | 62.190                        | 69.029                        | 0                      |
| leto 2010   | 152.188                     | 133.915                       | 18.273                        | 0                      |
| leto 2011   | 127.913                     | 89.471                        | 38.442                        | 13.968                 |

*Vir: Finančni podatki podjetij Gvin za leto 2008, 2009, 2010 in 2011.*

*Tabela 39: Podatki primerjanega podjetja (v EUR)*

| <b>Leto</b> | <b>Kratkoročne terjatve</b> | <b>Kratkoročne obveznosti</b> | <b>Čista obratna sredstva</b> | <b>Dolgoročni dolg</b> |
|-------------|-----------------------------|-------------------------------|-------------------------------|------------------------|
| leto 2008   | 4.160.889                   | 6.286.172                     | -2.125.283                    | 34.197                 |
| leto 2009   | 2.653.872                   | 4.635.012                     | -1.981.140                    | 483.952                |
| leto 2010   | 3.102.827                   | 6.199.285                     | -3.096.458                    | 922.332                |
| leto 2011   | 2.579.286                   | 3.447.220                     | -867.934                      | 2.032.225              |

*Vir: Finančni podatki podjetij Gvin za leto 2008, 2009, 2010 in 2011.*

*Tabela 40: Podatki povprečja mikro podjetij v panogi (v EUR)*

| <b>Leto</b> | <b>Kratkoročne terjatve</b> | <b>Kratkoročne obveznosti</b> | <b>Čista obratna sredstva</b> | <b>Dolgoročni dolg</b> |
|-------------|-----------------------------|-------------------------------|-------------------------------|------------------------|
| leto 2008   | 126.179                     | 177.976                       | -51.798                       | 10.000                 |
| leto 2009   | 105.504                     | 153.006                       | -47.502                       | 6.404                  |
| leto 2010   | 158.586                     | 185.863                       | -27.278                       | 95.625                 |
| leto 2011   | 173.947                     | 218.911                       | -44.965                       | 97.963                 |

*Vir: Finančni podatki podjetij Gvin za leto 2008, 2009, 2010 in 2011.*

*Tabela 41: Čista obratna sredstva v primerjavi z dolgoročnim dolgom*

| <b>Leto</b> | <b>Podjetje X</b> | <b>Primerjano podjetje v panogi</b> | <b>Povprečje mikro podjetij v panogi</b> |
|-------------|-------------------|-------------------------------------|------------------------------------------|
| leto 2008   | 3,77              | -62,15                              | -5,18                                    |
| leto 2009   | –                 | -4,09                               | -7,42                                    |
| leto 2010   | –                 | -3,36                               | -0,29                                    |
| leto 2011   | 2,75              | -0,43                               | -0,46                                    |

Potencialni lizingojemalec ima vsa leta pozitivna čista obratna sredstva, zato je tudi kazalnik pozitiven. Primerjano podjetje in povprečje mikro podjetij v panogi pa imajo negativna čista obratna sredstva, zato je tudi vrednost kazalnika negativna.

Negativna vrednost kazalnika pomeni, da se poleg zalog financira s kratkoročnimi viri tudi del dolgoročnih sredstev. S tem je tveganje za upnike in tudi za lastnike podjetja večje, ker gre za večje nihanje donosnosti in za tveganje izgube zaradi plačilne nesposobnosti (Goli, 2005, str. 84).

#### **4.4 Zaključna analiza rezultatov potencialnega lizingojemalca**

Visoka stopnja lastniškosti financiranja in nizka stopnja dolžniškosti financiranja nam kažejo na konzervativno finančno politiko potencialnega lizingojemalca in na njegovo finančno neodvisnost, kar je ugodno za lizingodajalca, ker znižuje stopnjo tveganja. Konzervativna finančna politika je značilna tudi za primerjano podjetje, za povprečje mikro podjetij pa je značilna bolj agresivna finančna politika. Koeficient dolgovno-kapitalskega razmerja nam pove, da potencialni lizingojemalec še vedno financira svoje poslovanje pretežno z lastnim kapitalom, čeprav mu je delež dolgov v proučevanem obdobju narastel. Tudi primerjano podjetje se pretežno financira z lastnim kapitalom, mikro podjetja v panogi pa se financirajo pretežno z najemanjem posojil, tveganje je tu večje, ker morajo paziti, da vsaj ohranijo obseg prodaje, da ne zaidejo v težave.

Iz koeficienta kapitalske pokritosti dolgoročnih sredstev vidimo, da je potencialni lizingojemalec v proučevanem obdobju v celoti financiral dolgoročna sredstva s kapitalom in da pri tem ni bil odvisen od zunanjih virov financiranja, kljub temu da se je kapitalska pokritost dolgoročnih sredstev poslabšala zaradi povečanja dolgov. Tudi za primerjano podjetje in za povprečje mikro podjetij v panogi lahko rečemo, da je kapitalska pokritost dolgoročnih sredstev več kot 100 %. Če hitri, pospešeni in kratkoročni koeficient pogledamo skupaj in skozi daljše časovno obdobje, lahko ugotovimo, da imamo pri potencialnem lizingojemalcu trend zmanjševanja plačilne sposobnosti, še vedno pa je izračun visok in s tem tveganje majhno. Sicer pa nas hitri koeficient opozarja na nizek delež likvidnih sredstev, kar velja tudi za primerjano podjetje in za povprečje mikro podjetij v panogi. Trend padanja plačilne sposobnosti med leti 2008 in 2010 je bil na račun večjega zadolževanja potencialnega

lizingojemalca pri dobaviteljih in zaradi večjega najemanja kratkoročnih posojil (razvidno tudi iz vodoravne in navpične analize bilance stanja), zadolževanje je bilo v letu 2011 manjše. Pomembno je, da vse tri koeficiente gledamo skupaj skozi daljše časovno obdobje, da dobimo informacijo o trendu dolgoročne plačilne sposobnosti.

Kazalniki obračanja kažejo na povečevanje povprečne dobe vezave zalog pri potencialnem lizingojemalcu iz 126 dni na 168 dni, v povprečju mikro podjetij v panogi je ta padla iz 105 dni na 66 dni, primerjano podjetje pa nekako konstantno drži dobo vezave zalog na istem nivoju približno 100 dni.

Kazalniki gospodarnosti kažejo, da se je uspešnost poslovanja potencialnega lizingojemalca v proučevanem obdobju povečala. Iz izračuna vidimo, da je stopnja dobičkovnosti prihodkov potencialnega lizingojemalca v letu 2009 padla, potem pa se v letih 2010 in 2011 zopet povečala. Pri svoji dejavnosti potencialni lizingojemalec dosega dobiček, stopnja čiste dobičkovnosti prihodkov potencialnega lizingojemalca je v primerjavi s primerjanim podjetjem boljša razen v letu 2009, v primerjavi s povprečjem mikro družb v panogi pa je precej boljša v vseh letih. Ključno za uspešnost poslovanja potencialnega lizingojemalca je povečanje prihodkov od prodaje pred stroški.

Kazalniki dobičkonosnosti nam kažejo, da je potencialni lizingojemalec posloval uspešno, izračun kazalnika ustreza teoretični vrednosti. Koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala je v proučevanem obdobju narastel, kar kaže, da s kapitalom dosega večji dobiček. V letu 2011 je potencialni lizingojemalec s 100 EUR kapitala ustvaril 12,20 EUR čistega dobička. Vrednost kazalnika je pri primerjanem podjetju nižja, s 100 EUR je ustvarilo v povprečju 5,50 EUR čistega dobička. Povprečje mikro podjetij v panogi ima med leti 2008 in 2009 višjo vrednost kot potencialni lizingojemalec, v letu 2011 pa praktično s kapitalom ni več ustvarjalo dobička. Tudi iz koeficienta razširjene dobičkonosnosti sredstev vidimo, da je potencialni lizingojemalec posloval uspešno, uspešneje tudi od primerjanega podjetja in od povprečja mikro družb v panogi.

Iz izračuna stopnje samofinanciranja vidimo, da potencialni lizingojemalec svoje poslovanje (dolgoročna sredstva in zaloge) financira z lastnimi sredstvi (kapitalom). Iz izračuna kreditne sposobnosti pa vidimo, da dolgoročna vlaganja v celoti financira z dolgoročnimi viri, iz izračuna pokritosti obresti vidimo, da je zmožen poravnati dospele obresti iz dobička iz poslovanja, tudi kazalnik čistih obratnih sredstev v primerjavi z dolgoročnim dolgom kaže na pozitivna čista obratna sredstva, zato je kazalnik pozitiven.

Ugotavljam, da so za lizing hišo kot finančno institucijo, najpomembnejši kazalniki stanja financiranja, pomemben je kazalnik pokritosti obresti, pomembni so kazalniki vodoravnega finančnega ustroja in kazalniki dobičkonosnosti. Na podlagi analize z računovodskimi kazalniki lahko ugotovim, da je poslovanje potencialnega lizingojemalca zelo stabilno. Kazalnik stanja financiranja kaže, da potencialni lizingojemalec 71 % svojega poslovanja

financira z lastnim kapitalom in da je le v manjši meri odvisen od zunanjih financerjev, čeprav je vrednost dolga v obdobju 2009–2011 narasla. Kazalnik kaže na dober finančni položaj. Ta kazalnik je za lizing hišo praktično najpomembnejši, lizing hiša ga najvišje vrednoti. Tudi kazalnik pokritosti obresti nam kaže na dobro sposobnost poravnavanja stroškov obresti za najete tuje vire iz razpoložljivih virov podjetja (dobička). Iz finančne analize s kazalniki ni opaziti, da bi se pojavile težave s plačilno sposobnostjo ali da bi se podjetje znašlo v težavah, posledično pa je tveganje za lizing hišo manjše. Tudi kazalniki dobičkonosnosti nam kažejo, da je bil potencialni lizingojemalec uspešen pri svojem poslovanju.

Vedno pa moramo biti previdni, vedno moramo najprej paziti na kvaliteto vhodnih podatkov za izračune, pri uporabi kazalnikov pa je po Čarman Poberaj (2002, str. 68) potrebna še dodatna previdnost, ker:

- kazalniki lahko zavajajo k napačnim odločitvam, saj temeljijo na preteklih podatkih, ki so bili doseženi v drugačnih pogojih poslovanja;
- upoštevanje absolutne vrednosti kazalnikov ne daje zanesljivih informacij o uspešnosti, analizirati je treba gibanje posameznih kazalnikov in jih primerjati s sorodnimi podjetji oziroma povprečjem v panogi;
- posameznim kazalnikom ne smemo pripisovati prevelike teže; uporabljati jih moramo v povezavi z drugimi, ker noben kazalnik ni popoln;
- ne moremo na splošno trditi, da je neka vrednost kazalnika dobra ali slaba;
- pomanjkljivost pri izračunu kazalnikov je lahko v tem, da se računajo na podlagi statičnih postavk, izraženih v nekem trenutku; pri nekaterih kazalnikih je treba upoštevati povprečno stanje in ne le stanja postavk iz bilance stanja na koncu poslovnega leta.

## **SKLEP**

Danes se tveganjem praktično ni mogoče izogniti, zato lizing hiša, ki nase ni pripravljena prevzeti nobenega tveganja, ne more biti uspešna. Pomembno je, da lizing hiša kar najbolj prepozna tveganja, jih tudi vnaprej predvidi, jih ustrezno obvladuje. Nekatera tveganja so predvidljiva, da se jih prepoznati, nekatera tveganja pa so popolnoma nepredvidljiva.

Najpomembnejše tveganje za lizing hišo je kreditno tveganje. Obvladovanje kreditnega tveganja je bistvena sestavina skrbnega in varnega poslovanja lizing hiše. Kreditno tveganje se kaže v nezmožnosti ali nepripravljenosti lizingojemalca, da izpolni svoje obveznosti po lizing pogodbi delno ali v celoti ali da svojih obveznosti ne bo poravnal pravočasno. Kreditno tveganje je potrebno oceniti že pred samo sklenitvijo lizing posla, glede na njegovo velikost se lizing poslu določi cena, določi se pogodbeni določila, določi se potrebne postopke izterjave in druga zavarovanja. Kreditno tveganje se oceni tudi pred sklenitvijo vsakega

novega posla z istim lizingojemalcem, določi se tudi ustrezne limite zadolžitve za posameznega lizingojemalca.

Ekonomski pojem za ocenitev kreditne sposobnosti, likvidnosti, splošne materialne solidnosti, dobrega imena v poslovnem svetu ter trdnosti položaja potencialnega lizingojemalca na trgu je boniteta. Pomembno je, da se lizing hiša ne posveča samo analizi preteklega poslovanja potencialnega lizingojemalca, ker je le-ta opredeljena predvsem s kvantitativnimi dejavniki, ampak da presodi tudi razvojno sposobnost in potencialno uspešnost potencialnega lizingojemalca v prihodnosti, kar naredi z modeli nefinančne in finančne analize.

Poudarek v mojem magistrskem delu je na ocenjevanju bonitete s tradicionalno metodo proučevanja bonitete. Predstavila sem primer ocene potencialnega lizingojemalca z analizo preteklega poslovanja, to je z analizo temeljnih računovodskih izkazov. S finančno analizo računovodskih izkazov poslovanja sem poskušala pridobiti informacije o uspešnosti poslovanja potencialnega lizingojemalca v preteklosti, z namenom oblikovanja informacij za prihodnje odločanje lizing hiše. Pri razlagi uspešnosti poslovanja potencialnega lizingojemalca moramo upoštevati, da ima posamezen računovodski kazalnik omejeno izrazno moč, zato moramo izračunati čim večje število kazalnikov primernih za določeno vrsto analize. Izračunala sem šest skupin kazalnikov, s pomočjo katerih sem ugotavljala uspešnost poslovanja potencialnega lizingojemalca v proučevanem obdobju ter ga primerjala s primerljivim podjetjem in povprečjem mikro podjetij v panogi. Najbolje je, da med seboj primerjamo podjetja, ki so primerljiva po vrsti in obsegu poslovanja. Problem se namreč lahko pojavi pri primerjalni analizi znotraj panoge, če imamo znotraj panoge majhno število podjetij. Analiza nam v tem primeru ne daje pravih rezultatov, ker velika podjetja preveč vplivajo na rezultate v panogi. V takih primerih je bolj smiselna primerjava s sorodno panogo. Ugotavljam, da so za lizing hišo kot finančno institucijo, najpomembnejši kazalniki stanja financiranja, pomemben je kazalnik pokritosti obresti, pomembni so kazalniki vodoravnega finančnega ustroja in kazalniki dobičkonosnosti.

Če povzamem navedeno, ugotovim, da analiza preteklega poslovanja potencialnega lizingojemalca nikakor ne zadošča za celovito oceno bonitete podjetja. Za celovito oceno bonitete poslovanja potencialnega lizingojemalca moramo upoštevati in znati presoditi tudi njegovo razvojno sposobnost in potencialno uspešnost v prihodnosti, zato moramo pri oceni bonitete potencialnega lizingojemalca upoštevati tudi druge značilnosti poslovanja potencialnega lizingojemalca kot so: lokacija, razvoj, vlaganja v razvoj, geografski položaj, značilnosti panoge v kateri deluje, lastnosti vodstva in druge značilnosti potencialnega lizingojemalca.

## LITERATURA IN VIRI

1. Ačko, U. (2009). Tveganje predčasnega vračila posojil. *Bančni vestnik*, 58(12), 18–24.
2. Amembal, S. (2000a). *Operating leases*. Salt Lake City: Amembal & Associates.
3. Amembal, S. (2000b). *Operating leases*. Salt Lake City: Amembal & Associates.
4. Avmedoska, A. (2005). *Uporaba instrumentov zavarovanj kreditnega tveganja pri bančnih naložbah* (specialistično delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
5. Bartol, M., & Janežič, K. (2007, 2. april). Finančni najem: lizing ugodnejši zaradi sprememb ZDDV. *Kapital*. Najdeno 9. decembra 2010 na spletnem naslovu <http://www.revijakapital.com/kapital/davcno-financno-svetovanje.php?idclanka=4620&oznaci=barto>
6. Benko, P. (2010). *Uporaba kazalnika sposobnosti zadolževanja pri vrednotenju kreditnega tveganja poslovanja z lizingojemalci v podjetju Hypo leasing d.o.o.* (diplomsko delo) Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
7. Bergant, Ž. (1995). Možnosti uporabe najema kot načina financiranja podjetij (2). *Bančni vestnik*, 44(7/8), 40–43.
8. Bergant, Ž. (1995). Možnosti uporabe najema kot načina financiranja podjetij. *Bančni vestnik*, 44(6), 27–30.
9. Bergant, Ž. (2006, oktober). Lizing kot oblika zadolževanja. *Visoka šola za računovodstvo*. Najdeno 9. decembra 2010 na spletnem naslovu <http://www.vsr.si/clanki/lizing.pdf>
10. Bergant, Ž. (2007). *Osnove analize poslovanja*. Ljubljana: Abeceda storitve d.o.o.
11. Borak, N. (2000). *Analiza bančnih tveganj*. Ljubljana: Zveza ekonomistov Slovenije.
12. Brigham, E. F. (1992). *Fundamentals of Financial Management*. Orlando: The Dryden Press.
13. Čarman Poberaj, S. (2002). *Oblikovanje računovodskih informacij za potrebe nadzornih svetov slovenskih podjetij* (magistrsko delo) Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
14. Duhovnik, M. (2002). *Uspešnost in učinkovitost poslovanja podjetja na podlagi ekonomskih in finančnih kazalcev* (doktorska disertacija). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
15. *Finančni podatki podjetij Gvin za leto 2008, 2009, 2010 in 2011*. Najdeno 20. decembra 2012 na spletnem naslovu <http://www.gvin.com/GvinFipo/Pages/Company.aspx?CompanyId=54007&CompanyDetailType=BalanceSheet&CompanyDetailSubType=BalanceSheet>
16. Foster, G. (1986). *Financial Statement Analysis*. Englewood Cliffs: New Jersey, Prentice-Hall International.
17. Gerbec, F., & Košir, B. (1999). *Pogodbe o leasingu*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
18. Goli, N. (2005). *Računovodsko proučevanje bonitete podjetja v povezavi s kreditnim tveganjem bank* (magistrsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
19. Halladay, S., & Amembal, S. (1998a). *Equipment Leasing*. New York: Euromoney Lease Training.
20. Halladay, S., & Amembal, S. (1998b). *Equipment Leasing*. New York: Euromoney Lease Training.

21. Hočevar, M., Glažar, T., Gostiša, M., Koritnik Rakela, S., Okorn, T., Ravnik, M., Zaman Grof, M., Vidic, D., Omahen, S., Slivnik, S., Vukovič, K., Klobučar Mirovič, N., Derčar, M., Močnik, J., Vehar, N., Vegelj., B., Branilovič, D., Drobež Tomšič, M., Pogrujc, A., Smolič, N., Žepič, M., Volk, D., Prijatelj Čad, E., Sedej Balkovec, L., Prijatelj, B., Kovačič, C., Toman Pfajfar, T., & Klemenc, J. (2007). *Praktični vodič po računovodstvu: strokovni priročnik s praktičnimi primeri, nasveti in navodili za računovodstvo gospodarskih družb*. Ljubljana: Verlag Dashofer, Založba d.o.o.
22. Horvat, T. (2001, 30. januar). Menica ima več pomenov. *Finance*. Najdeno 16. maja 2012 na spletnem naslovu [http://www.finance.si/2140/Menica\\_ima\\_ve\\_pomenov](http://www.finance.si/2140/Menica_ima_ve_pomenov)
23. Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU. (2008). *Slovar slovenskega knjižnega jezika*. Najdeno 20. decembra 2012 na spletnem naslovu <http://bos.zrc-sazu.si/sskj.html>
24. Kendall, R. (1998). *Risk management for executives: a practical approach to controlling business risk*. London: Pitman Publishing.
25. Knez-Riedl, J. (2000a). *Pojmovanje in presojanje bonitete podjetja*. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
26. Knez-Riedl, J. (2003b). Kakovost, inovativnost in boniteta podjetja – prešibko upoštevanje kakovosti poslovanja in inovativnosti pri presojanju bonitete podjetja. *Organizacija*, 36(9), 620–627.
27. Kobal, I. (2007). Kako bodo banke pričele upravljati z operativnim tveganjem? *Bančni vestnik*, 56(6), 47–50.
28. Koletnik, F. (1997). *Analiziranje računovodskih izkazov*. Maribor: Ekonomsko-poslovna fakulteta Maribor.
29. Kos, J. (2010). Pomembnost stresnih scenarijev upravljanja likvidnosti. *Bančni vestnik*, 59(1/2), 36–40.
30. Košmerl, I. (2009). Operativna tveganja in finančna kriza. *Bančni vestnik*, 58(4), 27–32.
31. *Mednarodni standardi računovodskega poročanja*. (2008). Najdeno 9. decembra 2010 na spletnem naslovu <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:320:0001:0481:SL:PDF>
32. Može, M. (2008). Zgodovina in razvoj lizinga. *Bančni vestnik*, 57(12), 50–54.
33. Mramor, D. (1993). *Uvod v poslovne finance*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
34. Mramor, D. (1999). Sodobna finančna analiza podjetja. *Zbornik referatov XXXI. Simpozija o sodobnih metodah v računovodstvu, financah in reviziji* (str. 327–338). Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
35. Obligacijski zakonik. *Uradni list RS* št. 97/2007-UPB1.
36. Pivka Galun, N. (2005, 3. maj). Lizing alternativa kreditu. *Kapital*. Najdeno 9. decembra 2010 na spletnem naslovu <http://www.revijakapital.com/kapital/poslovnefinance.php?idclanka=3090>
37. *Pravilnik o izvajanju Zakona o davku na dodano vrednost* (neuradno prečiščeno besedilo št. 6). Najdeno 9. decembra 2010 na spletnem naslovu [http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/Davki\\_in\\_carine/Sprejeti\\_predpisi/Zakon\\_o\\_davku\\_na\\_dodano\\_vrednost/PravilnikoizvajanjuZDDV-NPB6\\_3\\_.pdf](http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/Davki_in_carine/Sprejeti_predpisi/Zakon_o_davku_na_dodano_vrednost/PravilnikoizvajanjuZDDV-NPB6_3_.pdf)

38. Saunders, A. (1994). *Financial institutions management: a modern perspective*. Burr Ridge: Irwin.
39. Saunders, M., Lewis, P., & Thornhill, A. (2007). *Research Methods for Business Students*. England: *British library cataloging in publication data*. Najdeno 27. oktobra 2010 na spletnem naslovu <http://books.google.com/books?id=43wDBmAKzA4C&pg=PA557&dq=research+methods+for+business+students+2003&ei=sRqkSq6pFZeMyQTvvuSICA#v=onepage&q=research%20methods%20for%20business%20students%202003&f=false>
40. *Slovenski računovodski standardi*. (2006). Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
41. Škorjanc, L. (2003). *Kreditno tveganje in zavarovanje posojil pri zavarovalnici* (magistrsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
42. Uredba o standardni klasifikaciji dejavnosti. *Uradni list RS* št. 69/2007, 17/2008).
43. Veršnik Čemas, N. (2006). Varovanje pred obrestnim tveganjem. *Bančni vestnik*, 55(7/8), 46–49.
44. Vezjak, B. (2008). Obvladovanje tveganj v podjetju. *IKS – revija za računovodstvo in finance*, 35(5), 9–17.
45. Vezjak, B. (2008). Poslovni procesi in obvladovanje tveganj. *IKS – revija za računovodstvo in finance*, 35(6), 65–71.
46. Vezjak, B. (2008). Notranje kontrole in obvladovanje tveganj. *IKS – revija za računovodstvo in finance*, 35(8), 7–12.
47. Vuk, L. (2005). *Tveganja in njihova zavarovanja v financiranju s kreditom ali leasingom* (magistrsko delo). Kranj: Fakulteta za organizacijske vede.
48. Zakon o davku na dodano vrednost. *Uradni list RS* št. 10/2010-UPB2, 85/2010.
49. Zakon o potrošniških kreditih. *Uradni list RS* št. 59/2010, 77/2011, 30/2013.
50. Zaman, M., Hočevár, M., & Igličar, A. (2007). *Temelji računovodstva*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
51. *Združenje bank Slovenije*. Najdeno 20. decembra 2012 na spletnem naslovu <http://www.zbs-giz.si/zdruzenje-bank.asp?StructureId=384>
52. Žagar, I. (1991). Pojem bonitete podjetja in vrste kreditnih rizikov. *Bančni vestnik*, 40(3), 86–90.
53. Žiberna, J. (1999). *Menica*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
54. Xy d.o.o. (2009a). *Politika upravljanja likvidnosti podjetja Xy d.o.o.* (interno gradivo). Nova Gorica: Podjetje Xy d.o.o.
55. Xy d.o.o. (2009b). *Politika upravljanja obrestnega tveganja podjetja Xy d.o.o.* (interno gradivo). Nova Gorica: Podjetje Xy d.o.o.
56. Xy d.o.o. (2009c). *Politika upravljanja operativnega tveganja podjetja Xy d.o.o.* (interno gradivo). Nova Gorica: Podjetje Xy d.o.o.
57. Xy d.o.o. (2009d). *Politika upravljanja valutnega tveganja podjetja Xy d.o.o.* (interno gradivo). Nova Gorica: Podjetje Xy d.o.o.
58. Xy d.o.o. (2009e). *Pravilnik o odobravanju lizing pogodb* (interno gradivo). Nova Gorica: Podjetje Xy d.o.o.
59. Xy d.o.o. (2011). *Poslovno poročilo podjetja Xy d.o.o.* (interno gradivo). Nova Gorica: Podjetje Xy d.o.o.

## **PRILOGE**



## KAZALO PRILOG

|                                                                                                                                       |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Priloga 1: Vodoravna analiza bilance stanja podjetja X na dan 31.12.2011 in 31.12.2008.....                                           | 1  |
| Priloga 2: Vodoravna analiza bilance stanja podjetja X na dan 31.12.2011, 31.12.2010,<br>31.12.2009 in 31.12.2008 .....               | 2  |
| Priloga 3: Navpična analiza bilance stanja podjetja X na dan 31.12.2011, 31.12.2010,<br>31.12.2009 in 31.12.2008 .....                | 3  |
| Priloga 4: Primerjava navpičnih analiz bilanc stanja podjetja X in povprečja podjetij v<br>panogi za leto 2011.....                   | 4  |
| Priloga 5: Primerjava navpičnih analiz bilanc stanja podjetja X in primerjanega podjetja v<br>panogi za leto 2011.....                | 5  |
| Priloga 6: Vodoravna analiza izkaza poslovnega izida podjetja X za leto 2011 in 2008 .....                                            | 6  |
| Priloga 7: Vodoravna analiza izkaza poslovnega izida podjetja X za leto 2011, 2010,<br>2009 in 2008 .....                             | 7  |
| Priloga 8: Navpična analiza izkaza poslovnega izida podjetja X za leto 2011, 2010, 2009<br>in 2008.....                               | 8  |
| Priloga 9: Primerjava navpičnih analiz izkazov poslovnega izida podjetja X in povprečja<br>mikro podjetij v panogi za leto 2011 ..... | 9  |
| Priloga 10: Primerjava navpičnih analiz izkazov poslovnega izida podjetja X in<br>primerjanega podjetja v panogi za leto 2011.....    | 10 |
| Priloga 11: Prikaz kazalnikov po Slovenskih računovodskih standardih .....                                                            | 11 |



## Priloga 1: Vodoravna analiza bilance stanja podjetja X na dan 31.12.2011 in 31.12.2008

|                                                            | 31.12.2011 v<br>EUR | 31.12.2008 v<br>EUR | Povečanje<br>oziroma<br>zmanjšanje v<br>EUR | %<br>spremembe |
|------------------------------------------------------------|---------------------|---------------------|---------------------------------------------|----------------|
| Sredstva                                                   | 359.022             | 346.142             | 346.142                                     | 3,72           |
| A. Dolgoročna sredstva                                     | 97.934              | 119.438             | -21.504                                     | -18,00         |
| I. Neopredmetena sredstva in dolgoročne AČR                | 3.820               | 0                   | 3.820                                       | –              |
| 1. Neopredmetena sredstva                                  | 3.820               | 0                   | 3.820                                       | –              |
| 2. Dolgoročne AČR                                          | 0                   | 0                   | 0                                           | –              |
| II. Opredmetena osnovna sredstva                           | 69.114              | 119.438             | -50.324                                     | -42,13         |
| III. Dolgoročne finančne naložbe in Naložbene nepremičnine | 25.000              | 0                   | 25.000                                      | –              |
| 1. Naložbene nepremičnine                                  | 0                   | 0                   | 0                                           | –              |
| 2. Dolgoročne finančne naložbe                             | 25.000              | 0                   | 25.000                                      | –              |
| IV. Dolgoročne poslovne terjatve                           | 0                   | 0                   | 0                                           | –              |
| V. Odložene terjatve za davek                              | 0                   | 0                   | 0                                           | –              |
| B. Kratkoročna sredstva                                    | 257.315             | 223.917             | 33.398                                      | 14,92          |
| I. Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo              | 0                   | 0                   | 0                                           | –              |
| II. Zaloge                                                 | 101.285             | 76.685              | 24.600                                      | 32,08          |
| III. Kratkoročne finančne naložbe                          | 0                   | 0                   | 0                                           | –              |
| IV. Kratkoročne poslovne terjatve                          | 127.913             | 128.614             | -701                                        | -0,55          |
| V. Denarna sredstva                                        | 28.117              | 18.618              | 9.499                                       | 51,02          |
| C. Kratkoročne AČR                                         | 3.773               | 2.787               | 986                                         | 35,38          |
| Obveznosti do virov sredstev                               | 359.022             | 346.142             | 12.880                                      | 3,72           |
| A. Kapital                                                 | 255.191             | 272.910             | -17.719                                     | -6,49          |
| I. Vpoklicani kapital                                      | 32.500              | 32.500              | 0                                           | 0,00           |
| 1. Osnovni kapital                                         | 32.500              | 32.500              | 0                                           | 0,00           |
| 2. Nevpoklicani kapital                                    | 0                   | 0                   | 0                                           | –              |
| II. Kapitalske rezerve                                     | 8.109               | 8.109               | 0                                           | 0,00           |
| III. Rezerve iz dobička                                    | 3.250               | 3.250               | 0                                           | 0,00           |
| IV. Presežek iz prevrednotenja                             | 0                   | 0                   | 0                                           | –              |
| V. Preneseni čisti poslovni izid                           | 183.714             | 208.244             | -24.530                                     | -11,78         |
| VI. Čisti poslovni izid poslovnega leta                    | 27.618              | 20.807              | 6.811                                       | 32,73          |
| B. Rezervacije in dolgoročne PČR                           | 0                   | 0                   | 0                                           | –              |
| Finančne in poslovne obveznosti                            | 103.439             | 73.232              | 30.207                                      | 41,25          |
| C. Dolgoročne obveznosti                                   | 13.968              | 20.000              | -6.032                                      | -30,16         |
| I. Dolgoročne finančne obveznosti                          | 13.968              | 20.000              | -6.032                                      | -30,16         |
| II. Dolgoročne poslovne obveznosti                         | 0                   | 0                   | 0                                           | –              |
| III. Odložene obveznosti za davek                          | 0                   | 0                   | 0                                           | –              |
| Č. Kratkoročne obveznosti                                  | 89.471              | 53.232              | 36.239                                      | 68,08          |
| I. Obveznosti, vključene v skupine za odtujitev            | 0                   | 0                   | 0                                           | –              |
| II. Kratkoročne finančne obveznosti                        | 30.000              | 0                   | 30.000                                      | –              |
| III. Kratkoročne poslovne obveznosti                       | 59.471              | 53.232              | 6.239                                       | 11,72          |
| D. Kratkoročne PČR                                         | 392                 | 0                   | 392                                         | –              |

*Vir: Finančni podatki podjetij Gvin za leto 2008 in 2011 ter lastni izračun iz finančnih podatkov podjetja X za leto 2008 in 2011.*

**Priloga 2: Vodoravna analiza bilance stanja podjetja X na dan 31.12.2011, 31.12.2010, 31.12.2009 in 31.12.2008**

|                                               | 31.12.2011 v<br>EUR | 31.12.2010<br>v EUR | Povečanje/<br>zmanjšanje | %<br>spremembe | 31.12.2010<br>v EUR | 31.12.2009<br>v EUR | Povečanje/<br>zmanjšanje | %<br>spremembe | 31.12.2009<br>v EUR | 31.12.2008<br>v EUR | Povečanje/<br>zmanjšanje | %<br>spremembe |
|-----------------------------------------------|---------------------|---------------------|--------------------------|----------------|---------------------|---------------------|--------------------------|----------------|---------------------|---------------------|--------------------------|----------------|
| Sredstva                                      | 359.022             | 377.796             | -18.774                  | -4,97          | 377.796             | 347.077             | 30.719                   | 8,85           | 347.077             | 346.142             | 935                      | 0,27           |
| A. Dolgoročna sredstva                        | 97.934              | 93.402              | 4.532                    | 4,85           | 93.402              | 106.193             | -12.791                  | -12,05         | 106.193             | 119.438             | -13.245                  | -11,09         |
| I. Neopredmetena sredstva in dolgoroč. AČR    | 3.820               | 613                 | 3.207                    | 523,16         | 613                 | 0                   | 613                      | –              | 0                   | 0                   | 0                        | –              |
| 1. Neopredmetena sredstva                     | 3.820               | 613                 | 3.207                    | 523,16         | 613                 | 0                   | 613                      | –              | 0                   | 0                   | 0                        | –              |
| 2. Dolgoročne AČR                             | 0                   | 0                   | 0                        | –              | 0                   | 0                   | 0                        | –              | 0                   | 0                   | 0                        | –              |
| II. Opredmetena osnovna sredstva              | 69.114              | 67.789              | 1.325                    | 1,95           | 67.789              | 81.193              | -13.404                  | -16,51         | 81.193              | 119.438             | -38.245                  | -32,02         |
| III. Dolgoročne fin.naložbe in naložbene nep. | 25.000              | 25.000              | 0                        | 0,00           | 25.000              | 25.000              | 0                        | 0,00           | 25.000              | 0                   | 25.000                   | –              |
| 1. Naložbene nepremičnine                     | 0                   | 0                   | 0                        | –              | 0                   | 0                   | 0                        | –              | 0                   | 0                   | 0                        | –              |
| 2. Dolgoročne finančne naložbe                | 25.000              | 25.000              | 0                        | 0,00           | 25.000              | 25.000              | 0                        | 0,00           | 25.000              | 0                   | 25.000                   | –              |
| IV. Dolgoročne poslovne terjatve              | 0                   | 0                   | 0                        | –              | 0                   | 0                   | 0                        | –              | 0                   | 0                   | 0                        | –              |
| V. Odložene terjatve za davek                 | 0                   | 0                   | 0                        | –              | 0                   | 0                   | 0                        | –              | 0                   | 0                   | 0                        | –              |
| B. Kratkoročna sredstva                       | 257.315             | 282.048             | -24.733                  | -8,77          | 282.048             | 237.651             | 44.397                   | 18,68          | 237.651             | 223.917             | 13.734                   | 6,13           |
| I. Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo | 0                   | 0                   | 0                        | –              | 0                   | 0                   | 0                        | –              | 0                   | 0                   | 0                        | –              |
| II. Zaloge                                    | 101.285             | 83.985              | 17.300                   | 20,60          | 83.985              | 75.597              | 8.388                    | 11,10          | 75.597              | 76.685              | -1.088                   | -1,42          |
| III. Kratkoročne finančne naložbe             | 0                   | 0                   | 0                        | –              | 0                   | 0                   | 0                        | –              | 0                   | 0                   | 0                        | –              |
| IV. Kratkoročne poslovne terjatve             | 127.913             | 152.188             | -24.275                  | -15,95         | 152.188             | 131.219             | 20.969                   | 15,98          | 131.219             | 128.614             | 2.605                    | 2,03           |
| V. Denarna sredstva                           | 28.117              | 45.875              | -17.758                  | -38,71         | 45.875              | 30.835              | 15.040                   | 48,78          | 30.835              | 18.618              | 12.217                   | 65,62          |
| C. Kratkoročne AČR                            | 3.773               | 2.346               | 1.427                    | 60,83          | 2.346               | 3.233               | -887                     | -27,44         | 3.233               | 2.787               | 446                      | 16,00          |
| Obveznosti do virov sredstev                  | 359.022             | 377.796             | -18.774                  | -4,97          | 377.796             | 347.077             | 30.719                   | 8,85           | 347.077             | 346.142             | 935                      | 0,27           |
| A. Kapital                                    | 255.191             | 243.822             | 11.369                   | 4,66           | 243.822             | 284.887             | -41.065                  | -14,41         | 284.887             | 272.910             | 11.977                   | 4,39           |
| I. Vpoklicani kapital                         | 32.500              | 32.500              | 0                        | 0,00           | 32.500              | 32.500              | 0                        | 0,00           | 32.500              | 32.500              | 0                        | 0,00           |
| 1. Osnovni kapital                            | 32.500              | 32.500              | 0                        | 0,00           | 32.500              | 32.500              | 0                        | 0,00           | 32.500              | 32.500              | 0                        | 0,00           |
| 2. Nevpoklicani kapital                       | 0                   | 0                   | 0                        | –              | 0                   | 0                   | 0                        | –              | 0                   | 0                   | 0                        | –              |
| II. Kapitalske rezerve                        | 8.109               | 8.109               | 0                        | 0,00           | 8.109               | 8.109               | 0                        | 0,00           | 8.109               | 8.109               | 0                        | 0,00           |
| III. Rezerve iz dobička                       | 3.250               | 3.250               | 0                        | 0,00           | 3.250               | 3.250               | 0                        | 0,00           | 3.250               | 3.250               | 0                        | 0,00           |
| IV. Presežek iz prevrednotenja                | 0                   | 0                   | 0                        | –              | 0                   | 0                   | 0                        | –              | 0                   | 0                   | 0                        | –              |
| V. Preneseni čisti poslovni izid              | 183.714             | 181.144             | 2.570                    | 1,42           | 181.144             | 229.051             | -47.907                  | -20,92         | 229.051             | 208.244             | 20.807                   | 9,99           |
| VI. Čisti poslovni izid poslovnega leta       | 27.618              | 18.819              | 8.799                    | 46,76          | 18.819              | 11.977              | 6.842                    | 57,13          | 11.977              | 20.807              | -8.830                   | -42,44         |
| B. Rezervacije in dolgoročne PCR              | 0                   | 0                   | 0                        | –              | 0                   | 0                   | 0                        | –              | 0                   | 0                   | 0                        | –              |
| Finančne in poslovne obveznosti               | 103.439             | 133.915             | -30.476                  | -22,76         | 133.915             | 62.190              | 71.725                   | 115,33         | 62.190              | 73.232              | -11.042                  | -15,08         |
| C. Dolgoročne obveznosti                      | 13.968              | 0                   | 13.968                   | –              | 0                   | 0                   | 0                        | –              | 0                   | 20.000              | -20.000                  | -100,00        |
| I. Dolgoročne finančne obveznosti             | 13.968              | 0                   | 13.968                   | –              | 0                   | 0                   | 0                        | –              | 0                   | 20.000              | -20.000                  | -100,00        |
| II. Dolgoročne poslovne obveznosti            | 0                   | 0                   | 0                        | –              | 0                   | 0                   | 0                        | –              | 0                   | 0                   | 0                        | –              |
| III. Odložene obveznosti za davek             | 0                   | 0                   | 0                        | –              | 0                   | 0                   | 0                        | –              | 0                   | 0                   | 0                        | –              |
| Č. Kratkoročne obveznosti                     | 89.471              | 133.915             | -44.444                  | -33,19         | 133.915             | 62.190              | 71.725                   | 115,33         | 62.190              | 53.232              | 8.958                    | 16,83          |
| I. Obveznosti, vključene v skup. za odtujitev | 0                   | 0                   | 0                        | –              | 0                   | 0                   | 0                        | –              | 0                   | 0                   | 0                        | –              |
| II. Kratkoročne finančne obveznosti           | 30.000              | 50.000              | -20.000                  | -40,00         | 50.000              | 0                   | 50.000                   | –              | 0                   | 0                   | 0                        | –              |
| III. Kratkoročne poslovne obveznosti          | 59.471              | 83.915              | -24.444                  | -29,13         | 83.915              | 62.190              | 21.725                   | 34,93          | 62.190              | 53.232              | 8.958                    | 16,83          |
| D. Kratkoročne PCR                            | 392                 | 59                  | 333                      | 564,41         | 59                  | 0                   | 59                       | –              | 0                   | 0                   | 0                        | –              |

*Vir: Finančni podatki podjetij Gvin za leto 2008, 2009, 2010 in 2011 ter lastni izračun iz finančnih podatkov podjetja X za leto 2008, 2009, 2010 in 2011.*

**Priloga 3: Navpična analiza bilance stanja podjetja X na dan 31.12.2011, 31.12.2010, 31.12.2009 in 31.12.2008**

|                                                            | 31.12.2011 v<br>EUR | %      | 31.12.2010 v<br>EUR | %      | 31.12.2009 v<br>EUR | %      | 31.12.2008 v<br>EUR | %      |
|------------------------------------------------------------|---------------------|--------|---------------------|--------|---------------------|--------|---------------------|--------|
| Sredstva                                                   | 359.022             | 100,00 | 377.796             | 100,00 | 347.077             | 100,00 | 346.142             | 100,00 |
| A. Dolgoročna sredstva                                     | 97.934              | 27,28  | 93.402              | 26,02  | 106.193             | 30,60  | 119.438             | 34,51  |
| I. Neopredmetena sredstva in dolgoročne AČR                | 3.820               | 1,06   | 613                 | 0,17   | 0                   | 0,00   | 0                   | 0,00   |
| 1. Neopredmetena sredstva                                  | 3.820               | 1,06   | 613                 | 0,17   | 0                   | 0,00   | 0                   | 0,00   |
| 2. Dolgoročne AČR                                          | 0                   | 0,00   | 0                   | 0,00   | 0                   | 0,00   | 0                   | 0,00   |
| II. Opredmetena osnovna sredstva                           | 69.114              | 19,25  | 67.789              | 18,88  | 81.193              | 23,39  | 119.438             | 34,51  |
| III. Dolgoročne finančne naložbe in Naložbene nepremičnine | 25.000              | 6,96   | 25.000              | 6,96   | 25.000              | 7,20   | 0                   | 0,00   |
| 1. Naložbene nepremičnine                                  | 0                   | 0,00   | 0                   | 0,00   | 0                   | 0,00   | 0                   | 0,00   |
| 2. Dolgoročne finančne naložbe                             | 25.000              | 6,96   | 25.000              | 6,96   | 25.000              | 7,20   | 0                   | 0,00   |
| IV. Dolgoročne poslovne terjatve                           | 0                   | 0,00   | 0                   | 0,00   | 0                   | 0,00   | 0                   | 0,00   |
| V. Odložene terjatve za davek                              | 0                   | 0,00   | 0                   | 0,00   | 0                   | 0,00   | 0                   | 0,00   |
| B. Kratkoročna sredstva                                    | 257.315             | 71,67  | 282.048             | 78,56  | 237.651             | 68,47  | 223.917             | 64,69  |
| I. Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo              | 0                   | 0,00   | 0                   | 0,00   | 0                   | 0,00   | 0                   | 0,00   |
| II. Zaloge                                                 | 101.285             | 28,21  | 83.985              | 23,39  | 75.597              | 21,78  | 76.685              | 22,15  |
| III. Kratkoročne finančne naložbe                          | 0                   | 0,00   | 0                   | 0,00   | 0                   | 0,00   | 0                   | 0,00   |
| IV. Kratkoročne poslovne terjatve                          | 127.913             | 35,63  | 152.188             | 42,39  | 131.219             | 37,81  | 128.614             | 37,16  |
| V. Denarna sredstva                                        | 28.117              | 7,83   | 45.875              | 12,78  | 30.835              | 8,88   | 18.618              | 5,38   |
| C. Kratkoročne AČR                                         | 3.773               | 1,05   | 2.346               | 0,65   | 3.233               | 0,93   | 2.787               | 0,81   |
| Obveznosti do virov sredstev                               | 359.022             | 100,00 | 377.796             | 100,00 | 347.077             | 100,00 | 346.142             | 100,00 |
| A. Kapital                                                 | 255.191             | 71,08  | 243.822             | 64,54  | 284.887             | 82,08  | 272.910             | 78,84  |
| I. Vpoklicani kapital                                      | 32.500              | 9,05   | 32.500              | 8,60   | 32.500              | 9,36   | 32.500              | 9,39   |
| 1. Osnovni kapital                                         | 32.500              | 9,05   | 32.500              | 8,60   | 32.500              | 9,36   | 32.500              | 9,39   |
| 2. Nevpoklicani kapital                                    | 0                   | 0,00   | 0                   | 0,00   | 0                   | 0,00   | 0                   | 0,00   |
| II. Kapitalske rezerve                                     | 8.109               | 2,26   | 8.109               | 2,15   | 8.109               | 2,34   | 8.109               | 2,34   |
| III. Rezerve iz dobička                                    | 3.250               | 0,91   | 3.250               | 0,86   | 3.250               | 0,94   | 3.250               | 0,94   |
| IV. Presežek iz prevrednotenja                             | 0                   | 0,00   | 0                   | 0,00   | 0                   | 0,00   | 0                   | 0,00   |
| V. Preneseni čisti poslovni izid                           | 183.714             | 51,17  | 181.144             | 47,95  | 229.051             | 65,99  | 208.244             | 60,16  |
| VI. Čisti poslovni izid poslovnega leta                    | 27.618              | 7,69   | 18.819              | 4,98   | 11.977              | 3,45   | 20.807              | 6,01   |
| B. Rezervacije in dolgoročne PCR                           | 0                   | 0,00   | 0                   | 0,00   | 0                   | 0,00   | 0                   | 0,00   |
| Finančne in poslovne obveznosti                            | 103.439             | 28,81  | 133.915             | 35,45  | 62.190              | 17,92  | 73.232              | 21,16  |
| C. Dolgoročne obveznosti                                   | 13.968              | 3,89   | 0                   | 0,00   | 0                   | 0,00   | 20.000              | 5,78   |
| I. Dolgoročne finančne obveznosti                          | 13.968              | 3,89   | 0                   | 0,00   | 0                   | 0,00   | 20.000              | 5,78   |
| II. Dolgoročne poslovne obveznosti                         | 0                   | 0,00   | 0                   | 0,00   | 0                   | 0,00   | 0                   | 0,00   |
| III. Odložene obveznosti za davek                          | 0                   | 0,00   | 0                   | 0,00   | 0                   | 0,00   | 0                   | 0,00   |
| Č. Kratkoročne obveznosti                                  | 89.471              | 24,92  | 133.915             | 35,45  | 62.190              | 17,92  | 53.232              | 15,38  |
| I. Obveznosti, vključene v skupine za odtujitev            | 0                   | 0,00   | 0                   | 0,00   | 0                   | 0,00   | 0                   | 0,00   |
| II. Kratkoročne finančne obveznosti                        | 30.000              | 8,36   | 50.000              | 13,23  | 0                   | 0,00   | 0                   | 0,00   |
| III. Kratkoročne poslovne obveznosti                       | 59.471              | 16,56  | 83.915              | 22,21  | 62.190              | 17,92  | 53.232              | 15,38  |
| D. Kratkoročne PCR                                         | 392                 | 0,11   | 59                  | 0,02   | 0                   | 0,00   | 0                   | 0,00   |

*Vir: Finančni podatki podjetij Gvin za leto 2008, 2009, 2010 in 2011 ter lastni izračun iz finančnih podatkov podjetja X za leto 2008, 2009, 2010 in 2011.*

**Priloga 4: Primerjava navpičnih analiz bilanc stanja podjetja X in povprečja podjetij v panogi za leto 2011**

|                                                            | Podjetje X v EUR | Struktura v % | Povprečje mikro podjetij v panogi v EUR | Struktura v % |
|------------------------------------------------------------|------------------|---------------|-----------------------------------------|---------------|
| Sredstva                                                   | 359.022          | 100,00        | 433.948                                 | 100,00        |
| A. Dolgoročna sredstva                                     | 97.934           | 27,28         | 45.731                                  | 10,54         |
| I. Neopredmetena sredstva in dolgoročne AČR                | 3.820            | 1,06          | 1.273                                   | 0,29          |
| 1. Neopredmetena sredstva                                  | 3.820            | 1,06          | 1.273                                   | 0,29          |
| 2. Dolgoročne AČR                                          | 0                | 0,00          | 0                                       | 0,00          |
| II. Opredmetena osnovna sredstva                           | 69.114           | 19,25         | 36.125                                  | 8,32          |
| III. Dolgoročne finančne naložbe in Naložbene nepremičnine | 25.000           | 6,96          | 8.333                                   | 1,92          |
| 1. Naložbene nepremičnine                                  | 0                | 0,00          | 0                                       | 0,00          |
| 2. Dolgoročne finančne naložbe                             | 25.000           | 6,96          | 8.333                                   | 1,92          |
| IV. Dolgoročne poslovne terjatve                           | 0                | 0,00          | 0                                       | 0,00          |
| V. Odložene terjatve za davek                              | 0                | 0,00          | 0                                       | 0,00          |
| B. Kratkoročna sredstva                                    | 257.315          | 71,67         | 386.743                                 | 89,12         |
| I. Sredstva prodajo                                        | 0                | 0,00          | 0                                       | 0,00          |
| II. Zaloge                                                 | 101.285          | 28,21         | 136.665                                 | 31,49         |
| III. Kratkoročne finančne naložbe                          | 0                | 0,00          | 13.333                                  | 3,07          |
| IV. Kratkoročne poslovne terjatve                          | 127.913          | 35,63         | 173.947                                 | 40,08         |
| V. Denarna sredstva                                        | 28.117           | 7,83          | 62.797                                  | 14,47         |
| C. Kratkoročne AČR                                         | 3.773            | 1,05          | 1.474                                   | 0,34          |
| Obveznosti do virov sredstev                               | 359.022          | 100,00        | 433.948                                 | 100,00        |
| A. Kapital                                                 | 255.191          | 71,08         | 116.943                                 | 26,95         |
| I. Vpoklicani kapital                                      | 32.500           | 9,05          | 16.254                                  | 3,75          |
| 1. Osnovni kapital                                         | 32.500           | 9,05          | 16.254                                  | 3,75          |
| 2. Nevpoklicani kapital                                    | 0                | 0,00          | 0                                       | 0,00          |
| II. Kapitalske rezerve                                     | 8.109            | 2,26          | 2.703                                   | 0,62          |
| III. Rezerve iz dobička                                    | 3.250            | 0,91          | 1.625                                   | 0,37          |
| IV. Presežek iz prevrednotenja                             | 0                | 0,00          | 0                                       | 0,00          |
| V. Preneseni čisti poslovni izid                           | 183.714          | 51,17         | 96.436                                  | 22,22         |
| VI. Čisti poslovni izid poslovnega leta                    | 27.618           | 7,69          | -76                                     | -0,02         |
| B. Rezervacije in dolgoročne PČR                           | 0                | 0,00          | 0                                       | 0,00          |
| Finančne in poslovne obveznosti                            | 103.439          | 28,81         | 316.874                                 | 73,02         |
| C. Dolgoročne obveznosti                                   | 13.968           | 3,89          | 97.963                                  | 22,57         |
| I. Dolgoročne finančne obveznosti                          | 13.968           | 3,89          | 97.963                                  | 22,57         |
| II. Dolgoročne poslovne obveznosti                         | 0                | 0,00          | 0                                       | 0,00          |
| III. Odložene obveznosti za davek                          | 0                | 0,00          | 0                                       | 0,00          |
| Č. Kratkoročne obveznosti                                  | 89.471           | 24,92         | 218.911                                 | 50,45         |
| I. Obveznosti, vključene v skupine za odtujitev            | 0                | 0,00          | 0                                       | 0,00          |
| II. Kratkoročne finančne obveznosti                        | 30.000           | 8,36          | 35.592                                  | 8,20          |
| III. Kratkoročne poslovne obveznosti                       | 59.471           | 16,56         | 183.319                                 | 42,24         |
| D. Kratkoročne PČR                                         | 392              | 0,11          | 131                                     | 0,03          |

*Vir: Finančni podatki podjetij Gvin za leto 2011 ter lastni izračun iz finančnih podatkov podjetja X za leto 2011.*

**Priloga 5: Primerjava navpičnih analiz bilanc stanja podjetja X in primerjanega podjetja v panogi za leto 2011**

|                                                            | Podjetje X v<br>EUR | Struktura v % | Primerjano<br>podjetje v<br>panogi v EUR | Struktura v % |
|------------------------------------------------------------|---------------------|---------------|------------------------------------------|---------------|
| Sredstva                                                   | 359.022             | 100,00        | 14.561.159                               | 100,00        |
| A. Dolgoročna sredstva                                     | 97.934              | 27,28         | 8.264.183                                | 56,75         |
| I. Neopredmetena sredstva in dolgoročne AČR                | 3.820               | 1,06          | 260.898                                  | 1,79          |
| 1. Neopredmetena sredstva                                  | 3.820               | 1,06          | 260.898                                  | 1,79          |
| 2. Dolgoročne AČR                                          | 0                   | 0,00          | 0                                        | 0,00          |
| II. Opredmetena osnovna sredstva                           | 69.114              | 19,25         | 7.458.006                                | 51,22         |
| 1. Neopredmetena sredstva                                  | 3.820               | 1,06          | 260.898                                  | 1,79          |
| 2. Dolgoročne AČR                                          | 0                   | 0,00          | 0                                        | 0,00          |
| II. Opredmetena osnovna sredstva                           | 69.114              | 19,25         | 7.458.006                                | 51,22         |
| III. Dolgoročne finančne naložbe in Naložbene nepremičnine | 25.000              | 6,96          | 444.457                                  | 3,05          |
| 1. Naložbene nepremičnine                                  | 0                   | 0,00          | 0                                        | 0,00          |
| 2. Dolgoročne finančne naložbe                             | 25.000              | 6,96          | 444.457                                  | 3,05          |
| IV. Dolgoročne poslovne terjatve                           | 0                   | 0,00          | 6.307                                    | 0,04          |
| V. Odložene terjatve za davek                              | 0                   | 0,00          | 94.515                                   | 0,65          |
| B. Kratkoročna sredstva                                    | 257.315             | 71,67         | 6.296.976                                | 43,25         |
| I. Sredstva za prodajo                                     | 0                   | 0,00          | 0                                        | 0,00          |
| II. Zaloge                                                 | 101.285             | 28,21         | 3.451.833                                | 23,71         |
| III. Kratkoročne finančne naložbe                          | 0                   | 0,00          | 120.759                                  | 0,83          |
| IV. Kratkoročne poslovne terjatve                          | 127.913             | 35,63         | 2.579.286                                | 17,71         |
| V. Denarna sredstva                                        | 28.117              | 7,83          | 145.098                                  | 1,00          |
| C. Kratkoročne aktivne časovne razmejitve                  | 3.773               | 1,05          | 0                                        | 0,00          |
| Obveznosti do virov sredstev                               | 359.022             | 100,00        | 14.561.159                               | 100,00        |
| A. Kapital                                                 | 255.191             | 71,08         | 8.373.800                                | 57,51         |
| I. Vpoklicani kapital                                      | 32.500              | 9,05          | 5.647.748                                | 38,79         |
| 1. Osnovni kapital                                         | 32.500              | 9,05          | 5.647.748                                | 38,79         |
| 2. Nevpoklicani kapital                                    | 0                   | 0,00          | 0                                        | 0,00          |
| II. Kapitalske rezerve                                     | 8.109               | 2,26          | 0                                        | 0,00          |
| III. Rezerve iz dobička                                    | 3.250               | 0,91          | 261.390                                  | 1,80          |
| IV. Presežek iz prevrednotenja                             | 0                   | 0,00          | 1.940.724                                | 13,33         |
| V. Preneseni čisti poslovni izid                           | 183.714             | 51,17         | 123.226                                  | 0,85          |
| VI. Čisti poslovni izid poslovnega leta                    | 27.618              | 7,69          | 400.712                                  | 2,75          |
| B. Rezervacije in dolgoročne PČR                           | 0                   | 0,00          | 650.978                                  | 4,47          |
| Finančne in poslovne obveznosti                            | 103.439             | 28,81         | 5.479.445                                | 37,63         |
| C. Dolgoročne obveznosti                                   | 13.968              | 3,89          | 2.032.225                                | 13,96         |
| I. Dolgoročne finančne obveznosti                          | 13.968              | 3,89          | 2.023.110                                | 13,89         |
| II. Dolgoročne poslovne obveznosti                         | 0                   | 0,00          | 0                                        | 0,00          |
| III. Odložene obveznosti za davek                          | 0                   | 0,00          | 9.115                                    | 0,06          |
| Č. Kratkoročne obveznosti                                  | 89.471              | 24,92         | 3.447.220                                | 23,67         |
| I. Obveznosti, vključene v skupine za odtujitev            | 0                   | 0,00          | 0                                        | 0,00          |
| II. Kratkoročne finančne obveznosti                        | 30.000              | 8,36          | 2.130.000                                | 14,63         |
| III. Kratkoročne poslovne obveznosti                       | 59.471              | 16,56         | 1.317.220                                | 9,05          |
| D. Kratkoročne PČR                                         | 392                 | 0,11          | 56.936                                   | 0,39          |

Vir: Finančni podatki podjetij Gvin za leto 2011 ter lastni izračun iz finančnih podatkov podjetja X za leto 2011.

## Priloga 6: Vodoravna analiza izkaza poslovnega izida podjetja X za leto 2011 in 2008

|                                                                                                      | 31.12.2011 v<br>EUR | 31.12.2008 v<br>EUR | Povečanje/<br>zmanjšanje | % spremembe |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|---------------------|--------------------------|-------------|
| 1. Čisti prihodki od prodaje                                                                         | 547.956             | 573.095             | -25.139                  | -4,39       |
| 2. Sprememba vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje                                   | -23                 | -2.688              | 2.665                    | -99,14      |
| 3. Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve                                                   | 0                   | 0                   | 0                        | –           |
| 4. Drugi poslovni prihodki                                                                           | 8.099               | 0                   | 8.099                    | –           |
| 5. Stroški blaga, materiala in storitev                                                              | 359.320             | 350.309             | 9.011                    | 2,57        |
| a) Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala ter stroški porabljenega materiala                  | 201.825             | 208.317             | -6.492                   | -3,12       |
| b) Stroški storitev                                                                                  | 157.495             | 141.992             | 15.503                   | 10,92       |
| 6. Stroški dela                                                                                      | 136.675             | 165.286             | -28.611                  | -17,31      |
| a) Stroški plač                                                                                      | 101.695             | 123.961             | -22.266                  | -17,96      |
| b) Stroški pokojninskih zavarovanj                                                                   | 10.030              | 12.030              | -2.000                   | -16,63      |
| c) Stroški drugih socialnih zavarovanj                                                               | 7.373               | 10.017              | -2.644                   | -26,40      |
| d) Drugi stroški dela                                                                                | 17.577              | 19.278              | -1.701                   | -8,82       |
| 7. Odpisi vrednosti                                                                                  | 19.810              | 23.760              | -3.950                   | -16,62      |
| a) Amortizacija                                                                                      | 17.176              | 21.324              | -4.148                   | -19,45      |
| b) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih | 0                   | 2.436               | -2.436                   | -100,00     |
| c) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih                                          | 2.634               | 0                   | 2.634                    | –           |
| 8. Drugi poslovni odhodki                                                                            | 4.122               | 3.221               | 901                      | 27,97       |
| 9. Finančni prihodki iz deležev                                                                      | 0                   | 0                   | 0                        | –           |
| 10. Finančni prihodki iz danih posojil                                                               | 572                 | 0                   | 572                      | –           |
| 11. Finančni prihodki iz poslovnih terjatev                                                          | 130                 | 346                 | -216                     | -62,43      |
| 12. Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb                                        | 0                   | 0                   | 0                        | –           |
| 13. Finančni odhodki iz finančnih obveznosti                                                         | 2.463               | 1.366               | 1.097                    | 80,31       |
| 14. Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti                                                         | 8                   | 75                  | -67                      | -89,33      |
| 15. Drugi prihodki                                                                                   | 244                 | 0                   | 244                      | –           |
| 16. Drugi odhodki                                                                                    | 56                  | 6                   | 50                       | 833,33      |
| 17. Davek iz dobička                                                                                 | 6.906               | 5.923               | 983                      | 16,60       |
| 18. Odloženi davki                                                                                   | 0                   | 0                   | 0                        | –           |
| 19. Čisti poslovni izid obračunskega obdobja                                                         | 27.618              | 20.807              | 6.811                    | 32,73       |

*Vir: Finančni podatki podjetij Gvin za leto 2008 in 2011 ter lastni izračun iz finančnih podatkov podjetja X za leto 2008 in 2011.*

**Priloga 7: Vodoravna analiza izkaza poslovnega izida podjetja X za leto 2011, 2010, 2009 in 2008**

|                                                                                                      | 31.12.2011<br>v EUR | 31.12.2010<br>v EUR | Povečanje/<br>zmanjšanje | %<br>spremembe | 31.12.2010<br>v EUR | 31.12.2009<br>v EUR | Povečanje/<br>zmanjšanje | %<br>spremembe | 31.12.2009<br>v EUR | 31.12.2008<br>v EUR | Povečanje/<br>zmanjšanje | %<br>spremembe |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|---------------------|--------------------------|----------------|---------------------|---------------------|--------------------------|----------------|---------------------|---------------------|--------------------------|----------------|
| 1. Čisti prihodki od prodaje                                                                         | 547.956             | 568.729             | -20.773                  | -3,65          | 568.729             | 498.209             | 70.520                   | 14,15          | 498.209             | 573.095             | -74.886                  | -13,07         |
| 2. Sprememba vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje                                   | -23                 | 1.174               | -1.197                   | -101,96        | 1.174               | -2.635              | 3.809                    | 144,55         | -2.635              | -2.688              | 53                       | -1,97          |
| 3. Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve                                                   | 0                   | 0                   | 0                        | –              | 0                   | 0                   | 0                        | –              | 0                   | 0                   | 0                        | –              |
| 4. Drugi poslovni prihodki                                                                           | 8.099               | 0                   | 8.099                    | –              | 0                   | 0                   | 0                        | –              | 0                   | 0                   | 0                        | –              |
| 5. Stroški blaga, materiala in storitev                                                              | 359.320             | 390.517             | -31.197                  | -7,99          | 390.517             | 305.165             | 85.352                   | 27,97          | 305.165             | 350.309             | -45.144                  | -12,89         |
| a) Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala ter stroški porabljenega materiala                  | 201.825             | 251.027             | -49.202                  | -19,60         | 251.027             | 194.645             | 56.382                   | 28,97          | 194.645             | 208.317             | -13.672                  | -6,56          |
| b) Stroški storitev                                                                                  | 157.495             | 139.490             | 18.005                   | 12,91          | 139.490             | 110.520             | 28.970                   | 26,21          | 110.520             | 141.992             | -31.472                  | -22,16         |
| 6. Stroški dela                                                                                      | 136.675             | 132.999             | 3.676                    | 2,76           | 132.999             | 150.166             | -17.167                  | -11,43         | 150.166             | 165.286             | -15.120                  | -9,15          |
| a) Stroški plač                                                                                      | 101.695             | 103.617             | -1.922                   | -1,85          | 103.617             | 115.625             | -12.008                  | -10,39         | 115.625             | 123.961             | -8.336                   | -6,72          |
| b) Stroški pokojninskih zavarovanj                                                                   | 10.030              | 10.501              | -471                     | -4,49          | 10.501              | 11.685              | -1.184                   | -10,13         | 11.685              | 12.030              | -345                     | -2,87          |
| c) Stroški drugih socialnih zavarovanj                                                               | 7.373               | 7.464               | -91                      | -1,22          | 7.464               | 8.726               | -1.262                   | -14,46         | 8.726               | 10.017              | -1.291                   | -12,89         |
| d) Drugi stroški dela                                                                                | 17.577              | 11.417              | 6.160                    | 53,95          | 11.417              | 14.130              | -2.713                   | -19,20         | 14.130              | 19.278              | -5.148                   | -26,70         |
| 7. Odpisi vrednosti                                                                                  | 19.810              | 18.881              | 929                      | 4,92           | 18.881              | 23.697              | -4.816                   | -20,32         | 23.697              | 23.760              | -63                      | -0,27          |
| a) Amortizacija                                                                                      | 17.176              | 15.477              | 1.699                    | 10,98          | 15.477              | 21.784              | -6.307                   | -28,95         | 21.784              | 21.324              | 460                      | 2,16           |
| b) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih | 0                   | 0                   | 0                        | –              | 0                   | 0                   | 0                        | –              | 0                   | 2.436               | -2.436                   | -100,00        |
| c) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih                                          | 2.634               | 3.404               | -770                     | -22,62         | 3.404               | 1.913               | 1.491                    | 77,94          | 1.913               | 0                   | 1.913                    | –              |
| 8. Drugi poslovni odhodki                                                                            | 4.122               | 2.246               | 1.876                    | 83,53          | 2.246               | 965                 | 1.281                    | 132,75         | 965                 | 3.221               | -2.256                   | -70,04         |
| 9. Finančni prihodki iz deležev                                                                      | 0                   | 0                   | 0                        | –              | 0                   | 0                   | 0                        | –              | 0                   | 0                   | 0                        | –              |
| 10. Finančni prihodki iz danih posojil                                                               | 572                 | 504                 | 68                       | 13,49          | 504                 | 130                 | 374                      | 287,69         | 130                 | 0                   | 130                      | –              |
| 11. Finančni prihodki iz poslovnih terjatev                                                          | 130                 | 317                 | -187                     | -58,99         | 317                 | 132                 | 185                      | 140,15         | 132                 | 346                 | -214                     | -61,85         |
| 12. Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb                                        | 0                   | 0                   | 0                        | –              | 0                   | 0                   | 0                        | –              | 0                   | 0                   | 0                        | –              |
| 13. Finančni odhodki iz finančnih obveznosti                                                         | 2.463               | 1.425               | 1.038                    | 72,84          | 1.425               | 0                   | 1.425                    | –              | 0                   | 1.366               | -1.366                   | -100,00        |
| 14. Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti                                                         | 8                   | 0                   | 8                        | –              | 0                   | 412                 | -412                     | -100,00        | 412                 | 75                  | 337                      | 449,33         |
| 15. Drugi prihodki                                                                                   | 244                 | 131                 | 113                      | 86,26          | 131                 | 261                 | -130                     | -49,81         | 261                 | 0                   | 261                      | –              |
| 16. Drugi odhodki                                                                                    | 56                  | 605                 | -549                     | -90,74         | 605                 | 580                 | 25                       | 4,31           | 580                 | 6                   | 574                      | 9.566,67       |
| 17. Davek iz dobička                                                                                 | 6.906               | 5.363               | 1.543                    | 28,77          | 5.363               | 3.135               | 2.228                    | 71,07          | 3.135               | 5.923               | -2.788                   | -47,07         |
| 18. Odloženi davki                                                                                   | 0                   | 0                   | 0                        | –              | 0                   | 0                   | 0                        | –              | 0                   | 0                   | 0                        | –              |
| 19. Čisti poslovni izid obračunskega obdobja                                                         | 27.618              | 18.819              | 8.799                    | 46,76          | 18.819              | 11.977              | 6.842                    | 57,13          | 11.977              | 20.807              | -8.830                   | -42,44         |

*Vir: Finančni podatki podjetij Gvin za leto 2008, 2009, 2010 in 2011 ter lastni izračun iz finančnih podatkov podjetja X za leto 2008, 2009, 2010 in 2011.*

### Priloga 8: Navpična analiza izkaza poslovnega izida podjetja X za leto 2011, 2010, 2009 in 2008

|                                                                                                      | 31.12.2011<br>v EUR | %      | 31.12.2010<br>v EUR | %      | 31.12. 2009<br>v EUR | %      | 31.12.2008 v<br>EUR | %      |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|--------|---------------------|--------|----------------------|--------|---------------------|--------|
| 1. Čisti prihodki od prodaje                                                                         | 547.956             | 100,00 | 568.729             | 100,00 | 498.209              | 100,00 | 573.095             | 100,00 |
| 2. Sprememba vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje                                   | -23                 | 0,00   | 1.174               | 0,21   | -2.635               | -0,53  | -2.688              | -0,47  |
| 3. Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve                                                   | 0                   | –      | 0                   | –      | 0                    | –      | 0                   | –      |
| 4. Drugi poslovni prihodki                                                                           | 8.099               | 1,48   | 0                   | –      | 0                    | –      | 0                   | –      |
| 5. Stroški blaga, materiala in storitev                                                              | 359.320             | 65,57  | 390.517             | 68,66  | 305.165              | 61,25  | 350.309             | 61,13  |
| a) Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala ter stroški porabljenega materiala                  | 201.825             | 36,83  | 251.027             | 44,14  | 194.645              | 39,07  | 208.317             | 36,35  |
| b) Stroški storitev                                                                                  | 157.495             | 28,74  | 139.490             | 24,53  | 110.520              | 22,18  | 141.992             | 24,78  |
| 6. Stroški dela                                                                                      | 136.675             | 24,94  | 132.999             | 23,39  | 150.166              | 30,14  | 165.286             | 28,84  |
| a) Stroški plač                                                                                      | 101.695             | 18,56  | 103.617             | 18,22  | 115.625              | 23,21  | 123.961             | 21,63  |
| b) Stroški pokojninskih zavarovanj                                                                   | 10.030              | 1,83   | 10.501              | 1,85   | 11.685               | 2,35   | 12.030              | 2,10   |
| c) Stroški drugih socialnih zavarovanj                                                               | 7.373               | 1,35   | 7.464               | 1,31   | 8.726                | 1,75   | 10.017              | 1,75   |
| d) Drugi stroški dela                                                                                | 17.577              | 3,21   | 11.417              | 2,01   | 14.130               | 2,84   | 19.278              | 3,36   |
| 7. Odpisi vrednosti                                                                                  | 19.810              | 3,62   | 18.881              | 3,32   | 23.697               | 4,76   | 23.760              | 4,15   |
| a) Amortizacija                                                                                      | 17.176              | 3,13   | 15.477              | 2,72   | 21.784               | 4,37   | 21.324              | 3,72   |
| b) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih | 0                   | –      | 0                   | –      | 0                    | –      | 2.436               | 0,43   |
| c) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih                                          | 2.634               | 0,48   | 3.404               | 0,60   | 1.913                | 0,38   | 0                   | –      |
| 8. Drugi poslovni odhodki                                                                            | 4.122               | 0,75   | 2.246               | 0,39   | 965                  | 0,19   | 3.221               | 0,56   |
| 9. Finančni prihodki iz deležev                                                                      | 0                   | 0,00   | 0                   | –      | 0                    | –      | 0                   | –      |
| 10. Finančni prihodki iz danih posojil                                                               | 572                 | –      | 504                 | 0,09   | 130                  | 0,03   | 0                   | –      |
| 11. Finančni prihodki iz poslovnih terjatev                                                          | 130                 | 0,02   | 317                 | 0,06   | 132                  | 0,03   | 346                 | 0,06   |
| 12. Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb                                        | 0                   | –      | 0                   | –      | 0                    | –      | 0                   | –      |
| 13. Finančni odhodki iz finančnih obveznosti                                                         | 2.463               | 0,45   | 1.425               | 0,25   | 0                    | –      | 1.366               | 0,24   |
| 14. Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti                                                         | 8                   | 0,00   | 0                   | –      | 412                  | 0,08   | 75                  | 0,01   |
| 15. Drugi prihodki                                                                                   | 244                 | 0,04   | 131                 | 0,02   | 261                  | 0,05   | 0                   | –      |
| 16. Drugi odhodki                                                                                    | 56                  | 0,01   | 605                 | 0,11   | 580                  | 0,12   | 6                   | 0,00   |
| 17. Davek iz dobička                                                                                 | 6.906               | 1,26   | 5.363               | 0,94   | 3.135                | 0,63   | 5.923               | 1,03   |
| 18. Odloženi davki                                                                                   | 0                   | –      | 0                   | –      | 0                    | –      | 0                   | –      |
| 19. Čisti poslovni izid obračunskega obdobja                                                         | 27.618              | 5,04   | 18.819              | 3,31   | 11.977               | 2,40   | 20.807              | 3,63   |

Vir: Finančni podatki podjetij Gvin za leto 2008, 2009, 2010 in 2011 ter lastni izračun iz finančnih podatkov podjetja X za leto 2008, 2009, 2010 in 2011.

**Priloga 9: Primerjava navpičnih analiz izkazov poslovnega izida podjetja X in povprečja mikro podjetij v panogi za leto 2011**

|                                                                    | Podjetje X v<br>EUR | Struktura v<br>% | Povprečje<br>mikro podjetij<br>v panogi v<br>EUR | Struktura v % |
|--------------------------------------------------------------------|---------------------|------------------|--------------------------------------------------|---------------|
| 1. Čisti prihodki od prodaje                                       | 547.956             | 100,00           | 1.144.396                                        | 100,00        |
| 2. Sprememba vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje | -23                 | 0,00             | -8.583                                           | -0,75         |
| 3. Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve                 | 0                   | 0,00             | 0                                                | 0,00          |
| 4. Drugi poslovni prihodki                                         | 8.099               | 1,48             | 4.696                                            | 0,41          |
| 5. Stroški blaga, materiala in storitev                            | 359.320             | 65,57            | 1.012.478                                        | 88,47         |
| 6. Stroški dela                                                    | 136.675             | 24,94            | 99.570                                           | 8,70          |
| 7. Odpisi vrednosti                                                | 19.810              | 3,62             | 14.394                                           | 1,26          |
| 8. Drugi poslovni odhodki                                          | 4.122               | 0,75             | 1.962                                            | 0,17          |
| 9. Finančni prihodki iz deležev                                    | 0                   | 0,00             | 0                                                | 0,00          |
| 10. Finančni prihodki iz danih posojil                             | 572                 | 0,10             | 191                                              | 0,02          |
| 11. Finančni prihodki iz poslovnih terjatev                        | 130                 | 0,02             | 100                                              | 0,01          |
| 12. Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb      | 0                   | 0,00             | 0                                                | 0,00          |
| 13. Finančni odhodki iz finančnih obveznosti                       | 2.463               | 0,45             | 5.880                                            | 0,51          |
| 14. Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti                       | 8                   | 0,00             | 996                                              | 0,09          |
| 15. Drugi prihodki                                                 | 244                 | 0,04             | 248                                              | 0,02          |
| 16. Drugi odhodki                                                  | 56                  | 0,01             | 19                                               | 0,00          |
| 17. Davek iz dobička                                               | 6.906               | 1,26             | 5.715                                            | 0,50          |
| 18. Odloženi davki                                                 | 0                   | 0,00             | 0                                                | 0,00          |
| 19. Čisti poslovni izid obračunskega obdobja                       | 27.618              | 5,04             | 35                                               | 0,00          |

*Vir: Finančni podatki podjetij Gvin za leto 2011 ter lastni izračun iz finančnih podatkov podjetja X za leto 2011.*

**Priloga 10: Primerjava navpičnih analiz izkazov poslovnega izida podjetja X in primerjanega podjetja v panogi za leto 2011**

|                                                                    | Podjetje X v<br>EUR | Struktura v<br>% | Primerjano<br>podjetje v<br>panogi v EUR | Struktura v % |
|--------------------------------------------------------------------|---------------------|------------------|------------------------------------------|---------------|
| 1. Čisti prihodki od prodaje                                       | 547.956             | 100,00           | 18.173.923                               | 100,00        |
| 2. Sprememba vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje | -23                 | 0,00             | -205.508                                 | -1,13         |
| 3. Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve                 | 0                   | 0,00             | 0                                        | 0,00          |
| 4. Drugi poslovni prihodki                                         | 8.099               | 1,48             | 244.214                                  | 1,34          |
| 5. Stroški blaga, materiala in storitev                            | 359.320             | 65,57            | 14.466.128                               | 79,60         |
| 6. Stroški dela                                                    | 136.675             | 24,94            | 2.344.401                                | 12,90         |
| 7. Odpisi vrednosti                                                | 19.810              | 3,62             | 843.021                                  | 4,64          |
| 8. Drugi poslovni odhodki                                          | 4.122               | 0,75             | 36.273                                   | 0,20          |
| 9. Finančni prihodki iz deležev                                    | 0                   | 0,00             | 122.061                                  | 0,67          |
| 10. Finančni prihodki iz danih posojil                             | 572                 | 0,10             | 14.894                                   | 0,08          |
| 11. Finančni prihodki iz poslovnih terjatev                        | 130                 | 0,02             | 26.129                                   | 0,14          |
| 12. Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb      | 0                   | 0,00             | 23.305                                   | 0,13          |
| 13. Finančni odhodki iz finančnih obveznosti                       | 2.463               | 0,45             | 259.740                                  | 1,43          |
| 14. Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti                       | 8                   | 0,00             | 2.599                                    | 0,01          |
| 15. Drugi prihodki                                                 | 244                 | 0,04             | 100.576                                  | 0,55          |
| 16. Drugi odhodki                                                  | 56                  | 0,01             | 5.225                                    | 0,03          |
| 17. Davek iz dobička                                               | 6.906               | 1,26             | 68.177                                   | 0,38          |
| 18. Odloženi davki                                                 | 0                   | 0,00             | 5.617                                    | 0,03          |
| 19. Čisti poslovni izid obračunskega obdobja                       | 27.618              | 5,04             | 421.803                                  | 2,32          |

*Vir: Finančni podatki podjetij Gvin za leto 2011 ter lastni izračun iz finančnih podatkov podjetja X za leto 2011.*

## Priloga 11: Prikaz kazalnikov po Slovenskih računovodskih standardih

| TEMELJNI KAZALNIKI STANJA FINANCIRANJA (VLAGANJA)                                  |                                                                                                                                                                                                    |
|------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Stopnja lastniškosti financiranja                                                  | Kapital / Obveznosti do virov sredstev                                                                                                                                                             |
| Stopnja dolžniškosti financiranja                                                  | Dolgovi / Obveznosti do virov sredstev                                                                                                                                                             |
| Stopnja razmejenosti financiranja                                                  | Vsota rezervacij in kratkoročnih pasivnih časovnih razmejitev ter dolgoročnih pasivnih časovnih razmejitev / Obveznosti do virov sredstev                                                          |
| Stopnja dolgoročnosti financiranja                                                 | Vsota kapitala in dolgoročnih dolgov (skupaj s rezervacijami) ter dolgoročnih pasivnih časovnih razmejitev / Obveznosti do virov sredstev                                                          |
| Stopnja kratkoročnosti financiranja                                                | Vsota kratkoročnih dolgov (skupaj s kratkoročnimi pasivnimi časovnimi razmejitvami) / Obveznosti do virov sredstev                                                                                 |
| Stopnja osnovnosti kapitala                                                        | Osnovni kapital / Kapital                                                                                                                                                                          |
| Koeficient dolgovno – kapitalskega razmerja                                        | Dolgovi / Kapital                                                                                                                                                                                  |
| TEMELJNI KAZALNIKI STANJA INVESTIRANJA (NALOŽBENJA)                                |                                                                                                                                                                                                    |
| Stopnja osnovnosti investiranja                                                    | Osnovna sredstva (po knjigovodski vrednosti) / Sredstva                                                                                                                                            |
| Stopnja obratnosti investiranja                                                    | Obratna sredstva s kratkoročnimi aktivnimi časovnimi razmejitvami) / Sredstva                                                                                                                      |
| Stopnja finančnosti investiranja                                                   | Vsota dolgoročnih finančnih naložb in kratkoročnih finančnih naložb ter naložbenih nepremičnin / Sredstva                                                                                          |
| Stopnja dolgoročnostim investiranja                                                | Vsota osnovnih sredstev in dolgoročnih aktivnih časovnih razmejitev (po knjigovodski vrednosti), naložbenih nepremičnin, dolgoročnih finančnih naložb in dolgoročnih poslovnih terjatev / Sredstva |
| Stopnja kratkoročnosti investiranja                                                | Vsota kratkoročnih sredstev in kratkoročnih aktivnih časovnih razmejitev / Sredstva                                                                                                                |
| Stopnja odpisanosti osnovnih sredstev                                              | Popravek vrednosti osnovnih sredstev / Nabavna vrednost osnovnih sredstev                                                                                                                          |
| Koeficient opremljenosti dela z osnovnimi sredstvi                                 | Osnovna sredstva (po nabavni vrednosti) / Število zaposlencev v največji izmeni                                                                                                                    |
| Koeficient tehnične opremljenosti dela                                             | Oprema (po nabavni vrednosti) / Število zaposlencev v največji izmeni                                                                                                                              |
| TEMELJNI KAZALNIKI VODORAVNEGA FINANČNEGA USTROJA                                  |                                                                                                                                                                                                    |
| Koeficient kapitalске pokritosti osnovnih sredstev                                 | Kapital / Osnovna sredstva (po knjigovodski vrednosti)                                                                                                                                             |
| Koeficient kapitalске pokritosti dolgoročnih sredstev                              | Kapital / Dolgoročna sredstva                                                                                                                                                                      |
| Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev                              | Vsota kapitala, dolgoročnih dolgov ter rezervacij in dolgoročnih pasivnih časovnih razmejitev / Dolgoročna sredstva                                                                                |
| Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in normalnih zalog           | Vsota kapitala, dolgoročnih dolgov ter rezervacij in dolgoročnih pasivnih časovnih razmejitev / Dolgoročna sredstva in normalne zaloge                                                             |
| Koeficient kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti (kratkoročni koeficient) | Kratkoročna sredstva / Kratkoročne obveznosti                                                                                                                                                      |

|                                                                                |                                                                                                                                          |
|--------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Koeficient pospešene pokritosti kratkoročnih obveznosti (pospešeni koeficient) | Vsota likvidnih sredstev in kratkoročnih terjatev / kratkoročne obveznosti                                                               |
| Koeficient neposredne pokritosti kratkoročnih obveznosti (hitri koeficient)    | Likvidna sredstva / Kratkoročne obveznosti                                                                                               |
| Koeficient komercialnega terjatveno – obveznostnega razmerja                   | Terjatve do kupcev / Obveznosti do dobaviteljev                                                                                          |
| Koeficient kratkoročnega terjatveno – obveznostnega razmerja                   | Kratkoročne terjatve / Kratkoročne obveznosti                                                                                            |
| <b>TEMELJNI KAZALNIKI OBRAČANJA</b>                                            |                                                                                                                                          |
| Koeficient obračanja obratnih sredstev                                         | Poslovni odhodki v letu dni / Povprečno stanje obratnih sredstev                                                                         |
| Koeficient obračanja osnovnih sredstev                                         | Amortizacija v letu dni / Povprečno stanje osnovnih sredstev (po neodpisani vrednosti)                                                   |
| Koeficient obračanja zalog materiala                                           | Porabljeni material v letu dni (po nabavnih cenah) / Povprečna zaloga materiala (po nabavnih cenah)                                      |
| Koeficient obračanja zalog proizvodov                                          | Prodani proizvodi v letu dni (praviloma po proizvodjalnih stroških) / Povprečna zaloga proizvodov (praviloma po proizvodjalnih stroških) |
| Koeficient obračanja zalog trgovskega blaga                                    | Prodano blago v letu dni (po nabavni vrednosti) / Stanje zalog blaga (po nabavni vrednosti)                                              |
| Koeficient obračanja terjatev do kupcev                                        | Prejemki od kupcev v letu dni / Povprečno stanje terjatev do kupcev                                                                      |
| Koeficient mesečne zadostnosti zaloge proizvodov                               | Stanje zalog proizvodov (po proizvodjalnih stroških) / Povprečna mesečna prodaja (po proizvodjalni h stroških)                           |
| Koeficient dnevne trajnosti kreditirane prodaje                                | Stanje terjatev do kupcev / Povprečni dnevni prihodki iz prodaje na kredit                                                               |
| <b>TEMELJNI KAZALNIKI GOSPODARNOSTI</b>                                        |                                                                                                                                          |
| Koeficient gospodarnosti poslovanja                                            | Poslovni prihodki / Poslovni odhodki                                                                                                     |
| Koeficient celotne gospodarnosti                                               | Prihodki / Odhodki                                                                                                                       |
| Stopnja proizvodjalne stroškovnosti poslovnih prihodkov                        | Stroški proizvodjanja v prodanih količinah / Poslovni prihodki                                                                           |
| Stopnja prodajne stroškovnosti poslovnih prihodkov                             | Stroški prodajanja / Poslovni prihodki                                                                                                   |
| Stopnja splošnodejavnostne stroškovnosti poslovnih prihodkov                   | Stroški splošnih služb / Poslovni prihodki                                                                                               |
| Stopnja tehnične (zmogljivostne) stroškovnosti poslovnih prihodkov             | Stroški amortizacije / Poslovni prihodki                                                                                                 |
| Stopnja delovne stroškovnosti poslovnih prihodkov                              | Stroški dela / Poslovni prihodki                                                                                                         |
| Stopnja materialne stroškovnosti poslovnih prihodkov                           | Stroški materiala / Poslovni prihodki                                                                                                    |
| Stopnja storitvene stroškovnosti poslovnih prihodkov                           | Stroški tujih storitev / Poslovni prihodki                                                                                               |
| Stopnja kosmate dobičkovnosti poslovnih prihodkov                              | Kosmati dobiček / Poslovni prihodki                                                                                                      |
| Stopnja dobičkovnosti poslovnih prihodkov                                      | Poslovni dobiček / Poslovni prihodki                                                                                                     |
| Stopnja dobičkovnosti prihodkov                                                | Dobiček (pred obdavčitvijo) / Prihodki                                                                                                   |
| Stopnja čiste dobičkovnosti prihodkov                                          | Čisti dobiček / Prihodki                                                                                                                 |

| <b>TEMELJNI KAZALNIKI DOBIČKONOSNOSTI (V PRIMERU IZGUBE NEGATIVNE DOBIČKONOSNOSTI)</b> |                                                                                                                                                              |
|----------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala                                              | Čisti dobiček obračunskega obdobja / Povprečni kapital (brez čistega poslovnega izida obračunskega obdobja )                                                 |
| Koeficient razširjene donosnosti sredstev                                              | Dobiček ali izguba in dane obresti obračunskega obdobja / Povprečna sredstva                                                                                 |
| Koeficient čiste dobičkonosnosti osnovnega kapitala                                    | Čisti dobiček obračunskega obdobja / Povprečni osnovni kapital                                                                                               |
| Koeficient dividendnosti osnovnega kapitala                                            | Vsota dividend za poslovno leto / Povprečni osnovni kapital                                                                                                  |
| Stopnja dividendnosti čistega dobička                                                  | Vsota dividend za poslovno leto / Čisti dobiček                                                                                                              |
| Osnovna čista dobičkonosnost navadne delnice                                           | Čisti dobiček za navadne delnice v poslovnem letu / Povprečno število uveljavljajočih se navadnih delnic                                                     |
| Popravljen čista dobičkonosnost navadne delnice                                        | Popravljeni čisti dobiček za navadne delnice v poslovnem letu / Povprečno število popravljenih uveljavljajočih se navadnih delnic                            |
| Dividendnost navadne delnice                                                           | Vsota dividend za navadne delnice v poslovnem letu / Povprečno število uveljavljajočih se navadnih delnic                                                    |
| <b>TEMELJNI KAZALNIKI DOHODKOVNOSTI</b>                                                |                                                                                                                                                              |
| Stopnja udeležbe zaposlencev v dohodku                                                 | Vsota čistih plač (brez všteti dajatev) in drugih deležev zaposlencev / Vsota dobička, stroškov za plače, vračunanih obresti in vračunanih dajatev – Izguba  |
| Stopnja udeležbe financerjev v dohodku                                                 | Vsota danih obresti in dividend / Vsota dobička, stroškov za plače, vračunanih obresti in vračunanih dajatev – Izguba                                        |
| Stopnja udeležbe države v dohodku                                                      | Vračunani davki (skupaj z davki v plačah) povečani za davek iz dobička / Vsota dobička, stroškov za plače, vračunanih obresti in vračunanih dajatev – Izguba |
| Stopnja udeležbe podjetja v dohodku                                                    | Čisti dobiček po odbitku dividend / Vsota dobička, stroškov za plače, vračunanih obresti in vračunanih dajatev – Izguba                                      |
| Povprečna mesečna kosmata plača povečana za kosmate udeležbe zaposlencev               | Vsota povprečne vsote mesečnih vračunanih kosmatih plač in drugih kosmatih udeležb zaposlencev / Povprečno število zaposlencev                               |
| Povprečna mesečna čista plača povečana za čiste udeležbe zaposlencev                   | Vsota povprečne vsote mesečnih vračunanih čistih plač in drugih udeležb zaposlencev (to je brez dajatev) / Povprečno število zaposlencev                     |
| <b>KAZALNIKI DENARNE TOKOVNOSTI</b>                                                    |                                                                                                                                                              |
| Stopnja denarne izidnosti poslovnih prihodkov                                          | Denarni izid iz poslovanja / Poslovni prihodki                                                                                                               |
| Koeficient pokritosti nove naložbe z denarnim izidom iz poslovanja                     | Denarni izid iz poslovanja / Nova naložba                                                                                                                    |
| Koeficient pokritosti dolgov z denarnim izidom iz poslovanja                           | Denarni izid iz poslovanja / Stanje dolgov                                                                                                                   |

*Vir: Slovenski računovodski standardi, 2006, str. 239 – 249.*